

KLAVJ BARKER

KABAL

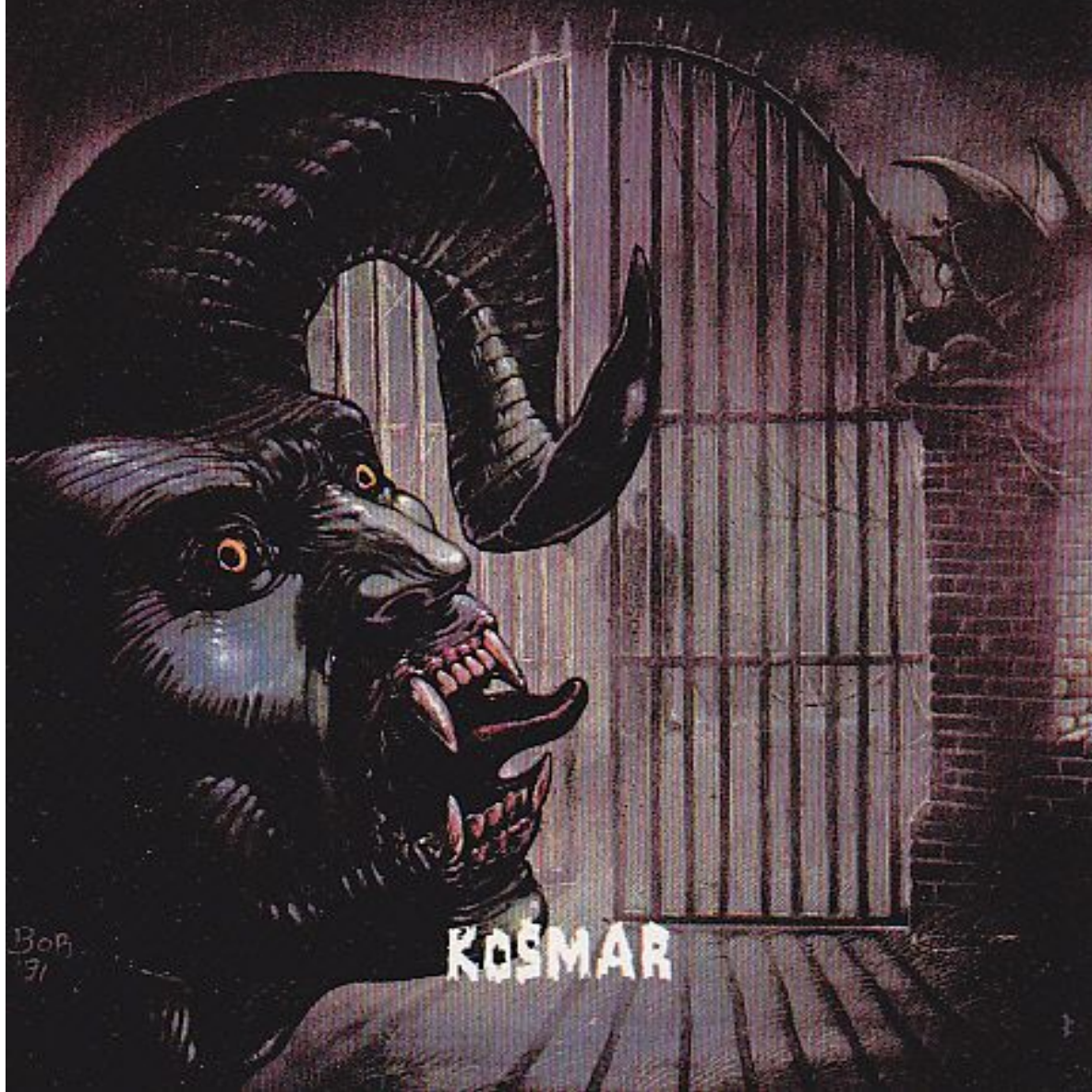

KOSMAR

Boh
31

KLAJV BARKER

KABAL

Bob
71

KOSMAR

Klajv Barker

KABAL

Noćni soj

Sa engleskog preveo ALEKSANDAR MARKOVIĆ

Prvo izdanje

Horor edicija KOŠMAR
knjiga 2

Klajv Barker
KABAL

Naslov originala: CABAL

Copyright © 1988 by Clive Barker Pravo obezbeđeno preko agencije
G.P.A, Mtinchen

Urednik
Goran Skrobonja

Naslovna strana
D. Bob Živković

Za Eni

"Svi smo mi živalinje mašte..."

DOMINGO D'YBARONDO *Zverinjak duše*

PRVI DEO LOKO

"Rođena sam živa. Zar to nije dovoljna kazna?"

Meri Hendrikson, na suđenju zbog ubistva oca

I Istina

Od svih naglih i kasnih noćnih obećanja datih u ime ljubavi, Bun je sada znao, ni za jedno nije tako sigurno da će biti pogaženo kao za ono: *"Nikad te neću ostaviti"*.

Što ti vreme ne ukrade ispred nosa, hoće okolnosti. Uzaludno je bilo nadati se da neće biti tako, beskorisno sanjati da ti svet ipak misli dobro. Sve što nešto vredi, sve čega se držiš da bi sačuvao razum, istrulice ili biti oteto tokom vremena, i ispod tebe će se otvoriti ambis kao što se sad otvorio pod Bunom, i iznenada, bez traga nekom objašnjenju, tebe više nema. Sve je progutao pakao ili nešto gore, ljubavna priznanja i sve.

Njegovi pogledi nisu uvek bili tako pesimistički. Bilo je vreme — ne tako davno — kada je osećao da se sa njega uzdiže teret duševne patnje. Bilo je manje psihotičnih epizoda, redi su bili dani kada je osećao da bi radije presekao vene nego da čeka duge sate do sledeće doze lekova. Tada je izgledalo da bi možda mogao da bude srećan.

Upravo je to izviklo iz njega izjavu ljubavi, one reči: *"Neću te nikada ostaviti"*, prošaptane u Lorino uvo dok su ležali u uskom krevetu za koji se nikad nije usuđivao da se nada da će jednog dana morati da bude dovoljno prostran za dvoje. Reči mu nisu došle na vrhuncima strasti. Njihov ljubavni život, kao i mnoge druge stvari među njima, bio je protkan problemima. Ali gde su druge žene odustajale od njega, ne opraštajući mu neuspeh, ona je ustrajala: govorila je da ima vremena da sve dođe na mesto, da imaju sve vreme na svetu. Uz tebe sam dokle god to budeš želeo, izgledalo je da mu poručuje njeno strpljenje.

Nikad mu niko nije ponudio takvu posvećenost, i on je hteo da ponudi svoju za uzvrat. Te reči: *"Nikad te neću ostaviti"*. Bile su to.

Sećanje na njih, i na njenu kožu, gotovo luminoznu u tmini njegove sobe, na zvuk njenog disanja kada je konačno zaspala kraj njega - sve je to još imalo moć da stegne srce, i da steže dalje dok ne zaboli.

Čeznuo je da se oslobodi kako od sećanja tako i od reči, sada kad su mu okolnosti oduzele svaku nadu u njihovo ispunjenje. Ali nisu

dale da ih zaboravi. Ostajale su da ga muče, u njegovoj slabosti. Neka mršava uteha bila je pomisao da ona verovatno u isto vreme pokušava da izbriše svoja sećanja, i da će joj to s vremenom možda poći za rukom. Nadao se samo da će ona shvatiti njegovo negiranje sebe kada je izgovorio ono obećanje. Nikada ne bi rizikovao ovaj bol da je samo posumnjao da mu je ozdravljenje konačno moguće i blisko.

Samo sanjaj!

Deker je naglo okončao njegove iluzije, onog dana kada je zaključao vrata kabineta, navukao roletne preko sunčanog, prolećnog dana u Alberti, i rekao, glasom jedva jačim od šapata:

"Bune, mislim da smo u velikoj nevolji, ti i ja."

Drhtao je, Bun je to video, tu činjenicu nije bilo lako sakriti na tako velikom telu. Deker je imao fizikus čoveka koji je svakodnevnim *angst* izbacivao sa znojem u teretani. Čak i njegova odela, sašivena po meri, uvek crna kao ugalj, nisu mogla da ukrote tu masu. Bun je u početku njihove saradnje bio pomalo nervozan zbog toga, osećao se ugrožen lekarevim fizičkim i mentalnim autoritetom. Sada se bojao nestabilnosti te snage. Deker je bio Stena, bio je Razum, bio Spokoj. Ovaj nemir bio je suprotan svemu što je znao o tom čoveku.

"Nešto nije u redu?" upita Bun.

"Sedi, hoćeš li? Sedi i reći ću ti."

Bun poslušao. U ovoj sobi Deker je bio gospod Bog. Doktor se zavali u kožnu fotelju i udahnu kroz nos, usta zaključanih u nadole povijen luk.

"Reci mi..." reče Bun.

"Odakle početi."

"Svejedno."

"Mislio sam da ti je bolje", reče Deker. "Zaista sam mislio. *Obojica* smo mislili."

"Ja i dalje tako mislim."

Deker kratko odmahnu glavom. Bio je čovek sa intelektom dostojnim poštovanja, ali njegove rigidne crte lica malo su toga odavale. Osim možda očiju, koje tog trenutka nisu posmatrale pacijenta, već sto između njih.

"Počeo si da govoriš za vreme seansi", reče Deker, "o zločinima koje misliš da si počinio. Sećaš li se bilo čega u vezi s tim?"

"Znaš da se ne sećam." Transevi u koje ga je Deker dovodio bili su predeboki: "Sećam se tek kada pustiš traku."

"Ove ti neću puštati", reče Deker. "Izbrisao sam ih."

"Zašto?"

"Zato... što se plašim, Bune. Za tebe." Zastade. "Možda za obojicu."

U Steni se otvarala pukotina i Deker nije mogao ništa da učini da je sakrije.

"Kakvi su to zločini?" upita Bun, s oklevanjem u glasu.

"Ubistva. Opsednut si njima. U prvom trenutku verovao sam da se radi o snovima o zločinu. Uvek si imao agresivnu crtu u sebi."

"A sada?"

"Sada se bojim da si ih zaista počinio."

Nastalo je dugo ćutanje, dok je Bun proučavao Dekera, više radoznavo nego ljutito. Roletne nisu bile potpuno spuštene. Odsečak sunčeve svetlosti padao je preko Dekera, i dalje preko stola između njih. Na staklenoj ploči nalazila se boca obične vode, dve šolje i velika koverta. Deker se nagnu i dohvati je.

"Ovo što radim verovatno je samo po sebi zločin", reče Bunu. "Privatnost pacijenta je jedna stvar, skrivanje ubice sasvim druga. Ali jedan deo mene još se moli Bogu da se pokaže da sve to nije istina. Hteo bih da poverujem da sam uspeo. Dajmo uspeli. Zajedno. Voleo bih da verujem da ti je dobro."

"I jeste mi dobro."

Umesto odgovora Deker razreza kovertu. "Hteo bih da pogledaš ovo", reče, zavlazeći ruku u kovertu i vadeći na svetlost sunca svežanj fotografija. "Upozoravam te, nisu prijatne."

Položio ih je na svoj odraz, okrenuvši ih Bunu na uvid.

Upozorenje je bilo na mestu. Gornja fotografija bila je kao fizički udarac. Suočen s tim, oseti kako u njemu raste strah kakav nije osetio otkako je pod Dekerovim staranjem, da bi slika mogla da ga *posedne*. Gradio je zidove oko tog sujeverja, ciglu po ciglu, ali oni su se sada tresli, i pretili da padnu.

"To je samo slika."

"Tačno", odvrati Deker. "Samo slika. Šta vidiš?"

"Mrtvog čoveka."

"Ubijenog čoveka."

"Da. Ubijenog čoveka."

Ne tek samo ubijenog: iskasapljenog. Život je bio isečen iz njega u pomami rezova i uboda, krv je isprskala sečivo koje mu je odnelo vrat, odnelo mu lice, na zid iza njega. Bio je samo u šorcu, tako daje bilo lako izbrojati rane na njegovom telu, i pored krvi. Bun to i učini, da bi sprečio da ga užas potpuno obuzme. Čak i ovde, u ovoj prostoriji gde je lekar klesao svoje drugo ja u bloku stanja u kome se nalazio njegov pacijent, Bun se nikad nije gušio od užasa, kao sada. Osećao je u dnu usta ukus doručka, ili obroka od prošle večeri, koji mu se podizao iz utrobe, protiv prirode. Izmet u ustima, kao prljavština dela.

Izbroj rane, govorio je sebi, kao da su perle u brojanicama. Tri, četiri, pet na trbuhu i grudima: jedna posebno iskidana, više čerečenje nego rana, toliko razjapljena da se videla čovekova iznutrica. Još dve, na ramenu. A zatim lice, raščinjeno posekotinama. Bilo ih je tako mnogo da se nisu mogle izbrojati, čak i od najposvećenijeg posmatrača. Ostavile su žrtvu van svake mogućnosti prepoznavanja: oči iskopane, odsečene usne, nos u dronjcima.

"Dosta?" reče Deker, kao da je pitanje potrebno. "Da."

"Ima još dosta da se pregleda."

Otkrio je sledeću, ostavljajući prvu pored svežnja. Na ovoj je bila žena, ispružena na sofi, iskrivljenog gornjeg dela tela u odnosu na donji na način koji život ne bi dopustio. Iako najverovatnije nije bila u srodstvu sa prvom žrtvom, kasapin je stvorio jezivu sličnost. I ovde je postojalo isto odsustvo usana, isti nedostatak očiju. Rođeni od različitih roditelja, postali su blizanci u smrti, uništeni istom rukom.

A ja sam njihov otac? Bun se zateče u pomisli.

"Ne", odgovarao je svaki njegov instinkt, "ja to nisam učinio."

Ali dve stvari ga sprečiše da to iskaže glasno. Prvo, znao je da Deker ne bi ugrožavao pacijentovu ravnotežu na taj način da nije imao dobar razlog. Drugo, odbijanje krivice bilo je bezvredno kada su obojica znali kako je lako Bunov um obmanjivao sebe u prošlosti. Ako je i bio odgovoran za to bezumlje, nije mogao da bude siguran da b. znao za to.

Zato je ostao nem, ne usuđujući se da pogleda prema Dekeru iz straha da će otkriti da je Stena smrvljena.

"Sledeću?" reče Deker.

"Ako moramo."

"Moramo."

Otkrio je treći; fotografiju, i četvrtu, polažući ih na sto kao da čita Tarot karte, samo što su ovde sve bile sa likom Smrti. U kuhinji, ležeći u otvorenim vratima frižidera. U spavaćoj sobi, pored lampe i budilnika. Na vrhu stepeništa, na prozoru. Žrtve su bile svih uzrasta i rasa; ljudi, žene i deca. Koji god vampir da je bio počinitelj, nije pravio razlike. Jednostavno je zatirao život gde god bi ga pronašao. Ne brzo, i nikako efikasno. Sobe u kojima su umrli ti ljudi nosile su jasan pečat o tome kako se ubica, zabavljajući se, igrao sa njima. Nameštaj je bio isprevrtan kada su žrtve teturale pokušavajući da izbegnu *coup de grace*, ostavljajući krvave otiske na zidovima i slikama. Jedna je izgubila prste na oštrici, možda kada je uhvatila, u očajanju; većina je ostala bez očiju. Ali niko nije preživeo, koliko god da se hrabro branio. Svi su na kraju pali, zaplevši se u sopstveni veš, ili tražeći zaklon iza zavese. Pali jecajući; pali povraćajući.

Bilo je ukupno jedanaest fotografija. Svaka je bila različita — prostorije velike ili male, žrtve nage ili u odeći. Ali su sve takođe bile iste: sve o ludilu na delu, snimljene kada je glumac već napustio scenu.

Svemogući Bože, zar je *on* taj čovek?

Ne nalazeći odgovor, obrati se Steni, i progovori ne dižući pogled sa sjajnih karata.

"Jesam li ja to učinio?" reče.

Čuo je kako Deker uzdiše, ali odgovor nije dolazio, zato se usudi da pogleda svog tužitelja. Kada su sve fotografije bile položene pred njega, osećao je lekarev ispitivački pogled kao bol u korenu kose.

Ali sada još jednom naiđe na te oči skrenute u stranu.

"Molim te, reci mi", reče. "Jesam li to bio ja?"

Deker obrisa vlažne vrećice kože ispod sivih očiju. Više nije drhtao.

"Nadam se da nisi", reče.

Odgovor je bio smešno blag. Ovde se nije radilo o nekom beznačajnom prekršaju. Ovde je to bila smrt puta jedanaest, i koliko bi još moglo da ih bude; daleko od pogleda, daleko od srca?

"Reci mi o čemu sam govorio", reče Bun. "Koje su bile reči..."

"Uglavnom buncanje."

"Pa šta te onda navodi da pomisliš da sam to ja uradio! Morao si imati neki razlog."

"Potrajalo je", reče Deker, "dok nisam povezao celu stvar." Pogledao je dole na mrtvačnicu na stolu, ispravljajući srednjim prstom fotografiju koja je ležala malo ukrivo.

"Dužan sam da pravim tromesečne izveštaje o našem napredovanju. To znaš. Zato puštam jednu po jednu traku sa naših prethodnih seansi da bih dobio uvid kako napredujemo..." Govorio je sporo, umorno. "... i primetio sam da se u tvojim odgovorima ponavljaju iste fraze. Uglavnom skrivene u drugom materijalu, ali prisutne. Izgledalo je kao da nešto ispovedaš, ali nešto tako nezamislivo grozno da ni u transu nisi mogao da navedeš sebe da to izgovoriš. Umesto toga je bio ovaj... *kod.*"

Bun je znao za kodove. Čuo ih je svuda, kada mu je bilo loše. Poruke od zamišljenog neprijatelja u šuštanju između stanica na radiju, ili u brujanju saobraćaja u zoru. Iznenadilo ga je što je i sam savladao veštinu.

"Raspitivao sam se malo, kao uzgred", nastavi Deker, "kod policajaca koje sam lečio. Nisam pitao ništa određeno. Rekli su mi za ubistva. Neke detalje sam, naravno, pronašao u štampi. Izgleda da to traje već dve i po godine. Nekoliko ubistava ovde u Kalgariju; ostala najdalje sat vožnje odavde. Sva delo istog čoveka."

"A to sam ja."

"Ne znam", reče Deker, konačno pogledavši u Buna. "Da sam bio siguran, sve bih prijavio."

"Ali nisi."

"Sigurno je da ne želim da verujem u to, baš kao i ti. Neću biti ovenčan slavom ako se pokaže da je istina." Bilo je besa u njemu, loše skrivenog. "Zato sam i čekao. I nadao se da ćeš biti ovde kod mene kada se dogodi sledeće ubistvo."

"Hoćeš da kažeš da je neko od onih ljudi umro kada si već znao?"

"Da", reče Deker suvo.

"Isuse!"

Pomisao podiže Buna iz stolice; nogom zakači sto. Prizori ubistava poleteše.

"Ne podiži glas", zatraži Deker. "Ljudi su umirali, a ti si čekao?"

"Rizikovao sam zbog tebe, Bune. Moraš to da poštuješ."

Bun se okrenu od njega. Osećao je hladan znoj po leđima.

"Sedi", reče Deker. "Molim te sedi i reci mi šta ove fotografije znače za tebe."

Bun nesvesno pokri rukom donju polovinu lica. Znao je iz Dekerovih objašnjenja šta u jeziku tela znači taj gest. Njegov um je koristio telo da spreči neko nevoljno otkriće; ili da ga potpuno učutka.

"Bune. Trebaju mi odgovori."

"Ništa; ne znače mi ništa", reče Bun, ne okrećući se.

"Baš ništa?"

"Baš ništa."

"Pogledaj ih ponovo."

"Ne." Bun je bio uporan. "Ne mogu."

Čuo je kako lekar uzdiše, i očekivao novi zahtev da se suoči sa užasima. Ali, baš naprotiv, Dekerov ton bio je umirujući.

"U redu je, Arone", reče on. "Sve je u redu. Skloniću ih."

Bun pritisnu dlanove na zatvorene oči. Duplje su mu bile vrele i mokre.

"Nema ih više, Arone", reče Deker.

"O da, ima."

Još su bile s njim, savršeno upamćene. Jedanaest soba i jedanaest tela, zamrznuta slika u njegovoj glavi, bez mogućnosti za egzorcizam. Zid za koji je Dekeru bilo potrebno pet godina da ga izgradi, srušen je za isto toliko minuta, i to rukom arhitekta. Bun je ponovo bio nasamo sa svojim ludilom. Čuo ga je kako mu zavija u glavi; iz jedanaest presečenih grkljana, jedanaest otvorenih trbuha. Dah i gas iz creva; pevajući lude stare melodije.

Zašto mu je odbrana tako lako popustila, posle toliko truda? Njegove oči su znale odgovor, suze su tekle iz njih priznajući ono što jezik nije mogao. Kriv je. Šta drugo? Ruke koje je upravo trljao o pantalone, sušeći ih, mučile su i ubijale. Ako bi se i dalje pretvarao samo bi ih naveo na novi zločin. Bolje da prizna, iako ništa ne pamti, nego da im dozvoli samo trenutak bez nadzora.

Okrenuo se i suočio sa Dekerom. Fotografije su bile sakupljene i položene licem nadole na sto.

"Setio si se nečeg?" reče lekar, čitajući promenu na Bunovom licu.

"Da", odgovori on.

"Čega?"

"Ja sam to učinio", reče Bun jednostavno. "Ja sam ih sve ubio."

II Akademija

Deker je bio najmilostiviji tužilac koga bi optuženi mogao da dobije. Sati koje je posle tog prvog dana proveo sa Bunom bili su ispunjeni pažljivo postavljanim pitanjima dok su - ubistvo po ubistvo - zajedno ispitivali dokaze o Bunovom tajnom životu. Uprkos pacijentovoj upornosti da su zločini njegovo delo, Deker je savetovao oprez. Priznanje krivice nije dokaz koji ima odlučujuću težinu. Morali su pre svega da se osiguraju da priznanje nije jednostavno Bunova samodestruktivna tendencija na delu, prihvatanje krivice iz gladi za ispaštanjem.

Bun nije bio u poziciji da se raspravlja. Deker je poznavao Buna bolje nego on sam. A pamtio je i Dekerovo zapažanje da će, ako se potvrde najcrnja predviđanja, lekareva reputacija moći da se baci psima: nijedan nije mogao da dozvoli sebi da pogreši. Jedini način da bude siguran bio je da prouče sve pojedinosti u vezi sa ubistvima - datume, imena i mesta — u nadi da će to navesti Buna da se priseti. Ili da otkriju ubistvo koje se dogodilo kada je neosporno bio u nečijem društvu.

Jedini deo procesa u kome je Bun odbijao da saraduje bilo je razgledanje fotografija. Četrdeset osam časova se opirao Dekerovom blagom pritisku, popuštajući samo kada bi nestalo ljubaznosti i Deker se okomio na njega, optužujući ga za kukavičluk i neiskrenost. Nije li to samo igra, pitao se Deker, vežba iz samouništenja koja nijednog od njih neće učiniti mudrijim? Ako je tako, Bun može da se nosi u tri lepe iz njegove ordinacije da pušta sebi krv u nečije tuđe vreme.

Bun je pristao da prouči fotografije.

Ali u njima nije bilo ničega što bi mu podstaklo sećanje. Veliki deo detalja u sobama bio je izbrisan sevanjem blica; ostale su samo uobičajene stvari. Jedini prizor koji bi možda izazvao reakciju kod njega - lica žrtava - izbrisala je ruka ubice, isekla do neprepoznavanja; ni najstručniji obdukcionist ne bi bio u Manju da sastavi te razbijene fasade još jednom. Tako se sve svodilo na banalne detalje: gde je Bun bio ove ili one noći; sa kim; šta je radio. Nikad nije vodio dnevnik te mu je bilo teško da potvrdi činjenicu, ali

je uglavnom - ne računajući časove koje je proveo sa Lori ili Dekerom, a oni se po svemu sudeći nisu podudarali sa noćima kada su se dogodila ubistva - bio sam, i bez alibija. Potkraj četvrtog dana slučaj protiv njega počeo je da izgleda vrlo ubedljivo.

"Dosta je", rekao je Deker u. "Dovoljno smo pokušavali."

"Voleo bih da ovo pretresemo još jednom."

"Čemu to?" reče Bun. "Hoću da završim sa tim."

Poslednjih dana - noći — mnogi simptomi, znaci bolesti za koju je mislio da je sasvim blizu da je se zauvek oslobodi, vratili su se. Nije mogao da spava duže od nekoliko minuta pre nego što bi ga čudovišne vizije trgle iz sna, izbezumljenog; nije mogao da jede; drhtao je iz dna utrobe, svaki minut dana. Hteo je da tome učini kraj; hteo je da propeva i da primi kaznu.

"Daj mi još malo vremena", reče Deker. "Ako sada odemo u policiju, oni će te preuzeti od mene. Verovatno mi neće dozvoliti pristup. Bićeš sam."

"Već jesam", odvrati Bun. Otkako je video fotografije prekinuo je svaki kontakt, čak i sa Lori, plašeći se svoje sposobnosti da nanese zlo.

"Ja sam čudovište", reče. "Obojica to znamo, imamo sve potrebne dokaze."

"Ne radi se samo o dokazima."

"Nego o čemu?"

Deker se oslonio na okvir prozora, težina mu je u poslednje vreme predstavljala teret.

"Ne mogu da te shvatim, Bune."

Bunov pogled skrenu sa čoveka na nebo. Danas duva sa jugoistoka; vetar nosi pramenje oblaka. *Lep život*, pomisli Bun, *bili tamo gore, lakši od vazduha*. Ovde je sve teško: meso i krivica lome kičmu.

"Potrošio sam četiri godine pokušavajući da razumem tvoju bolest, nadajući se da ću moći da je izlečim. I već pomislih da mi uspeva. Pomislih da postoji mogućnost da se sve okonča..."

Ućutao je, u ponoru svog neuspeha. Bun nije bio toliko obuzet svojom mukom da ne bi primetio koliko taj čovek duboko pati. Ali nije mogao da učini ništa da ublaži taj bol. Umesto toga posmatrao je

kako prolaze oblaci, tamo gore u svetlosti, i znao da ga čekaju mračna vremena.

"Kada te policija odvede..." mrmaljao je Deker, "nećeš samo ti biti sam, Bune. Biću i ja sam. Bićeš pacijent nekom drugom: nekom psihijatru kriminologu. Više neću moći do tebe. Zato te molim... daj mi još malo vremena. Dopusti da saznam koliko mogu pre nego što bude gotovo između nas."

Govori kao ljubavnik, pomisli odsutno Bun, kao da je to što je bilo između nas ceo njegov život.

"Znam da se mučiš", nastavi Deker. "Zato sam ti nabavio lekove. Pilule, tla te sačuvaju od najgoreg. Samo dok ne završimo..."

"Ne verujem sebi", reče Bun. "Mogao bih da povredim nekoga."

"Nećeš", odgovori Deker, sa radosnom sigurnošću. "Lekovi će te držati mirnim tokom noći. Ostatak vremena ćeš biti sa mnom. Sa mnom ćeš biti siguran."

"Koliko ti treba vremena?"

"Najviše nekoliko dana. Ne tražim previše, zar ne? Hoću da otkrijem zašto nismo uspeli."

Pomisao na ponovni polazak krvavim tragom bila je zastrašujuća, ali postojao je dug koji je trebalo platiti. Uz Dekerovu pomoć ukazao mu se bar tračak novih mogućnosti; dugovao je lekaru priliku da izvuče bar nešto iz ruševina te vizije.

"Neka bude brzo", reče.

"Hvala ti", reče Deker. "Ovo mi mnogo znači."

"1 biće mi potrebne te pilule."

•

Dobio je pilule. Deker se postarao za to. Tako jake da nije bio siguran kako se zove kada bi ih uzeo. Pilule koje su san činile lakim, a buđenje posetom poluživotu iz koga je sa radošću ponovo bežao. Pilule od kojih je, posle dvadeset četiri časa, ponovo bio zavisao.

Bila je dovoljna Dekerova reč. Kada bi zatražio još, stizalo je, i pod tim otupljujućim uticajem vratili su se poslu dokazivanja, i lekar je ponovo prelazio, pa opet i opet prelazio detalje Bunovih zločina, u nadi da će ih shvatiti. Ali ništa se nije razjašnjavalo. Sve što je Bunov sada još pasivniji um mogao da povрати iz ovih seansi bili su zamućeni prizori vrata kroz koja se ušunjao i stepeništa kojima se uspinjao kada je išao da ubija. Bio je sve manje svestan Dekerovih

nastojanja da sačuva bar nešto vredno iz zatvorene svesti svoga pacijenta. Bun je znao samo za san, krivicu i nadu, sada još dragoceniju, da učini svemu kraj.

Samo je Lori, ili tačnije sećanje na nju, ometala režim narkotika. Ponekad bi čuo njen glas, u unutrašnjem uhu, jasan kao zvono, kako ponavlja reči koje mu je govorila u svakodnevnim razgovorima, reči koje je on crpeo odnekud iz prošlosti. U tim izrazima nije bilo povezanosti; možda su bili u vezi sa nekim pogledom očuvanim u sećanju, ili dodirrom. Sada više nije pamtio ni dodir ni pogled - lekovi su gotovo uklonili njegovu sposobnost *da zamisli*. Ostale su mu samo o%'e rečenice van konteksta, uznemirujući ga ne samo zato što su bile kao da ih je izgovorio neko tu kraj njega, već i zato što nisu imale neku njemu poznatu uzročnost. I najgore od svega, podsećale su ga na ženu koju je voleo a više je neće videti, osim možda u publici na suđenju. Ženu kojoj je dao obećanje, prekršeno već nekoliko nedelja kasnije. U očajnom stanju u kome je bio, jedva sposoban da povezano misli, prekršeno obećanje činilo mu se podjednako čudovišno kao zločini na fotografijama. Obeležavalo ga je za Pakao.

Ili Smrt. Bolje smrt. Nije bio siguran koliko je prošlo otkako je sklopio pogodbu sa Dekerom, zamenivši ovu otupelost za još nekoliko dana istraživanja, ali bio je siguran da je ispunio svoj deo pogodbe. Ispraznio se. Više nije bilo ničeg da se kaže ili čuje. Preostalo mu je samo da se preda zakonu i prizna zločine, ili da učini ono što država više nije bila u stanju, i ubije monstruma.

Nije smeo da dopusti Dekeru da nasluti šta mu je na pameti; znao je da bi lekar učinio sve što je u njegovoj moći da spreči pacijentovo samoubistvo. Zato je još jedan dan glumio rezigniranu osobu. I, pošto je obećao Dekeru da će sledećeg jutra ponovo doći kod njega, vratio se kući i pripremio se za samoubistvo.

Tamo ga je čekalo još jedno Lorino pismo, četvrto otkako je prekinuo svaki kontakt. Zahtevala je da zna u čemu je problem. Pročitao ga je koliko su mu dozvoljavale pomućene misli, i pokušao da odgovori, ali nije mogao da unese smisao u reči koje se mučio da ispiše. Zato je strpao u džep zaklinjanja koja mu je poslala, i pošao u sumrak da potraži smrt.

Kamion, pod čije se točkove bacio, nije hteo da mu udovolji. Izbio mu je vazduh ali ne i život. Ugruvan, krvareći iz brojnih površinskih rana, pokupljen je i odvezen u bolnicu. Kasnije je shvatio kako je sve bilo zapisano da se tako dogodi, i da mu namerno nije dozvoljeno da umre pod točkovima. Ali je, dok je u bolnici čekao u beloj sobi da se pobrinu za one kojima je bilo gore nego njemu, mogao samo da proklinje svoju lošu sreću. Tuđe živote je mogao da oduzme sa strašnom lakoćom: njegov sopstveni mu se opirao. Čak je i u ovome bio podeljen i protiv sebe.

Ali ta soba je - iako to nije znao kada su ga uneli - u sebi nosila obećanje koje su njeni zidovi poricali. U njoj će čuti ime koje će, kad dođe vreme, načiniti od njega novog čoveka. Na njegov će poziv da pođe, kao monstrum, što i jeste, noću, da sretne čudesno.

Ime je bilo Midijan.

Imao je sa njim mnogo zajedničkog, iznad svega moć da daje obećanja. Ali dok su se njegova zaklinjanja na večnu ljubav pokazala praznim za samo nekoliko nedelja, Midijan je davao obećanja - ponoćna kao i njegova, iz najdubljeg mraka - koja ni smrt ne može da prekrši.

III

Rapsodist

U godinama svog bolovanja unutar i izvan duševnih bolnica i azila, Bun je sreo samo mali broj sapatnika koji nisu imali nekakav talisman, neki znak ili lozinku da čuva kapije njihovog srca i glave. Brzo je naučio da ne potcenjuje te amajlije. *Nešto da te provede kroz noć* bio je aksiom koji je shvatao iz teško stečenog iskustva. Mnogi od ovih čuvara haosa bili su lični predmeti korisnika. Ukrasi, ključevi, knjige, fotografije: podsetnici na dobra vremena sačuvani kao odbrana od zlih vremena. Ali neki su pripadali kolektivnom sećanju. Bile su to reči koje je više nego jednom čuo: besmislene rime čija je metrika držala bol na odstojanju; imena bogova.

Medu njima, Midijan.

Čuo je kako to ime pominju možda desetak puta ljudi koje je sreo premeštajući se iz ustanove u ustanovu, obično oni koji su sagoreli sve svoje snage. Kada bi se pozvali na Midijan to je značilo utočište; mesto gde će biti *povedeni*. I više: mesto gde će svi njihovi gresi - stvarni ili zamišljeni - biti oprošteni. Bun nije znao poreklo ovog mita, niti se ikad zainteresovao da sazna. Nije mu bio potreban oprostaj, ili je bar tako mislio. Sada je mislio drugačije. Bilo je mnogo toga što je tražilo pročišćenje; izopačene stvari koje je njegov um skrivao od njega dok ih Deker nije izneo na svetlost, stvari kojih niko koga on zna nije mogao da ga oslobodi. Prešao je u novu kategoriju živih bića.

Midijan je zvao.

Zatvoren u svoj jad, nije ni bio svestan da sada deli belu sobu sa nekim drugim, sve dok nije čuo hrapavi glas. "Midijan..."

Isprva je pomislio da ponovo čuje glas iz prošlosti, kao što je bio Lorin. Ali kada se čuo još jednom, nije mu bio kraj glave, kao njen glas, već na drugom kraju sobe. Otvorio je oči. Levi kapak bio mu je zategnut od krvi iz posekotine na slepoočnici. Pogledao je prema govorniku. Još jedna ranjena noćna ptica, očigledno, dopremljena na lečenje i ostavljena da se snađe dok ne dođe na red za krpež. Čovek je sedeo u uglu sobe, daleko od vrata u koja je upravio divlje oči, kao da će se svakog časa pojaviti spasitelj. Bilo je praktično nemoguće naslutiti njegovu starost ili pravi izgled: prljavština i skorena krv

sakrivali su oboje. "*Verovatno izgledam isto ili gore.*", pomisli Bun. To mu nije mnogo smetalo; ljudi su oduvek zurili u njega. U svom sadašnjem stanju on i čovek u uglu bili su od onih koje ljudi široko zaobilaze na ulici.

Ali iako je stranac, u džinsu, kratkim čizmama i crnoj majici bio samo još jedan nikogović, oko njega je bilo nečeg jedinstvenog, što ga je obeležavalo. Dugački kaput koji je nosio imao je neku monašku ozbiljnost; siva kosa, zategnuta unazad, padala mu je do sredine leđa, vezana kožom u rep. Oko vrata je imao nakit, gotovo sakriven visokim okovratnikom, a na palčevima dva veštačka nokta po izgledu od srebra, savijena u kuke.

Konačno, to ime, koje je ponovo izgovorio.

"Hoćete li me povesti?" upitao je, molećivo. "U Midijan?"

Pogled mu ni trenutka nije napuštao vrata. Izgledao je nesvestan Buna sve dok nije bez upozorenja okrenuo izranjavljenu glavu i pljunuo preko sobe. Ispljuvak prošaran krvlju pogodi pod kraj B u novih nogu.

"Da se nosiš u tri lepe odavde!" reče čovek. "Zbog tebe ne dolaze po mene. I neće, sve dok si tu."

Bun je bio suviše umoran da bi se pobunio i suviše ukočen od povreda da bi ustajao. Pustio je nepoznatog da bulazni.

"Ma gubi se!" reče ovaj još jednom. "Neće da se pokažu pred tobom. Kako ti nije jasno?"

Bun ponovo spusti glavu i pokuša da spreči da čovekov bol obuzme i njega.

"Sranje!" reče čovek. "*Izgubio sam ih. Izgubio sam ih!*"

Ustao je i prišao prozoru. Napolju je bila potpuna tama.

"Već su otišli", promrmlja, iznenada rezigniran. Sledećeg trenutka bio je na korak od Buna, cereći se kroz štroku.

"Imaš nešto protiv bolova?" interesovao se.

"Bolničarka mi je ostavila nešto", odgovori Bun.

Čovek ponovo otpljunu, ovaj put ne prema Bunu, već na pod.

"*Piće, čoveče...*" reče. "Imaš nešto za piće?"

"Nemam."

Osmeh smesta ispari i lice mu se zgrči, odjednom obliveno suzama. Okrenuo se od Buna, jecajući, i ponovo započeo da bogoradi.

"Zašto neće da me uzmu? Zašto ne dođu po mene?"

"Možda će doći kasnije", reče Bun. "Kad ja odem." Čovek se okrenu da ga pogleda. "Šta ti znaš o tome?" reče.

Vrlo malo, bio je odgovor, ali Bun zadrža tu činjenicu za sebe. U glavi mu je bilo sasvim dovoljno fragmenata mita o Midijanu da bi održao čovekovu radoznalost. Zar to nije bilo mesto gde su nalazili utočište ljudi koji nisu više imali kuda da odu? I zar i on sad nije jedan od njih? Više mu nije preostao ni jedan izvor utehe. Ni Deker, ni Lori, čak ni Smrt. Iako je Midijan bio samo još jedan talisman, hteo je da čuje priču o njemu.

"Pričaj mi o njemu", reče on.

"Pitao sam te šta znaš", odgovori stranac, hvatajući kožu ispod svoje neobrijane brade kandžom leve ruke. "Znam da odnosi bol", reče Bun. "I?"

"Znam da nikog ne odbija."

"Nije tačno", bio je odgovor. "Ne?"

"Da nikog ne odbija misliš da ne bih već bio tamo? Misliš da to ne bi bio najveći grad na svetu? Naravno da odbija..."

Čovekove oči, sjajne od straha, fiksirale su Buna. *Da li je shvatio da ne znam ništa?* pitao se Bun. Izgledalo je da nije, nastavio je da govori, spreman da razmatra tajnu. Ili tačnije, svoj strah od nje.

"Nisam tamo jer možda nisam dostojan", reče. "A oni ne opraštaju lako. Oni uopšte ne opraštaju. Znaš šta rade... sa onima koji nisu dostojni?"

Buna je manje zanimao ritual ulaska u Midijan nego čovekova sigurnost da mesto zaista postoji. Nije govorio o Midijanu kao nekoj luđačkoj utopiji, već kao o mestu koje se može naći, dospeti u njega, i sklopiti sa njim mir.

"Znaš put do tamo?" upita ga.

Čovek pogleda u stranu. Buna obuze panika na ovaj prekid kontakta očima: bojao se da će kopile zadržati ostatak priče za sebe.

"Moram da znam." reče Bun. Čovek ga ponovo pogleda.

"To vidim", reče, i u glasu mu se oseti promena, nagoveštavajući da ga zabavlja spektakl Bunovog očajanja. "Nalazi se severno od Atabaske."

"Da?"

"Tako sam čuo."

"To je pust predeo", odvrati Bun. "Mogao bi da lutaš zauvek, ako nemaš mapu."

"Midijan nije ni na jednoj mapi", reče čovek. "Moraš da tražiš istočno od Reke Pomirenja, blizu Golog Vrata, severno od Dvajera."

U njegovom recitovanju nije bilo trunke sumnje. Verovao je u Midijanovo postojanje jednako, a možda i više, nego u postojanje četiri zida koji su ga čuvali.

"Kako se zoveš?" upita Bun.

Izgledalo je kao da ga je pitanje zbunilo. Prošlo je mnogo vremena otkako je nekog interesovalo njegovo ime.

"Narcis", konačno reče. "Ti?"

"Aron Bun. Niko me ne zove Aron. Samo Bun."

"Arone", reče drugi. "Gde si čuo za Midijan?"

"Tamo gde i ti", reče Bun. "Na istom mestu gde svi čuju. Od drugih. Ljudi u bolu."

"Monstrumi", reče Narcis.

Bun nije razmišljao o njima na taj način, ali su nepristrasnim očima možda baš tako izgledali; oni što bulazne i oni što cvile, nemoćni da svoje košmare drže pod katancem.

"Samo su oni dobrodošli u Midijan", objasni Narcis. "Ako nisi zver, onda si žrtva. To je istina, zar ne? Možeš da budeš jedno ili drugo. Zbog toga se ne usuđujem da pođem sam. Čekam prijatelje da dođu po mene."

"Ljudi koji su već otišli?"

"Tako je", reče Narcis. "Neki od njih su živi. Drugi su umrli i otišli posle."

Bun nije verovao da je dobro čuo. "Otišli *posle*?" reče.

"Stvarno nemaš ništa za bol, čoveče?" reče Narcis; glas mu se ponovo menjao, ovaj put u cvilež.

"Imam neke pilule", reče Bun, setivši se ostataka Dekerove zalihe. "Oćeš njih?"

"Ma daj bilo šta."

Bun je bio srećan što će ih se osloboditi. Okivale su mu um, dovele ga do toga da mu bude svejedno da li je živ ili ne. Sada mu više nije bilo svejedno. Imao je gde da ode, i tamo će možda najzad naći nekog ko će razumeti užase koje je proživeo. Pilule mu neće biti potrebne da stigne do Midijana. Trebaće mu snaga, i volja da mu

bude oprosteno. Ovo poslednje je imao. Ono prvo će njegovo ranjeno telo tek morati da pronađe.

"Pa gde su?" reče Narcis; apetit mu je oživeo crte lica.

Bunu su svukli kožnu jaknu kada su ga primili u bolnicu, zbog pomnog pregleda štete koju je naneo sebi. Sada je visila na naslonu stolice, dvaput odrana koža. Zavukao je ruku u unutrašnji džep i otkrio na svoje zaprepašćenje da bočica nije tamo.

"Neko mi je preturao po džepovima."

Pretražio je i ostale džepove. Svi su bili prazni. Lorina pisma, njegov novčanik, pilule: ničeg nije bilo. U samo par sekundi shvatio je zašto im je bilo potrebno da saznaju ko je on i sve posledice toga. Već je pokušao samoubistvo; nema sumnje da su verovali da je spreman da to ponovo učini. U novčaniku je bila Dekerova adresa. Lekar je verovatno već bio na putu da pokupi svog zabludelog pacijenta i preda ga policiji. Ako ga se zakon domogne, nikada neće videti Midijan.

"Rek'o si da imaš *pilule!*" dreknu Narcis.

"Uzeli su ih!"

Narcis mu otrže jaknu iz ruku i poče divlje da prevrće po njoj.

"*Geler* urlao je. "*Gde?*"

Lice mu se ponovo zgrči kada je shvatio da neće dobiti svoj fiks olakšanja. Ispustio je jaknu i odmakao se od Buna, opet su mu suze tekle niz lice, ali klizile su niz obraze samo da se sretnu sa širokim osmehom.

"Znam šta sad radiš", reče, upirući prst u Buna. Smeh i jecaji su se izjednačili. "Midijan te posl'o. Da vidiš jesam li dostojan. Došao si da vidiš jesam li jedan od vas!"

Nije pružao Bunu nikakvu priliku da se usprotivi, oduševljenje mu je već pošlo uzlaznom spiralom ka histeriji.

"Ja sedim ovde i molim se da neko dode, preklinjem, a ti si sve vreme ovde, gledaš kako serem po sebi. Gledaš kako *serem.*"

Nasmeja se, jako. A onda, smrtno ozbiljan:

"Nikad nisam sumnjao. Nijednom. Oduvek sam znao da će neko da dođe. Trebalo je da znam da će poslati nekog novog. Pa i logično je. A ti si *video*, jel' da? *Čuo* si. Ja se ne stidim. Nikad me nisu naterali da se stidim. Pitaj bilo koga. A pokušavali su. Pokušavali i pokušavali. Ušli su mi pravo u jebenu glavu i pokušali da me rastave,

da iščupaju One Divlje iz mene. Ali ja sam izdržao. Znao sam da ćete doći, pre ili posle, i hteo sam da budem spreman. Zato i nosim ovo."

Gurnuo mu je palčeve pred lice. "Da bih mogao da vam pokažem."

Okrenuo je glavu levo pa desno.

"Da vidiš?" reče.

Nije mu bio potreban odgovor. Ruke su mu već bile sa obe strane lica, kuke su dodirivale kožu ispod ušiju. Bun je posmatrao, znao je da bi reči zabrane ili molbe bile beskorisne. Bio je to trenutak koji je Narcis vežbao bezbroj puta; neće dozvoliti da bude odbijen. Nije bilo zvuka kada su kuke, oštre kao žileti, rasporile kožu, ali krv mu odmah poteče niz vrat i ruke. Izraz lica mu se nije promenio, samo se pojačao: maska u kojoj su bile ujedinjene komika i tragedija. Zatim se prsti raširiše sa obe strane lica i on povuče istovremeno obe kuke niz liniju vilice. Bio je hirurški precizan. Rane su se otvarale savršeno simetrično, sve dok mu se kuke ne sastadoše kod brade.

Tek tada je spustio jednu ruku niz bok, pustivši da krv kaplje sa kuke i zgloba, dok je drugom tražio komad kože koji je odvojio.

"Oćeš da vidiš?" reče ponovo.

Bun prošapta:

"Nemoj."

Niko ga nije čuo. Oštrim trzajem nagore, Narcis odvoji kožnu masku od mišića ispod i poče da kida, otkrivajući svoje pravo lice.

Bun začu kako iza njega neko vrišti. Vrata su bila otvorena i na pragu je stajala jedna od bolničarki. Video je krajičkom oka: njeno lice bleđe od bele uniforme, otvorena usta, a iza nje hodnik, i sloboda, ali nije mogao da natera sebe da odvoji pogled od Narcisa; ne dok je krv u vazduhu između njih skrivala otkrovenje.

Hteo je da vidi čovekovo skriveno lice: Onog Divljeg ispod kože, koji ga je činio dostojnim prijema u Midijan. Crvena kiša je popuštala. Vazduh se pročišćavao. Sada je video lice, mali deo, ali nije mogao da sagleda njegovu složenost. Je li to bila anatomija zveri što se grčila i režala pred njim, ili ljudsko meso mučeno samosakaćenjem? Još trenutak, i znao bi — Tada ga neko stegnu, obuhvatajući mu mišice i vukući ga prema vratima. Spazio je još kako Narcis podiže oružje svojih ruku da bi odbio spasioce od sebe, zatim ga zakloniše uniforme. Bun iskoristi trenutak pometnje. Odgurnu bolničarku,

dograbi svoj kožnjak i pojuri prema nečuvanim vratima. Njegovo ozleđeno telo nije bilo pripremljeno za nasilnu akciju. Zatetura se, mučnina i raskidajući bolovi borili su se za čast da ga obore na kolena, ali prizor opkoljenog i poraženog Narcisa bio je dovoljan da mu ulije snagu. Već je odmakao niz hodnik pre nego što je iko stigao da pođe za njim.

Dok je žurio prema vratima i noći iza, čuo je Narcisov glas podignut u protest, urlik gneva koji je bio srceparajuće ljudski.

IV Nekropola

Iako je od Kalgarija do Atabaske bilo jedva nešto više od tri stotine milja, putovanje je vodilo putnika na granice jednog novog sveta. Dalje na severu bilo je vrlo malo autoputeva, a stanovnika još manje, pošto su bogate ravnice provincije ustupale mesto šumama, močvarama i divljini. Tu su negde bile i granice Bunovog iskustva. Kratka epizoda kada je radio kao kamiondžija, odvela ga je do Bonivila na jugoistoku, Barheda na jugozapadu i do Atabaske. Ali teritorija iza te linije bila mu je potpuno nepoznata, osim kao imena na mapi. Ili, tačnije, odsustvo imena. Tu su bila velika prostranstva zemlje prošarana samo malim farmerskim naseljima; jedno od njih nosilo je ime koje je Narcis upotrebio: Goli Vrat.

Mapu sa ovim informacijama pronašao je, zajedno sa taman toliko sitnine da kupi bocu brendija, za onih pet minuta u ulozi lopova, u predgrađu Kalgarija. Otvorio je tri vozila, ostavljena u podzemnom parkiralištu, i pošao rva put, opremljen mapom i novcem, pre nego što je osiguranje lokalizovalo zvuk alarmnih uređaja u kolima.

Kiša mu je umila lice, bacio je krvavu majicu, srećan što mu je omiljena jakna uz голу kožu. Zatim je autostopom stigao do Edmontona, pa dalje kroz Atabasku do Visokih Prerija. Bilo je lako.

•

Lako? Ići u potragu za mestom o kome je čuo iz legendi koje kruže među luđacima? Možda i nije bilo tako lako. Od trenutka kada ga je izneverio kamion pod čijim je točkovima izabrao da umre, ovo putovanje ga je vuklo. Možda čak mnogo pre toga, samo što on nije shvatio poziv. Osećaj *pravednosti* ovakvog postupka gotovo je napravio fatalistu od njega. Ako Midijan postoji, i spreman je da ga prigri, znači da se uputio prema mestu gde će konačno naći malo razumevanja i mira. Ako ne — ako postoji samo kao amajlija uplašениh i izgubljenih — i to je *pravedno*, i sustići će ga kazna, predviđena za one koji teže nemogućem. Bolje i to nego pilule, bolje nego Dekerovo jalovo traganje za sazvučjima i razlozima.

Doktorova misija da izdvoji čudovište u Bunu bila je osuđena na neuspeh. To je bilo jasno kao vedro nebo nad glavom. Bun čovek i Bun monstrum nisu mogli da budu razdvojeni. Bili su jedno, išli su

istim putem, u istom telu i duhu. I šta god da je čekalo na kraju puta, smrt ili slava, biće im zajednička sudbina.

Istočno od Reke Pomirenja, rekao je Narcis, blizu mesta zvanog Goli Vrat; severno od Dvajera.

Morao je da prespava napolju u Visokoj Preriji, sve dok se sledećeg jutra jedno vozilo nije zaustavilo da ga poveze do Reke Pomirenja. Vozila je žena u kasnim pedesetim, ponosna na regiju koju je znala od detinjstva i srećna da mu da brzu lekciju iz geografije. Nije joj pominjao Midijan, ali znala je za Dvajer i Goli Vrat - ovaj poslednji je bio gradić od pet hiljada duša nešto dalje od Autoputa 67 u pravcu istoka. Uštedeo bi dobrih dvesta milja da nije išao sve do Visoke Prerije, rekla mu je, i da je ranije skrenuo na sever. Nije strašno, rekla je, ona poznaje mesto u Reci Pomirenja gde se farmeri zaustavljaju da jedu pre nego što krenu nazad na imanja. Tamo će pronaći nekoga da ga poveze do mesta koje traži.

Imate nekog tamo? pitala je. Odgovorio je da ima.

Bio je već skoro sumrak kada ga je poslednji ljubazni vozač ostavio milju ili manje od Dvajera. Posmatrao je kako kamion odmiče niz zemljani put u tamneće plavetnilo; zatim pođe kratkim putem prema varoši. Noć provedena na otvorenom, i putovanje farmerskim vozilima putevima koji su videli i bolje dane, uzeli su danak njegovom već uzdrmanom sistemu. Trebalo mu je sat vremena da stigne nadomak prvih kuća u Dvajeru, i već se spustila noć. Sudbina mu je još jednom išla na ruku. Da nije bilo mraka možda ne bi ni primetio sevanje svetlosti tamo napred, ne u znak dobrodošlice, već upozorenja.

Policija je stigla pre njega, tri ili četiri vozila, po njegovoj proceni. Bilo je moguće da su u poteri za nekim drugim, ali on je sumnjao u to. Bilo je verovatnije da je Narcis, izgubljen za stvarnost, ispričao zakonu ono što je ispričao Bunu. U tom slučaju, ovo je odbor za doček. Moguće je da ga već traže, od kuće do kuće. A ako su ovde, biće i u Golom Vratu. Očekivali su ga.

Zahvalan zbog zaštite noći, skrenuo je sa puta i zašao u polje repice, gde će moći da legne i isplanira sledeći potez. Svakako da ne bi bilo mudro da ide u Dvajer. Bolje da odmah počne da traži

Midijan, da zaboravi na glad i umor i poveri se zvezdama i instinktu da mu pokažu put.

Ustao je, mirišući na zemlju, i uputio se u pravcu za koji je verovao da vodi na sever. Znao je da može lako da za više milja promaši pravac oslanjajući se na tako grube odrednice, ili da jednostavno propusti da vidi ono što traži. I pored svega toga, nije imao izbora, što mu je na neki način pružalo utehu.

U svojoj petominutnoj karijeri lopova nije našao nikakav sat, tako da mu je jedini pokazatelj protoka vremena bilo lenjo pomeranje sazvežđa iznad glave. Vazduh je postao svež, zatim mrazan, ali on je održavao jedan bolni tempo, izbegavajući puteve kad god je bilo moguće, iako bi mu bilo lakše da pešači tuda nego po uzoranom i zasejanom zemljištu. Taj oprez se pokazao ispravnim kada su dva policijska vozila, i između njih crna limuzina, bučno projurila putem koji je on prešao minut ranije. Nije imao nikakvu potvrdu za osećaj koji ga je obuzeo kada su kola prošla kraj njega, ali je više nego snažno osetio da je putnik u limuzini bio Deker, njegov dobri doktor, i dalje u poteri za *razumevanjem*.

•

A onda, Midijan.

Kao da se spustio s neba, Midijan. Noć je jednog trenutka bila bezlična tama, već sledećeg izrodila je skupinu zgrada na horizontu, obojeni zidovi su sivo-plavo svetlucali u svetlosti zvezda. Bun je stajao nekoliko minuta i posmatrao prizor. Ni na jednom prozoru, niti na tremu, nije gorela svetlost. Do sada je već prošlo pola noći, i ljudi i žene u mestu su spavali, rano ujutru ih je sigurno čekao posao. Ali ni jedno jedino svetlo? To mu se učini čudno. Možda je Midijan neveliko mesto - zaboravljeno od kartografa i ispisivača putokaza - ali da niko u njemu ne pati od nesаницe? Nijedno dete da zaželi umirujuće prisustvo lampe koja će goreti kroz noćne sate? Mnogo je verovatnije da čekaju njega - Deker i zakon - pritajeni u senkama, da postane dovoljno neoprezan da zakorači u zamku. Bilo bi najjednostavnije uhvatiti maglu i ostaviti ih da stražare, ali više nije imao dovoljno energije. Ako se sad povuče, koliko će morati da čeka pre nego što pokuša da se vrati, kada prepoznavanje i hapšenje svaki čas postaju izvesniji?

Odluči da pode ivicom mesta i upozna zemljište. Ako ne bude otkrio nikakav trag o prisustvu policije, ući će, i sačekati posledice. Nije prešao toliki put da bi sad okretao leđa.

Midijan mu ništa nije otkrivao dok je išao njegovom jugoistočnom stranom, osim svoje pustoši. Ne samo što nije bilo traga policijskim vozilima na ulicama, već uopšte nije bilo vozila: ni kamiona, ni poljoprivrednih mašina. Počeo je da se pita nije li to jedna od onih verskih zajednica o kojima je čitao, čije dogme zabranjuju elektrifikaciju ili motor sa unutrašnjim sagorevanjem. Ali dok se uspinjao padinom brežuljka na čijem se vrhu nalazio Midijan, pade mu na pamet drugo, prostije objašnjenje: nije bilo nikoga u Midijanu. Pomisao ga sledi u mestu. Zagledao se u kuće, tragajući za znacima propadanja, ali ne nađe ni jedan. Krovovi su bili neoštećeni, i koliko je mogao da vidi, nije bilo ruševnih zgrada. Ipak, u noći tako tihoj da je mogao da čuje *vuušš* kometa iznad glave, iz naselja se *ništa* nije čulo. Da je u Midijanu neko samo zaječao u snu, noć bi mu donela taj zvuk, ali svuda je bila samo tišina.

Midijan je bio mrtav grad.

Nikada u životu nije osetio takvo beznađe. Stajao je kao pas koji se vratio kući da otkrije da je gospodar otišao, nije znao kakvu svrhu ima sada njegov život, niti da li će je ikad imati.

Trebalo mu je nekoliko minuta da se prene i nastavi da kruži oko grada. Dvadeset metara od mesta gde je stajao, visina brežuljka otkri mu prizor tajanstveniji i od napuštenog Midijana.

Na drugom kraju naselja nalazilo se groblje. Njegovo uzvišeno stajalište omogućilo mu je nesmetan pogled, uprkos visokim zidovima koji su opasivali groblje. Bilo je, po svemu sudeći, izgrađeno da opslužuje ceo region, jer je bilo znatno veće nego što su bile potrebe mesta kakvo je Midijan. Mnogi mauzoleji su bili impresivne veličine, moglo se zaključiti i sa te daljine, a sam plan staza, drveća i grobnica davao je groblju izgled manjeg grada.

Bun pode prema groblju niz obronak, koji ga je još uvek vodio dalje od samog naselja. Posle navale adrenalina kada je konačno pronašao Midijan i približio mu se, osećao je kako mu rezerve snage ubrzano opadaju; bol i iscrpljenost koje je to iščekivanje bilo otupilo sada su se osvetnički vratili. Neće proći mnogo, znao je, i mišići će

mu potpuno otkazati. Možda će iza zidova groblja moći da pronađe neko udubljenje da se skloni od gonilaca i odmori kosti.

Postojala su dva moguća prilaza. Mala kapija u bočnom zidu, ili velika dvokrilna kapija koja je gledala prema naselju. Izabrao je ovu prvu. Bila je zatvorena ali ne i zaključana. Blago je gurnuo i ušao. Utisak koji je imao na brdu, o sličnosti groblja sa gradom, ovde se pokazao tačan, grobnice su se uzdizale oko njega, velike kao zgrade. Njihove dimenzije i izrada, sad kada je mogao da ih prouči izbliza, bile su začuđujuće. Koje su to velike porodice živele u mestu i oko njega, sa dovoljno novca da sahranjuju svoje mrtve u ovakvoj raskoši? Male prerijske zajednice držale su se zemlje kao hraniteljke, ali ih je ona retko činila bogatim, i u retkim slučajevima kada jeste, naftom ili zlatom, nikada u tolikom broju. Pa ipak su svuda oko njega ležali veličanstveni spomenici, avenija za avenijom spomenika, sagrađenih u svim stilovima, od klasičnog do baroknog, i obeleženih — iako nije bio siguran u verodostojnost svojih zamorenih čula — motivima iz različitih vera.

Nije mario za sve to. Bio mu je potreban san. Grobovi su bili tu već stoleće ili više; zagonetka će ga čekati do jutra.

Pronašao je zaklonjeno mesto između dva groba i legao. Prolećna trava slatko je mirisala. Često je imao gore uzglavlje, i opet će.

V

Neka druga zverka

Probudi ga glasanje neke životinje, njeno rezanje ga pronađe u snovima o lebdenju i povuče nazad na zemlju. On otvori oči, i uspravi se. Nije video psa, ali je i dalje mogao da ga čuje. Da nije iza njega? Zbijenost spomenika svuda je bacala odjeke. Okrenuo se, vrlo polako, i pogledao preko ramena. Tama je bila duboka, ali nije potpuno skrivala krupnu zver, neodredive vrste. Međutim nije bilo sumnje u pretnju koja joj je dolazila iz grla. Nije joj se dopadao njegov ispitivački pogled, sudeći po tenoru rezanja.

"Ej, dečko..." reče on blago. "Sve je u redu."

Krenuo je da ustane, dok su mu ligamenti škripali, znao je da će, ako bude ostao na zemlji, životinja imati lak pristup njegovom grlu. Udovi su mu se ukočili od ležanja na hladnom tlu; kretao se kao starac. Možda je upravo to zadržavalo životinju od napada; samo ga je posmatrala, polumeseci njenih beonjača - jedini detalj koji je mogao da razazna - širili su se dok ga je njen pogled pratio u stojeći položaj. Našavši se na nogama, okrenuo se prema stvorenju, koje je pošlo prema njemu. U njegovom kretanju bilo je nečeg što ga je navelo da pomisli da je ranjeno. Čuo ga je kako vuče nogu iza sebe, povijene glave, grčevitih pokreta.

On zausti da izgovori nešto utešno kada mu se nečija ruka ovi oko vrata, ostavljajući ga bez daha i bez reči. "*Mrcini i rasporiću te.*"

Uz pretnju mu druga ruka kliznu oko tela i prsti mu se zakopaše u stomak takvom silinom da nije bilo sumnje da će čovek ispuniti obećanje, i to golim rukama.

Hun plitko uzdahnu. Čak i taj neznatni pokret izazva stezanje pogubnog zahvata na vratu i stomaku. Oseti kako mu krv teče niz trbuh u farmerke.

"Koji si sad ti, jebote?" glas upita.

Uvek je bio loš lažov; istina je bila sigurnija.

"Zovem se Bun. Došao sam ovamo... došao sam da nađem Midijan."

Da li je to stisak na stomaku malo popustio kada je otkrio svrhu svog dolaska?

"Zašto?" upita sad novi glas. Bunu nije trebalo više od otkucaja srca da shvati da je glas došao iz senki tamo ispred njega, gde se nalazila ranjena životinja. U stvari, *baš* od životinje.

"Moj drugar te je nešto pitao", reče mu glas kraj uva. "Odgovori mu."

Bun, dezorijentisan napadom, ponovo usmeri pogled na ono nešto što je obitavalo u senkama i otkri da ne može da poveruje rođenim očima. Glava njegovog ispitivača nije bila *čvrsta*, izgledalo je kao da *udiše* svoje nejasne crte-, supstanca im je tamnela i tekla ponovo napolje kroz kapke i nozdrve.

Nestade svake pomisli na pogibelj, zameni ih ushićenje. *Narcis nije lagao*. Ovde je bila cela nestalna istina.

"Došao sam da budem sa vama", reče, odgovarajući na pitanje koje mu je postavilo to čudo. "Došao sam zato što pripadam ovde."

Kroz tihi smeh iza njega izbi pitanje.

"Kako ti izgleda, Pelokvine?"

Stvor je popio svoje zversko lice. Ispod su se nalazile ljudske crte, usađene u telo koje je bilo više reptilsko nego sisarsko. Ud koji se vukao bio je rep, njegov ranjeno šepanje bilo je kretanje guštera niskog trupa. Tek što je uspeo da sve to sagleda, drhtaj promene potrese povijenu kičmu bića.

"Izgleda kao Prirodni", odgovori Pelokvin. "Mada to ne mora ništa da znači."

Zašto njegov napadač ne može sam da vidi, upita se Bun.

Pogleda šaku na svom truhu. Imala je šest prstiju koji se nisu završavali noktima već kandžama, zarivenim gotovo par santimetara u njegov mišić.

"Nemojte me ubiti", reče. "Prešao sam dug put da budem ovde."

"Čuješ li ga, Džeki?" reče Pelokvin, odbacujući se od zemlje da stane uspravno pred Buna. Njegove oči, sada u nivou sa Bunovim, bile su svetio plave. Dah mu je bio vreo kao vazduh iz otvorene peći.

"Onda, kakva si ti zver?" hteo je da zna. Transformacija je bila gotovo dovršena. Čovek ispod monstruma nije bio ni po čemu izuzetan. Oko četrdeset godina, mršav i opuštene kože.

"Trebalob i da ga povedemo dole", reče Džeki. "Lajlsberg bi sigurno hteo da ga pogleda."

"Verovatno", reče Pelokvin. "Ali ja mislim da bi samo izgubio vreme. Ovaj je Prirodni, Džeki. Odmah ih nanjušim."

"Prolio sam krv..." promrmlja Bun. "Ubio jedanaestero."

Plave oči ga odmeriše. Bilo je zanimanja u njima.

"Ne bi se reklo", reče Pelokvin.

"Nije do nas", upade Džeki. "Ne možeš sam da sudiš o njemu."

"Što, imam oči u glavi, zar ne?" reče Pelokvin. "Provalim čistunca čim ga vidim." Pripretio je Bunu prstom. "Nisi ti Noćni soj", reče. "Ti si meso. Eto šta si. Meso za zver."

Uz ove reči mu nestade humora iz očiju i zameni *ga glad*.

"Ne možemo to", pobuni se drugo stvorenje.

"Ko će znati?" reče Pelokvin. "Ko će *ikad* znati?"

"Kršimo zakon."

Pelokvinu je izgleda bilo svejedno. Ogolio je zube, i iz otvora pokulja tamni dim i pode mu uz lice. Bun je znao šta sledi. Čovek je *izdisao* ono što je trenutak ranije udahnuo: svoju ulogu guštera. Proporcije glave su mu se već neznatno promenile, kao da su se kosti lobanje rastavile i reorganizovale ispod maske od mesa.

"Ne smete da me ubijete!" reče Bun. "Ja sam jedan od vas."

Da li je to bilo odbijanje u dimu onog lica ispred njega? Ako i jeste, izgubilo se u promeni. Više neće biti raspravljanja. Zver se spremala da ga proždere...

Osetio je oštar bol u trbuhu i video kako mu se kandže izvlače iz mesa. Nestade i stiska oko vrata, i biće iza njega reče:

"*Idi.*"

Nije mu bilo potrebno ubeđivanje. Pre nego što je Pelokvin dovršio svoju rekonstrukciju, Bun kliznu iz Džekijevog zagrljaja i potrča. I ono malo osećaja za orijentaciju izgubilo se u dramatici trenutka, u očaju hranjenom rikom besa gladne zveri, u zvuku -gotovo trenutnom, izgledalo mu je — potere.

Nekropola je bila lavirint. Bežao je slepo, skrećući desno ili levo čim bi mu se otvorio put, ali nije bilo potrebe da se osvrće da bi znao da mu se ljudožder približava. U trku je čuo njegovu osudu u mislima:

"*Nisi ti Noćni soj. Ti si meso. Meso za zver.*"

Reči su bile agonija, dublja od bola u nogama i plućima. Čak i ovde, među čudovištima Midijana, on *nije pripadao*. A ako ne ovde, gde

onda? Bežao je, kao što uvek plen beži sa gladnima za petama, ali to je bila trka koju nije mogao da dobije.

Stao je. Okrenuo se.

Pelokvin je bio pet ili šest metara iza njega, telo mu je još bilo ljudsko, nago i ranjivo, ali je glava bila potpuno zverska, usta široka i oivičena zubima nalik na trnje. Stade i on, možda očekujući da Bun potegne oružje. Pošto se to nije dogodilo, on podiže ruke prema žrtvi. Iza njega, Džeki se dotetura u vidokrug, i Bun po prvi put vide i tog čoveka. Ili možda bolje *ljude*? Na njegovoj naduvenoj glavi bila su dva lica, oba iskrivljenih crta: oči su bile razmeštene tako da su gledale svuda pre nego napred, usta su se spajala u jedan prorez, nosevi rupe bez kostiju. Bilo je to lice vašarskog fetusa.

Džeki pokuša još jednom da zamoli, ali su se Pelokvinove ispružene ruke već menjale od vrhova prstiju do lakata, delikatnost ustupala mesto zadivljujućoj snazi.

I pre no što se mišić oformio, on krenu na Buna, skačući da obori žrtvu. Bun pade ispred njega. Sada je bilo prekasno da žali zbog svoje pasivnosti. Oseti kako mu kandže kidaju jaknu da otkriju meso na grudima. Pelokvin podiže glavu i *isceri se*, za šta njegova usta nisu bila gračena; zatim zagriže. Zubi nisu bili dugački, ali bilo ih je mnogo. Bolelo je manje nego što je Bun očekivao, sve dok Pelokvin ne trgnu unazad, kidajući zalogaj mesa, odnoseći s njim kožu i bradavicu.

Bol trgnu Buna iz rezignacije; poče da se otima pod teretom Pelokvinove mase. Ali zver ispljunu meso iz ralja i vrati se po još, izdišući miris krvi u lice plena. Postojao je razlog za ovaj izdisaj: sa sledećim dahom će isisati i Bunovo srce i pluća iz grudnog koša. Bun zavapi za pomoć, i ona dođe. Pre nego što je fatalni dah bio udahnut Džeki obuhvati Pelokvina i odvuče ga od hrane. Bun oseti kako se sa njega podiže težina stvorenja i kroz maglu agonije vide kako se njegov zaštitnik bori sa Pelokvinom, izukrštanih pomahnitalih udova. Nije čekao da pozdravi pobednika. Podiže se na noge, pri tiskaj ući dlanom ranu na grudima.

Ovde nije bilo sigurnosti za njega; Pelokvin - sigurno nije jedini ovdašnji stanovnik sa apetitom za ljudsko meso. Mogao je da oseti druge kako ga posmatraju, dok je glavinjao kroz nekropolu, i čekaju da oslabi i padne da bi ga dograbili bez muke.

Pa ipak, njegov sistem, koliko god da je bio poremećen, ne otkaza. U mišićima mu je bilo poleta koji nije osetio otkako je pokušao da se uništi, a sama pomisao na to bila je odvratnija nego ikad. Čak je i rana, koja mu je pulsirala pod rukom, imala neki svoj život, i slavila ga. Bol je otišao, zamenila ga je ne utrnulost već osetljivost koja je bila gotovo erotična, izazivajući ga da posegne u grudi i pogladi svoje srce. Začuden ovim besmislicama, dopustio je da ga vodi instinkt i uskoro se našao pred dvokrilnom kapijom. Reza je odolevala njegovim rukama klizavim od krvi i on se uzvera na kapiju sa lakoćom koja ga natera da se nasmeje. Sledećeg trenutka već je bio sa druge strane i na putu prema Midijanu, trčao je, ne iz straha od potere, već iz zadovoljstva u mišićima zbog kretanja, i u čulima zbog brzine.

VI

Glinene noge

Grad je zaista bio prazan, kao što je mislio da će biti. Iako su zgrade sa razdaljine od pola milje bile naizgled u dobrom stanju, bliže ispitivanje pokaza da im je duga nenastanjenost ipak nanela dosta štete. Mada ga je još držalo ono osećanje snage i poleta, bojao se da će ga vremenom gubitak krvi ipak oboriti. Trebalo mu je nešto da poveže ranu, ma koliko bilo primitivno. U potrazi za nekakvom zavesom ili komadom čaršava, otvorio je vrata jedne od kuća i utonuo u tamu unutrašnjosti.

Nije bio svestan, dok se nije našao unutra, da su mu čula postala neobično izoštrena. Oči su mu bez teškoća prozirale pomrčinu, razaznajući jadni krš ostavljen od nekadašnjih stanara, prekriven prašinom koju su godine u suvoj preriji nanele kroz polomljene prozore i izglavljenata vrata. Pronašao je platno, komad tkanine sa mrljama od vlage, koji je pokidao zubima i iscepao u trake desnom rukom, dok je levom pritiskao ranu.

Još je bio u tom poslu kada je čuo kako škripe daske na tremu. Zavoj mu ispade iz zuba. Vrata su bila otvorena. A na pragu silueta čoveka koga je Bun znao, iako mu je lice bilo sama tama. Namirisao je Dekerovu kolonjsku vodu; čuo je Dekerov puls; okusio Dekerov znoj u vazduhu.

"Pa", reče lekar. "Tu si."

Na ulici obasjanoj zvezdama upravo se odvijalo razmeštanje snaga.

Bun je slušao, svojim natprirodno oštrim sluhom, zvuke: nervozni šapat, krčanje gasova u crevima, repetiranje oružja u pripremi da obore luđaka ako pokuša da se izmigolji.

"Kako si me našao?" reče on.

"Narcis, ako se ne varam?" reče Deker. "Tvoj drugar u bolnici?"

"Je li mrtav?"

"Bojim se da jeste. Umro je opirući se."

Deker zakorači u kuću.

"Povređen si", reče. "Šta si to uradio sebi?"

Nešto je sprečilo Buna da odgovori. Da li su tajne Midijana bile tako bizarne da se bojao da mu neće verovati? Ili je osećao da su takve prirode da se to Dekera ne tiče? Ovo poslednje sigurno ne. Dekerov

entuzijazam da shvati monstruozno uopšte nije dolazio u sumnju. Ko bolji od njega, dakle, da sa njim podeli svoje otkriće? Pa ipak je oklevao.

"Reci mi", reče Deker ponovo. "Kako si se ranio?"

"Kasnije", reče Bun.

"Neće biti kasnije. Mislim da to znaš."

"Preživewću", reče Bun. "Nije tako loše k'o što izgleda. Bar ja tako osećam."

"Nisam mislio na ranu. Mislim na policiju. Čekaju te."

"Znam."

"A ti nećeš da pođeš mirno, zar ne?"

Bun više nije bio siguran. Dekerov glas ga je tako snažno podsećao na vreme kada je bio bezbedan, da je gotovo poverovao da to može ponovo da se ostvari, ako tako doktor samo poželi.

Ali Deker više nije govorio o bezbednosti. Samo o smrti.

"Ti si višestruki ubica, Bune. Očajan. Opasan. Bilo je čupavo dok ih nisam ubedio da me puste do tebe."

"Drago mi je što si uspeo."

"I meni", odvrati Deker. "Hteo sam da se oprostim sa tobom."

"Zašto mora da bude ovako?"

"Ti znaš zašto."

Nije znao; ne sve. Ono što je znao, i bio sve uvereniji u to, bilo je da je Pelokvinu rekao istinu. *Nisi li Noćni soj*, rekao je. I nije - nedužan je. "Nisam nikog ubio", promrmlja. "Znam", odgovori Deker.

"Zbog toga nisam mogao da se setim onih soba. Nikada nisam ni bio u njima."

"Ali sada se sećaš."

"Samo zato..." Bun zastade i zagleda se u čoveka u odelu boje uglja. "...zato što si mi ti pokazao."

"*Naučio te*", ispravi ga Deker.

Hun nastavi da zuri, čekajući objašnjenje koje neće biti kao ono u njegovoj glavi. To nije mogao biti Deker. Deker je bio Razum, Deker je bio Spokoj.

"Večeras je dvoje dece umrlo u Vestloku", nastavio je lekar. "Tebe optužuju za to."

"Nisam nikad bio u Vestloku", pobuni se Bun.

"Ali ja jesam", odvrati Deker. "Postarao sam se da vide slike; tamošnji ljudi. Ubice dece su najgori. Bolje da umreš nego da te predaju njima."

"Ti?" reče Bun. "To si bio ti?"

"Da."

"Sve njih?"

"I još neke."

"Zašto?"

Deker se začas zamisli.

"Zato što volim to", reče jednostavno.

I dalje je izgledao tako normalno, u svom dobro skrojenom odelu. Čak mu ni lice, koje je Bun sada mogao jasno da vidi, nije odavalo tračak ludila pritajenog ispod površine. Ko bi se dvoumio, videvši krvavog čoveka i drugog, čistog, ko je bezumnik a ko njegov vidar? Ali pojave su privid. Samo su čudovišta, Midijanova deca, preobražavala svoje meso da se pokažu onakva kakva jesu. Drugi su se krili iza svog spokoja, i planirali smrt dece.

Deker izvuče pištolj iz unutrašnjosti sakoa.

"Naoružali su me", reče. "U slučaju da izgubiš kontrolu."

Ruka mu je podrhtavala, ali sa te razdaljine bilo je teško promašiti. Uskoro će sve biti gotovo. Zrno će poleteti i on će umreti, sa svim ovim nerazjašnjenim misterijama. Njegova rana; Midijan; Deker. Tako mnogo pitanja na koja neće nikad odgovoriti.

Neće biti drugog trenutka posle ovog. Zavitlavši tkaninu, koju je još imao u ruci, na Dekera, istovremeno se baci u stranu, iza nje. Deker opali, i hitac ispuni prostoriju zvukom i svetlošću. U trenutku kada je platno dodirnulo pod, Bun je već bio kod vrata. Možda je bio na metar od njih kada bijesnu novi pucanj. Časak kasnije dođe i zvuk. A sa zvukom i udarac u leđa koji ga odbaci napred, kroz vrata i na trem.

Pratio ga je Dekerov uzvik.

"Ima oružje!"

Bun začu kako se senke pripremaju da ga obore. On podiže ruke u znak predaje; zausti da poviče da nije kriv.

Ljudi, sakriveni iza automobila, videli su samo njegove krvave ruke; dovoljna krivica. Otvoriše vatru.

Bun je čuo kako dolaze meci - dva sa leva, tri sa desna, a jedan pravo napred, usmeren u njegovo srce. Imao je vremena da se čudi kako su spori, i muzikalni. Zatim ga pogodiše: u gornji deo bedra, trbuh, slezinu, rame, obraz i srce. Stajao je uspravno nekoliko sekundi; tada neko ponovo opali, i nervozni prsti poslaše drugi pljusak olova. Dva zrna široko promašiše. Ostala pronadoše metu: krilo, koleno, dva u grudi, jedan u slepoočnicu. Ovaj put ga oboriše.

Kada je udario o zemlju, osetio je kako se rana koju mu je zadao Pelokvin grči kao drugo srce; njeno prisustvo bilo je za čudo utešno u trenucima dok mu se gasila svest.

Negde u blizini čuo je Dekerov glas, i njegove korake kako mu se približavaju, kada je izašao iz kuće da pregleda telo.

"Sjebasmo kopile", reče neko.

"Mrtav je", reče Deker.

"A ne, nisam", pomisli Bun.

Zatim više nije mislio.

**DRUGI DEO
SMRT JE KUČKA**

"I čudesno se rađa, ima svoj vek i umire..."

Karmel Sends, *Ortodoksije*

VII

Teški putevi

Saznanje da je Bun otišao od nje, bilo je dovoljno teško, ali je ono što je usledilo bilo mnogo gore. Pre svega, naravno, onaj telefonski poziv. Samo je jednom srela Filipa Dekera, i nije mu prepoznala glas dok se nije predstavio.

"Bojim se da imam neke loše vesti."

"Pronašli ste Buna."

"Da."

"Povređen je?"

Sa druge strane tišina. Znala je šta sledi pre nego što je tišina prekinuta.

"Na žalost, mrtav je, Lori."

I konačno su bile tu, vesti za koje je napola znala da će doći, zato što je bila tako srećna, a to nije moglo da potraje. Bun joj je promenio život do neprepoznavanja. Njegova smrt će imati iste posledice.

Zahvalila je doktoru za to što joj je lično saopštio, umesto da dužnost prepusti policiji. Zatim je spustila slušalicu, i čekala da poveruje.

Mnogi iz njene okoline govorili su da joj se čovek kao Bun nikada ne bi udvarao da je bio zdrav, time nisu hteli da kažu da je u svojoj bolesti slepo birao, već da njegovo lice, koje je izazivalo toliko uznemirenje kod onih osetljivih na tuda lica, nikada ne bi bilo u društvu takve lepote da um iza njega nije neuravnotežen. Ove primedbe bi je duboko ujele, jer je u svom zlatnom srcu poverovala da su istinite. Bun je imao malo od imovine, ali njegovo lice bilo je njegovo blago, i privlačilo je ljude da ga zaneseno proučavaju, što bi ga uvek uznemirilo i posramilo. Nije mu se ni malo dopadalo što zure u njega. Lori se više nego jednom pobojala da će se unakaziti u nadi da će tako pokvariti ono čime je privlačio pažnju, i taj njegov poriv se ispoljavao u potpunom zanemarivanju spoljnog izgleda. Znao je danima da ide neopran, nedeljama bez brijanja, po pola godine neošišan. Ali to nije mnogo obeshrabrilo njegove obožavaoce. Opsedao ih je jer je i sam bio opsednut; ništa drugo.

Što se tiče nje, nije gubila vreme da razuverava prijatelje. Umesto toga svodila je razgovore o njemu na najmanju meru, posebno kada bi se pvela reč o seksu. Spavala je sa Bunom ukupno tri puta, svaki pokušaj je bio katastrofa. Znala je šta bi govorkanja učinila od toga. Ali njegov nežan, željan postupak govorio joj je da su njegove predigre bile više od pukog otaljavanja dužnosti. On jednostavno nije mogao da ih dovrši, što ga je dovodilo do bezumnog besa, a posle svega do takve depresije da je morala da se drži dalje od njega, umirujući njihove razmene emocija da ne bi izazvala dalje neuspehe.

Ali često je sanjala o njemu, i postavke su bile nesumnjivo seksualne. Samo ona i Bun u golim sobama, u jebačini. Ponekad bi ljudi lupali na vrata da ih puste da udu i gledaju, ali nikada nisu ulazili. Pripadao joj je potpuno, u svoj svojoj lepoti i jadu.

Ali samo u snovima. Sada više nego ikad, samo u snovima.

Njihova priča bila je završena. Više neće biti onih crnih dana, kada su njegovi razgovori bili krug poraza, niti trenutaka iznenadnog razvedravanja kada bi slučajno pronašla reči koje bi mu dale nadu. Ne da je bila nepripremljena za nagli kraj. Ali na ovakav, jeste. Jeste na Buna demaskiranog kao ubicu i ustreljenog u nekom mestu za koje nikad nije čula. Ovo je bio pogrešan kraj priče.

Ali koliko god bio loš, sledilo je nešto gore.

Posle telefonskog poziva došlo je neizbežno unakrsno ispitivanje u policiji: da li je ikad posumnjala da se on bavi nezakonitim radnjama? Da li je bio nekad nasilan prema njoj? Rekla im je nekoliko puta da je nikada nije dotakao osim u ljubavi, a i tad uz mnogo ohrabrivanja sa njene strane. Izgledalo je da u njenoj priči nalaze prećutno priznanje njegove nenormalnosti, i razmenjivali su značajne poglede dok im je crveneći pričala o njihovom vođenju ljubavi. Kada su završili saslušanje, predložili su joj da identifikuje telo. Pristala je. Iako je bila upozorena da to neće biti prijatna dužnost, htela je da se oprost od njega.

Tada su okolnosti, koje su u poslednje vreme bile čudne, postale još čudnije.

Bunovo telo je nestalo.

Isprva niko nije hteo da joj kaže zašto je identifikacija odložena; bila je odbijena sa izgovorima koji su nekako šuplje zvučali. Konačno su, ipak, morali da joj kažu istinu. Leš, ostavljen preko noći u policijskoj

mrtvačnici, jednostavno je nestao. Niko nije imao pojma kako je ukraden — mrtvačnica je bila zaključana, i nje bilo tragova provale - niti zašto. Istraga je bila u toku ali je, sudeći po zbunjenim licima prenosilaca novosti, bilo malo nade da će pronaći kradljivce tela. Pretres slučaja Arona Buna moraće da bude nastavljen bez njegovog leša.

•

Mučilo je to što on možda nikada neće počinuti u miru. Pomisao na njegovo telo kao igračku nekog perverta, ili još gore, kao neku strašnu relikviju, opsedala ju je dan i noć. Užasnula ju je sopstvena moć da zamisli sve zloupotrebe njegovih jadnih ostataka, mašta joj je pošla silaznom spiralom morbidnosti koja ju je — po prvi put u životu - učinila zabrinutom za mentalne procese svoga uma.

Bun je za života bio misterija, njegova naklonost čudo koje joj je pružalo osećanje o sebi kakvo nikad nije imala. Sada se, u smrti, ta misterija produbila. Izgledalo joj je da ga uopšte nije poznavala, čak i u onim trenucima potresne lucidnosti između njih, kada je bio spreman da bukvalno otvori lobanju sve dok ona ne izгна sav nemir iz njega; čak i tada krio je onaj tajni život ubice od nje.

Izgledalo joj je nemoguće. Kada bi ga sada zamislila, kako pravi idiotske grimase pred njom, ili jeca u njenom krilu, pomisao da ga nikada nije poznavala je bolela kao fizička povreda. Mora nekako da zaleći tu ranu, ili da se spremi da nosi žig njegovog izdajstva doveka. Mora da sazna zašto ga je njegov drugi život povukao u ponor. Možda je najbolje rešenje da pođe u potragu od mesta gde su ga našli. Da pođe u Midijan. Možda će tamo otkriti odgovor.

U policiji su joj naložili da ne napušta Kalgari, ali ona je bila stvorenje impulsa kao njena majka. Probudila se u tri ujutru sa idejom da ide u Midijan. U pet se već pakovala, i sat posle svitanja bila je na Autoputu br.2, prema severu.

•

U početku je išlo dobro. Prijalo joj je da se malo odvoji od posla - gde će nedostajati, ali koga briga? - i od stana, sa svim onim podsetnicima na njen život sa Bunom. Nije putovala na slepo, ali prokleta blizu toga; nije našla nijednu mapu na kojoj bi bilo obeleženo mesto po imenu Midijan. Čula je, ipak, kako se pominju

druga mesta, kada je bila u policiji. Jedno je bilo Goli Vrat, sećala se — a njega je bilo na kartama. To će joj biti cilj.

Znala je malo ili ništa o predelu kojim je putovala. Njena porodica došla je iz Toronta — sa civilizovanog Istoka, kako ga je zvala njena majka do poslednjeg dana života, prebacujući mužu zbog selidbe koja ih je bacila u provinciju. Njene predrasude vremenom su ipak izbledele. Prizor žitnih polja koja se prostiru dokle dopire pogled nikada nije bio previše inspirativan za Lorinu maštu, i za sve vreme vožnje nije videla ništa što bi joj promenilo mišljenje. Žitarice su bile ostavljene da rastu, njihovi sejači i žeteoci otišli su nekim drugim poslom. Monotonija pustih polja umarala ju je više nego što je očekivala. Prekinula je putovanje u Mek Lenanu, na sat vožnje od Reke Pomirenja, i prespavala noć na miru u motelu, da bi se probudila rano, čila, i nastavila put. Očekivala je da do podneva stigne do Golog Vrata.

Ali stvari se nisu odvijale tako dobro. Negde istočno od Reke Mira se izgubila, i morala je da vozi šezdeset kilometara u pravcu za koji je pretpostavljala da je pogrešan dok nije naišla na benzinsku pumpu i nekoga da joj pokaže put.

Na pumpi su se dva dečaka igrala plastičnim armijama u prašini kraj stepenica ureda. Njihov otac, čiju su plavu kosu nasledili, zgnječio je cigaretu između bataljona i došetao preko do kola.

"Čime mogu da vas uslužim?"

"Nalijte benzin, molim. 1 jedna informacija, ako može?"

"To košta", rekao je, bez osmeha.

"Tražim mesto koje se zove Goli Vrat. Poznajete li ga?" Ratne igre iza njega se zaoštriše. On se okrenu prema deci. "Hoćete da umuknete?" reče.

Dečaci se pogledaše ispod oka, i umiriše se, sve dok se nije okrenuo ka Lori. Duge godine na suncu učinile su ga prerano starim.

"Šta ćete u Golom Vratu?" reče.

"Pokušavam... da nađem nekog."

"Jel' te?" odgovori on, neskriveno zainteresovan. Uputi joj osmejak, predviđen za bolje zube od njegovih. "Neko koga znam? Ovuda ne prolazi mnogo stranaca?"

Pomislila je da neće škoditi ako pita. Posegnula je nazad u kola i izvadila fotografiju iz torbe.

"Ovog čoveka sigurno niste videli?"

Na stepenicama je besneo Armagedon. Okrenuo se prema dečacima pre nego što je pogledao fotografiju.

"Rek'o sam *da začepite jebene gubice!*" reče, zatim se ponovo okrenu da prouči sliku. Istog trenutka je reagovao: "Vi poznajete ovog ovde?"

Lori je oklevala. Sirovo lice pred njom je piljilo. Bilo je kasno da glumi neznanje.

"Da", rekla je, trudeći se da zvuči ravnodušno. "Znam ga."

"I znate šta je uradio?" Usna mu se izvi dok je govorio. "Bile su slike o njemu. Video sam." Ponovo se okrenu dečacima. "Ma 'oćete da *kušujete, bre?*"

"Nisam ja", pobuni se jedan.

"Jebe mi se koji je!" stiže odgovor.

Pošao je prema njima, podignute ruke. Za sekund su mu nestali iz domašaja, napustivši svoje armije u strahu od njega. Njegov bes na decu i gađenje na sliku stopiše se u jednu sveobuhvatnu ogorčenost.

"Jebena životinja", reče on, okrećući se Lori. "Eto šta je bio. Jebena životinja."

Besno joj je vratio izgužvanu fotografiju. "Vraški je dobro što su ga smakli. Šta ćete vi, da idete da blagoslovite mesto?"

Bez reči je uzela fotografiju iz njegovih uljanih prstiju, ali on dobro shvati njen izraz lica. To ga ne pokoleba da nastavi tiradu.

"Takvog čoveka treba umlatiti k'o psa. K'o jebenu džukelu." Ona ustuknu pred njegovom žestinom, ruke su joj tako drhtale da je jedva otvorila vrata automobila.

"Zar vam ne treba benzin?" reče on iznenada. "Idi do đavola", odvrati ona. Izgledao je zapanjen. "Ma koji vam je?" izdra se.

Ona okrenu starter, moleći se poluglasno da je kola ne zafrknu baš sad. Imala je sreće. Žurno vozeći dalje, pogledala je u ogledalo i videla kako čovek viče za njom kroz prašinu koju je podigla.

Nije joj bilo jasno otkud njegov bes, ali znala je na koga će se obrušiti: na decu. Beskorisno je nervirati se zbog toga. Svet je pun nasilnih očeva i tiranskih majki; a ako ćemo pravo, i okrutne i bezobzirne dece. To je jednostavno tako. Nije na njoj da menja celu vrstu.

Olakšanje zbog srećnog uzmaka odložilo je za nekih deset minuta svaku drugu reakciju, ali tada i ono prođe, i obuze je drhtavica, tako silovita da je morala da stane na prvi znak civilizacije i nađe neko mesto da se smiri. Uskoro je naišla na mali restoran usred šačice prodavnica, gde je naručila kafu i parče slatke pite, zatim je otišla u toalet da ispljuska zajapurene obraze hladnom vodom. Samoća, makar i ugrabljena, bila je pravi poticaj za suze. Zureći u svoje podnadulo, zgrčeno lice u ogledalu, počela je da jeca tako žestoko da je ništa — čak ni ulazak nove gošće — nije moglo zaustaviti.

Pridošlica nije učinila ono što bi Lori učinila u sličnoj situaciji, i povukla se. Umesto toga ona reče, hvatajući Lorin pogled u ogledalu:

"Šta je? Muškarci ili novac?"

Lori izbrisa prstima suze.

"Molim?" reče.

"Kada ja plačem..." reče devojka, provlačeći četku kroz kosu obojenu kanom, "...to je uvek zbog muškaraca ili zbog novca."

"A tako." Devojičina otvorena radoznalost pomogla joj je da zadrži nove suze. "Muškarac", reče Lori.

"Ostavio te, a?"

"Ne baš."

"Isuse", reče devojka. "Da se nije vratio? To je možda još gore."

Primedba izmami od Lori slabašan osmejak.

"Obično se vraćaju ono pogrešni, jel' da?" nastavi devojka. "Lepo im kažeš da odjebu, a oni se samo vraćaju, kao kućici..."

Ove poslednje reči podsetiše Lori na scenu u garaži, i suze počеше ponovo da naviru.

"Ma učuti već jednom, Šeril", izgrdi se pridošlica, "samo ćeš da uprskaš još više."

"Ne", reče Lori. "Zaista ne. Potreban mi je razgovor."

Šeril se nasmeši.

"Tako gadno kao meni kafa?"

Zvala se Šeril Margaret Klark, i umela je da navede anđela na ogovaranje. Na kraju drugog sata razgovora i posle pete kafe, Lori joj je ispričala celu tužnu priču, od prvog susreta sa Bunom do trenutka kada su ona i Šeril izmenjale poglede u ogledalu. Šeril je i sama imala svoju priču — više komičnu nego tragičnu — o strasti

njenog ljubavnika prema automobilima, o njenoj strasti prema njegovom bratu, što se završilo teškim recima i razlazom. Otputovala je da malo pročisti glavu.

"Nisam to radila još od detinjstva", pričala je, "da tek tako pođem kud mi se ćefne. Zaboravila sam kako to prija. Možda bismo mogle da nastavimo put zajedno. Do Golog Vrata. Uvek sam htela da vidim to mesto."

"Stvarno?"

Šeril se nasmeja.

"Ma ne. Ali taj pravac je dobar k'o i svaki drugi. Skitarama je svejedno kuda idu."

VIII

Tamo gde je pao

Tako su pošle dalje zajedno, raspitavši se za put kod vlasnika restorana, koji je tvrdio da prilično dobro zna gde bi mogao da bude Midijan. Uputstva su bila valjana. Pravac ih je vodio kroz Goli Vrat, koji je bio veći nego što je Lori očekivala, i dalje, neobeležanim putem koji je trebalo da vodi u Midijan.

"Šta ćete tamo?" zanimao se vlasnik restorana. "Tamo više niko ne ide. Napušteno je."

"Pišem članak o zlatnoj groznici", odgovorila je Šeril, kao rođeni lažov. "Ona razgleda."

"Nagledaće se", bio je komentar.

Primedba je bila ironična, ali pokazala se tačnijom nego što je očekivao onaj koji je izgovorio. Bilo je kasno popodne, svetlost se zlatila na zemljanom putu, kada se naselje pojavilo na vidiku, i sve dok se nisu našle u njegovim ulicama bile su sigurne da to nije pravo mesto, jer koji bi grad duhova izgledao tako prijatno? Ali, kada je zašlo sunce, taj utisak se promenio. U tim napuštenim zgradama bilo je neke turobne romantike, ali prizor je postepeno postajao obeshrabrujući i prilično sablasan. Lorina prva pomisao, kada je videla mesto, beše:

"Zašto bi Bun dolazio ovamo?"

A sledeća:

"Nije došao svojevolumno. Bio je progonjen. Ovde je dospeo pukim slučajem."

Ostavile su kola na sred glavne ulice, koja je, izuzevši tu i tamo poneki sokak, bila i jedina.

"Nema potrebe da zaključavaš", reče Šeril. "Nema ko da ih ukrade."

Sada kada su bile tu, Lori je Šerilino prisustvo bilo draže nego ikad. Njena živost i dobro raspoloženje bili su kontrast ovom tmurnom mestu, odbijali su ono čime je bilo posednuto.

Duhove možeš da rasteraš smehom; jad je već jače građe. Prvi put posle Dekerovog telefonskog poziva osetila je nešto nalik na ojađenost. Bilo je tako lako da zamisli Buna ovde, samog i izgubljenog, svesnog da mu se progonitelji približavaju. Još je lakše bilo naći mesto gde su ga ustrelili. Rupe od zalutalih metaka bile su

obeležene belom kredom, mrlje i tačkice krvi upile su se u daske na tremu. Stajala je nekoliko minuta podalje od tog mesta, nesposobna da mu priđe ali i nesposobna da se povuče. Šeril je taktično odlutala da istražuje za sebe; nije bilo ničega što bi raskinulo hipnotičke veze kojima ju je držalo mesto njegove smrti.

Nedostajaće joj zauvek. Pa ipak, nije bilo suza. Možda ih je isplakala u toaletu onog restorana. Ono što je osećala umesto toga bilo je čuđenje kako je čovek koga je znala i volela — ili tačnije volela i mislila da poznaje - mogao da umre ovde, zbog zločina za koje nikada nije posumnjala da bi on mogao da ih počini. Možda je njen gnev sprečio suze, činjenica da je i pored obećanja večne ljubavi toliko mnogo krio od nje, a sad je van domašaja njenih zahteva za objašnjenje. Zar nije mogao bar da ostavi neki znak? Uhvati sebe kako zuri u mrlje od krvi, pitajući se da li bi oštrije oko možda moglo da pronađe u njima neko značenje. Ako sudba može da se čita iz mulja na dnu kafene šoljice, sigurno je da poslednji beleg koji je Bun načinio na ovom svetu ima bar neku važnost. Ali ona nije tumač. Znakovi su bili samo deo mnogih nerazjašnjenih tajni, a najveća je bila osećanje koje je glasno izrazila, gledajući u stepenice kuće:

"I dalje te volim, Bune."

To je *zaista* bila zagonetka, taj osećaj da bi i pored besa i zapanjenosti dala ono života što joj je preostalo samo da on sad izađe na ona vrata i zagrlji je.

Ali njena objava ostade bez odgovora, makar i najmaglovitijeg. Nikakvog sablasnog daha uz njen obraz; nikakvog uzdaha u njenom unutrašnjem uhu. Ako je Bun i bio ovde u nekoj senovitoj formi, bio je nem, bez daha; ne oslobođen u smrti, već njen sužanj.

Neko joj izgovori ime. Ona podiže pogled.

"...zar ne misliš?" govorila je Šeril.

"Izvini?"

"Da idemo", ponovi Šeril. "Zar ne misliš da je vreme da pođemo?"

"A."

"Nemoj da me shvatiš pogrešno-, izgledaš k'o govno."

"Hvala."

Lori pruži ruku u potrazi za podrškom, i Šeril joj je stegnu.

"Videla si sve što je trebalo, dušo", reče ona.

"Da..."

"Pusti sad to."

"Znaš, sve je još tako *nestvarno*", reče Lori. "Čak i to što stojim ovde. Što posmatram ovo mesto. Ne mogu da poverujem. Kako je moguće da je tako... *nedostižan*! Mora da postoji neki način da *dosegnemo*, šta misliš, neki način da dopremo do njih i dotaknemo ih."

"Koga?"

"Mrtve. Inače je sve besmislica, zar ne? Sadistička besmislica." Prekinu svoj dodir sa Šeril, položi šaku na čelo i protrlja ga vrhovima prstiju.

"Žao mi je", reče, "baš pričam gluposti, zar ne?"

"Oćeš iskreno? Pričaš."

Lori joj uputi pokajnički pogled.

"Čuj", reče Šeril, "ovo mesto očigledno nije ono što je bilo. Da mi lepo odemo odavde i ostavimo ga da se raspada na miru. Važi?"

"Imaš moj glas."

"Mislim se..." Šeril se prekinu.

"Šta?"

"Društvo mi nije po volji", reče ona. "Ne mislim na tebe", dodade žurno.

"Pa ko onda?"

"Sav ovaj mrtav svet."

"Kakav mrtav svet?"

"Preko brda. Ono jebeno groblje."

"Stvarno?"

"Nije baš idealan prizor za tvoje stanje", brzo se dopunila. Ali je iz Lorinog izraza lica odmah videla da nije trebalo da joj to saopštava.

"Ne želiš to da vidiš", reče Šeril. "Veruj mi, ne želiš."

"Samo na minut", reče Lori.

"Ako još ostanemo, vozićemo se natrag po mraku."

"Ovo je poslednji put da vidim ovo mesto."

"Ma nemoj mi reći. Zar ćeš da propustiš ovakve znamenitosti. I to kakve. Kuće mrtvih ljudi." Lori se malo nasmeši.

"Biću brza", reče, polazeći niz ulicu prema groblju. Šeril je oklevala. Džemper joj je ostao u kolima, a već je postajalo hladnije. Ali sve vreme dok su bile ovde nije mogla da se oslobodi osećaja da ih

posmatraju. Sada, sa približavanjem sumraka, nije htela da ostane sama na ulici.

"Evo i mene", reče, i sustiže Lori koja je već bila nadomak grobljanskog zida.

"Zašto je tako veliko?" pitala se Lori glasno.

"Bog sveti zna. Možda su svi poumirali odjednom."

"Svi ovi ovde? Varoš je suviše mala."

"Imaš pravo."

"A pogledaj veličinu onih grobnica."

"Je 1' treba da budem impresionirana?"

"Jesi li ulazila?"

"Jok. I ne mislim da sad ulazim."

"Samo na kratko."

"Gde sam to već čula?"

Lori nije odgovorila. Već je bila na kapiji groblja, i pružala ruku kroz rešetke da podigne rezu. Uspelo joj je. Gurnula je jedno krilo kapije tek toliko da se provuče, i prošla. Šeril je nevoljno sledila.

"Zašto ih je tako mnogo?" reče Lori ponovo.

Nije je samo radoznalost nagnala da izgovori pitanje; ovaj tajanstveni prizor navodio ju je da se još jednom zapita da li je Bun bio tek slučajno pritešnjen ovde, ili je Midijan bio njegovo *odredište*. Da li je tu sahranjen neko koga se nadao da će pronaći živog? Ili je na njegovom grobu hteo da prizna svoje zločine? Iako je sve to bilo nagađanje, avenije grobova kao da su nudile neku neznatnu nadu za razumevanje, razumevanje koje sva ona prolivena krv ne bi dozvolila dok je zemlje i neba.

"Kasno je", podseti je Šeril.

"Jeste,"

"I hladno je."

"Je li?"

"Volela bih da pođemo, Lori."

"O... oprost. Da. Naravno. Ionako postaje suviše mračno da bi se išta videlo."

"Primetila si."

Krenuše uz brdo prema naselju. Šeril je išla vrlo žurno.

Kada su stigle do prvih kuća, nestalo je i ono malo svetlosti. Ostavivši Šeril da zapuca pravo ka kolima, Lori se zaustavi da još

jednom pogleda groblje. Sa ovog mesta izgledalo je kao tvrđava. Možda su visoki zidovi bili tu da zadrže životinje napolju, iako se činilo da bi to bila suvišna predostrožnost. Bili su potpuno bezbedni ispod svojih kamenih spomenika. Bilo je verovatnije da su ti zidovi služili živima da spreče uticaj mrtvih. Zemljište je, unutar kapija, bilo sveto obitavalište preminulih, održavano u njihovo ime. Napolju, svet je pripadao živima, a ovi nisu imali šta da nauče od onih koje su izgubili.

Lori nije bila tako ohola. Ove noći je toliko toga htela da kaže mrtvima, i da sazna. Koliko je u tome bilo ironije!

Vratila se u kola čudno uzbuđena. Tek kada su vrata bila zaključana i motor pokrenut, Šeril reče:

"Neko nas je posmatrao."

"Sigurna si?"

"Kunem se. Videla sam ga kada sam ulazila u kola." Žustro je trljala grudi. "Bože, bradavice mi uvek utrnu kad mi je hladno."

"Kako je izgledao?" reče Lori.

Šeril slegnu ramenima. "Bilo je suviše mračno", reče. "Više nije važno. Kao što si rekla, više se nećemo vraćati ovamo."

Istina je, pomisli Lori. Mogu sad da se odvezu pravo niz put i da se ne osvrnu. Možda im mrtvi stanovnici Midijana zavide na tome, iza zidina svoga utvrđenja.

IX

Dodirnuta

Nije im bilo teško da izaberu smeštaj u Golom Vratu; na raspolaganju su bila samo dva mesta, jedno je već bilo prekrvano kupcima i prodavcima sa sajma poljoprivredne mašinerije koji se upravo održavao, a dosta ih je uzelo sobe u drugom konačištu: gostionici "Slatka trava". Da nije bilo Šerilinog nasmejanog nastupa možda bi ih i tu odbili; ali im je posle kraće debate pronađena dvokrevetna soba. Prosta, ali udobna.

"Znaš šta mi je majka uvek govorila?" reče Šeril, dok je raspakivala šminku u kupatilu.

"Šta?"

"Govorila je: tamo negde postoji čovek za tebe, Šeril; hoda okolo obeležen tvojim imenom. Podsećam te da to kaže žena koja je tražila tog svog određenog čoveka trideset godina, i nije ga našla. Ali svejedno se držala te romantične pričice. Znaš ono: čovek tvojih snova čeka te iza ugla. Pa je i mene zarazila, prokletnica."

"Do danas?"

"Kako da ne. I još tražim. Pomislićeš da bi već bilo vreme da se opametim, posle svega što sam prošla. Hoćeš prva pod tuš?"

"Neću. Samo napred."

U susednoj sobi počinjala je zabava, zidovi su bili pretanki da priguše buku. Dok se Šeril tuširala, Lori je ležala na krevetu i preturala u mislima događaje dana. To zanimanje ne potraja dugo. Sledećeg trenutka je kraj nje bila Šeril, koja se istuširala i spremila za noć u gradu, i sada je budila.

"Ideš?" htela je da zna.

"Suviše sam umorna", reče Lori. "Lepo se provedi."

"Ako budem imala gde..." reče Šeril sumnjičavo.

"Naći ćeš ti već", reče Lori. "I daj im nešto da te zapamte."

Šeril obeća da hoće, i ostavi Lori da se odmara, ali oštrica njenog umora u međuvremenu je otupela. Mogla je samo da drema, a i u tome ju je povremeno prekidalo pijano divljanje u susednoj sobi.

Ustala je i pošla u potragu za automatom za sodu, i vratila se sa čašom za laku noć u svoj nimalo odmarajući krevet. Odlučila je da se počasti dugim kupanjem, dok piće ili umor ne utišaju susede.

Utonuvši do brade u vruću vodu, osetila kako joj se mišići opuštaju, i kada je izašla iz vode, već je bila znatno pospanija. Kupatilo nije imalo isparivač, i oba ogledala bila su zamagljena. Bila im je zahvalna na diskreciji. Spisak njenih slabih tačaka bio je predug za još jednu rundu samoispitivanja koja bi ga uvećala. Vrat joj je bio predebeo, lice preusko, oči suviše krupne, nos suviše mali. U suštini, zbir preteranosti, i svaki njen pokušaj da to ispravi još više ih je zaoštravao. Njena kosa, koju je puštala da sakrije grehe svog vrata, bila je tako raskošna i tamna da joj je lice u tom okviru izgledalo bolesno bledo. Usne, do poslednje obline nasledene od majke, bile su prirodno, čak rasmusno crvene, ali je pokušaj da ih ukroti bledim ružem samo postigao da joj oči izgledaju veće i ranjivije nego ikada.

Ne da je zbir njenih crta bio neprivlačan. Imala je više nego dovoljno muškaraca koje je oborila svojim izgledom. Ne, problem je bio u tome što nije izgledala kao što se osećala. Imala je *slatko* lice, ali nije bila slatka; nije htela da bude slatka, ili da za nju *misle* da je slatka. Možda će snažni utisci u poslednjih nekoliko sati — pogled na krv, na grobove — ostaviti trag na njoj. Nadala se tome. U njoj je još bilo živo sećanje na njih, i od toga je bila bogatija, koliko god da su bili bolni.

Još gola, ušetala je u sobu. Slavljenici u komšiluku su se utišali, baš kao što se nadala. Muzika više nije bila rokenrol, već nešto zavodljivo sporo. Sela je na ivicu kreveta i prevukla prstima preko grudi, uživajući u njihovoj glatkoći. Dah joj je preuzeo ritam muzike koja je dopirala kroz zid, muzike za ples karlicom uz karlicu, ustima uz usta. Ispružila se nazad na krevet, i desna ruka joj skliznu niz telo. Osećala je duvanski dim star nekoliko meseci u pokrivaču na kome je ležala. Pomisao na svoju nagost u ovakvoj sobi, i miris njene čiste kože na ustajalim čaršavima, bili su izrazito uzbuđujući.

Ukliznula je sa oba kažiprsta i srednjaka u pičku, malo se uzdižući u susret ovom pretraživanju. Bila je to radost koju je sebi tako retko dopuštala; njeno katoličko vaspitanje je postavilo krivicu između nagona i prstiju. Ali ove noći bila je druga žena. Brzo je pronašla mesta koja joj oduzeše dah, odupirući se nogama o ivicu kreveta i široko ih razmičući da bi obema rukama dala prostora da se poigraju.

Kada su došli prvi talasi jeze nije mislila na Buna. Bolje da ga zaboravi. Lice mu je bilo lepo, ali ona ga više neće poljubiti. I kurac mu je bio lep, ali ona ga više neće gladiti, ili imati u sebi. Sve što joj je ostalo jeste ona sama, i uživanje zbog uživanja. To je i sada zamišljala: sam akt koji je činila. Cisto golo telo na ne tako čistom krevetu. Žena u nepoznatoj sobi koja uživa u nepoznatoj sebi.

Više je nije pokretao ritam muzike. Pronašla je svoj ritam koji se uzdizao i opadao, uzdizao i opadao, penjući se svaki put više. Nije bilo vrhunca. Samo vis za visom, sve dok se nije sva kupala u znoju, i krkljala od osećanja. Zatim je nekoliko minuta ležala mirno. Tada je, svesna da je san ubrzano obuzima i da ne može da provede noć u sadašnjem položaju, odbacila sve pokrivače osim jednog čaršava, položila glavu na jastuk, i propala u prostor iza sklopljenih očiju.

•

Znoj na njenom telu osušio se ispod tankog pokrivača. U snu je bila u Midijanovoj nekropoli, i niz avenije je, da je dočeka, dolazio vetar, iz svih pravaca odjednom — sa severa, juga, istoka i zapada - rashlađujući je dok joj je šibao iznad glave, i zavlačio joj se u bluzu. Vetar nije bio nevidljiv. Imao je teksturu, kao da je nosio teret prašine, čestice su joj uporno punile oči i zatvarale nozdrve, pronalazile put u donji veš i dalje u njenu utrobu tim prolazima.

Tek kada ju je prašina potpuno zaslepila, shvatila je šta je to — prah mrtvih, drevnih mrtvaca, nošen unakrsnim vetrovima iz piramida i mauzoleja, iz grobnica i dolmena, iz mrtvačnica i krematorij uma. Prah mrtvačkih sanduka, ljudski pepeo i kost stucanu u prah, sve je vetar donosio u Midijan, i sada ju je to sretalo na raskršćima.

Osećala je mrtve u sebi. Ispod kapaka, u grlu; kako joj putuju kroz kanale u utrobu. I pored hladnoće, i divlje pomame četiri oluje, nije ih se bojala, niti želela da ih se oslobodi. Trebala im je njena toplota i ženstvenost. Nije ih odbila.

"Gde je Bun?" upitala je u snu, pretpostavljajući da bi mrtvi morali da znaju. I on je jedan od njih.

Znala je da je on nedaleko od nje, ali vetar se pojačavao, gruvajući u nju iz svih pravaca, urlajući joj oko glave.

"Bun?" rekla je. "Hoću Buna. Dovedite mi ga."

Vetar je čuo. Zavijanje se pojačalo.

Ali još neko je bio tu, ne dajući joj da čuje odgovor.

"On je mrtav, Lori", reče glas.

Pokušala je da ignoriše njegovo bezumno uplitanje, i da se usredsredi na tumačenje vetra. Ali kontakt je bio prekinut, i morala je da počne iznova.

"Rekla sam: hoću Buna", reče. "Pronađite mi..."

"Ne!"

Opet taj prokleti glas.

Pokušala je i treći put, ali je žestina vetra postala nasilna na nov način; tresao je.

"Lori! Probudi se!"

Borila se da ostane u snu; da sanja o vetru. Ko zna, možda bi joj i rekao ono što je htela da zna ako još samo trenutak odoli naletu jave.

"Bune!" Pozvala je ponovo, ali vetrovi su se povlačili od nje, i odnosili mrtve sa sobom. Osećala je svrab njihovog istakanja iz vena i čula. Sa njima je izmicalo i ono što su znali. Bila je nemoćna da ih zaustavi.

"Lori."

Nestali. Svi su nestali. Odnela ih oluja.

Nije imala izbora, morala je da otvori oči, znajući da će videti Šeril, od krvi i mesa, kako sedi na ivici kreveta i smeši joj se.

"Ružni snovi?" reče ona. "Ne. U stvari nisu."

"Pominjala si mu ime."

"Znam."

"Trebalo je da izađeš sa mnom", reče Šeril. "Da ga izbaciš iz sistema."

"Možda."

Šeril je blistala; očito je imala novosti. "Upoznala si nekoga?" nagađala je Lori.

Šerilin osmeh pretvori se u cerenje.

"Ko bi to pomislio?" reče. "Mama je možda i bila u pravu."

"Toliko je dobro?"

"Toliko dobro."

"Pričaj."

"Nema tu mnogo priče. Izašla sam da potražim neki bar, i srela jednog moćnog dasu. Ko bi to pomislio?" ponovi. "U sred jebene

prerije? 'Oće me ljubav, pa to ti je.'

Bilo je uživanje posmatrati njeno uzbuđenje; jedva je obuzdavala oduševljenje dok je ispovedala Lori svoju noćnu romansu. Zvao se Kertis, bankar, rodom iz Vankuvera, razveden i odskora nastanjen u Edmontonu. Pričala je da se savršeno slažu: astrološki znaci, omiljena jela i pića, porodično poreklo. I što je najbolje, iako su pričali satima, ni jednom nije pokušao da je nagovori da skine gaćice. Bio je džentlmen: suzdržan, inteligentan i okrenut sofisticiranom životu Zapadne Obale, gde je izjavio da bi se vratio ako pronade pravu saputnicu. Možda je to baš ona.

"Videću ga ponovo sutra uveče", reče Šeril. "Možda čak ostanem ovde par nedelja ako sve bude kako treba."

"I hoće", odvrati Lori. "Zaslужila si da ti krene."

"A ti, vraćaš se sutra u Kalgari?" upita Šeril.

"Da", bio je odgovor koji je pripremala. Ali onaj san je bio brži, i odgovorio je nešto sasvim drugo.

"Mislim da ću prvo da se vratim u Midijan", reče san. "Hoću još jednom da vidim ono mesto."

"Samo ne traži da te pratim", reče. "Nisam spremna za još jednu posetu."

"Bez brige", odgovori Lori. "Rado ću da pođem sama."

X

Na suncu i u senci

Nebo je bilo vedro nad Midijanom, vazduh bistar. Nestalo je nemira koji je osećala kada je prvi put bila ovde.

Iako je to i dalje bilo mesto gde je Bun umro, nije mogla da ga mrzi zbog toga. Možda pre suprotno: bili su saveznici, oboje obeleženi smrću jednog čoveka.

Ipak, nije bila ovde zbog samog mesta, već zbog groblja, i nije bila razočarana izborom. Sunce je blistalo na mauzolejima, oštre senke isticale njihovu kompleksnost. Čak je i trava, iznikla između grobova, danas bila zelenija. Nije bilo vetra, ni sa jedne strane sveta, ni daška od oluje iz sna, koja je donela mrtve. Između visokih zidova vladala je neobična tišina, kao da spoljašnji svet više ne postoji. Ovo je bilo mesto posvećeno mrtvima, koji *nisu* bili upokojeni živi, već jedna gotovo nova vrsta, sa ritualima i običajima svojstvenim samo njima. Sa svih strana bila je okružena tim znacima: epitafima na engleskom, francuskom, poljskom i ruskom; likovima žena pod velom i razbijenim urnama, svecima čija je iskušenja bilo teško i zamisliti, kamenim psima usnulim na grobovima gospodara — celokupnom simbolikom vezanom za taj soj. I što je više istraživala, više se pitala isto što i dan ranije: zašto je groblje tako ogromno? I zašto, a to je bilo sve vidljivije što je više ploča proučila, tu leži toliko mnogo nacija? Pomislila je na svoj san, na vetar koji je došao sa sve četiri strane sveta. Kao da je bilo nečeg proročanskog u tome. Ta pomisao je nije zabrinjavala. Ako svet tako funkcioniše — posredstvom predznaka i proročanstava - onda je to bar neki *sistem*, a ona je predugo živela bez sistema. Ljubav ju je izneverila: možda ovo neće.

Trebalo joj je sat vremena da dođe do zadnjeg zida groblja, gde je naišla na red grobova životinja - mačke pokopane pored ptica, psi pored mačaka; u miru jedno kraj drugog kao da su ista vrsta. Bio je to čudan prizor. Iako je znala i za druga groblja kućnih ljubimaca, nikad nije čula da ih polažu u isto posvećeno zemljište kao njihove vlasnike. Ali zar ovde nešto treba da je čudi? Mesto je imalo svoje zakone, izgrađeno daleko od onih koji bi brinuli ili osuđivali.

Okrenuvši se od zida, nije videla ni traga od glavne kapije, niti je mogla da se seti koja od avenija vodi do nje. Nije ni bilo važno. Osećala se sigurna u samotnosti mesta, a bilo je još dosta toga što je htela da vidi: grobnice čija je arhitektura, nadnevši ih nad ostale, pozivala na divljenje. Izabrala je put koji će obuhvatiti nekoliko najzanimljivijih, i pošla na dokono putovanje nazad. Na suncu je sada bilo sve toplije, približavalo se podne. Iako je išla polako, oznojila se, i grlo joj se polako sušilo. Biće duga vožnja do prvog mesta gde može da se ugasi žeđ. Ali, suvog grla ili ne, nije se žurila. Znala je da neće ponovo dolaziti ovamo. Htela je da ode dobro opremljena uspomnama.

Usput je naišla na nekoliko ploča koje su bukvalno izvrnule biljke izrasle ispred njih. Bili su to uglavnom četinari, podsetnici na večni život, drveće zaštićeno zidovima, dobro hranjeno u bogatoj zemlji. U nekim slučajevima njihovo korenje, šireći se, načelo je same mauzoleje kraj kojih je posađeno da pruži hlad i zaštitu. Ove prizore zelenila i ruševnosti smatrala je naročito sugestivnim. Upravo je zastala kod jednog takvog kada je nešto narušilo dotad savršenu tišinu. Skriven u lišću, neko je dahtao. Ili nešto. Ona automatski koraknu nazad, iz senke drveta na vrelo sunce. Iznenadenje joj natera srce da divlje bije, i njegov zvuk u ušima zagluši šum koji je uznemirio. Morala je da sačeka nekoliko trenutaka, i pomno da sluša, da bi se uverila da joj se nije pričinilo. Nije bilo greške. Nešto se krilo iza grana drveta, toliko opterećenih bremenom lišća da su gotovo doticale zemlju. Taj zvuk, sad kad je bolje oslušnula, nije bio ljudski; niti je bio zdrav. Njegova promuklost i isprekidanost ukazivala je na umiruću životinju.

Stajala je na suncu, minut ili više, zureći u masu lišća i senki, pokušavajući da nazre životinju. Povremeno bi se nagovestio nekakav pokret: telo koje uzaludno pokušava da se uspravi, očajnički grebući zemlju. Dimu je bespomoćnost stvorenja. Ako ne pokuša bar nešto, životinja će sigurno uginuti, znajući - ova pomisao je i pokrenula - da je neko čuo njenu agoniju i ignorisao je.

Vratila se u senku. Dahtanje na trenutak potpuno prestade. Možda se stvorenje plašilo i - protumačivši njeno približavanje kao agresiju - spremalo se za poslednji čin odbrane. Spremna da uzmakne od kandži i zuba, razmakla je spoljne grane i provirila kroz šiblje. Prvi

utisak nije bio zvuk već *miris*: gorko-slatki zadah, ne tako neprijatan, a njegov izvor životinja bledih bokova, sada vidljiva u senci, koja ju je posmatrala raširenih očiju. Mlada životinja, nagađala je, ali nije mogla da odredi vrstu. Neka vrsta divlje mačke, valjda, ali koža joj je bila više nalik jelenskoj nego mačjem krznu. Životinja je uznemireno posmatrala, vrat joj je jedva izdržavao težinu delikatno izvajane glave. Baš kada joj je uzvratila pogled, ona kao da je odustala od života. Oči joj se sklopiše i glava joj klonu na zemlju.

Njeno utočište od grana sprečavalo je dalje približavanje. Umesto da pokuša da ih raskrili, Lori poče da ih lomi ne bi li dospela do stvorenja na samrti. Bilje je bilo kao živo, i opiralo se. Na pola puta joj se jedna posebno debela grana vrati u lice takvom žestinom da joj izmami uzvik bola. Položi dlan uz obraz. Popucala joj je koža sa desne strane usana. Obrisavši krv, napala je granu obnovljenom žestinom, i konačno se probila do životinje. Ova jedva da je reagovala na njen dodir, kapci joj trenutno zatrepataše kada joj je pomilovala bok, i ponovo se sklopiše. Nije mogla da pronađe nikakvu ranu, ali je telo ispod njene ruke bilo u groznici, drhtalo je.

Kada se pomučila da je podigne, životinja poče da urinira, kvaseći joj ruke i bluzu, ali ona nije ispuštala mrtvi teret u rukama. Pored grčeva koji su joj potresali nervni sistem, u mišićima životinje. Udovi su joj mlitavo visili, glava takođe. Samo je miris koji je isprva osetila imao neku snagu, i pojačavao se sa približavanjem poslednjih trenutaka stvorenja.

Do nje dopre nešto kao jecaj. Ona se sledi.

Ponovo taj zvuk. Sa leva, malo dalje, i pomalo prigušen. Ona uzmaknu iz senke četinara, noseći umiruću životinju sa sobom/Kada je sunce obasjalo stvorenje, ono odgovori žestinom koja je bila potpuno neočekivana posle prividne slabosti, divlje tresući udovima. Lori se ponovo vrati u senku, instinkt joj je govorio da je svetlost kriva za to. Tek tada je pogledala u pravcu iz koga je došao jecaj.

Vrata jednog od mauzoleja, niže u aleji - masivne građevine od napuklog mermera - bila su odškrinuta, i u bloku tame iza mogla se nazreti ljudska figura. Nejasna, jer je bila odevena u crno, i naizgled pod velom.

Nije mogla da shvati prizor. Životinja na samrti, užasnuta svetlošću, žena u suzama — bez sumnje žena — u do vratku, u crnini. Šta ih

povezuje? "Ko je to?" pozvala je.

Žena u crnom kao da se povuče dublje u senke na njen poziv, zatim se pokaja i ponovo približi vratima, ali sa toliko bojazni da je veza između nje i životinje postala očigledna.

I ona se boji sunca, pomisli Lori. Zajedno su, životinja i ožalošćena. Žena je plakala za stvorenjem u Lorinim rukama.

Lori pogleda u stazu koja ju je delila od mauzoleja. Možda bi mogla da stigne do vrata grobnice a da ne izađe na sunce, i tako ubrza agoniju stvorenja. Planirajući pravac, pošla je preko do mauzoleja, koristeći senke kao kad bi prelazila reku preko kamenja. Nije gledala u vrata - pažnja joj je bila usmerena na to da sačuva životinju od svetlosti - ali mogla je da oseti prisustvo one žene, i njeno podsticanje da nastavi. Žena se jednom i oglasila, ali ne recima već blagim zvukom, umirujućim zvukom, upućenim umirućoj životinji a ne Lori.

Kada su vrata grobnice bila tri ili četiri metra daleko, Lori se usudi da podigne pogled. Žena na vratima više nije mogla da se strpi. Pružila je ruke iz svog utočišta, gole jer je crnina skliznula sa njih, izloživši ih suncu. Koža joj je bila bela — kao led, kao hartija - ali samo na trenutak. Kada su se prsti ispružili da oslobode Lori tereta, pocrneše i naduše se kao da su iznenada povređeni. Ožalošćena uzviknu od bola, i gotovo se sruši nazad u grob, trgnuvši ruke, ali ne pre no što joj je koža popucala i potočići prašine - žućkaste kao polen - potekli sa prstiju i pali kroz sunčevu svetlost na prag.

Sekund kasnije Lori je bila na vratima; zatim kroz njih u sigurnost tame iza. Prostorija je bila tek predvorje. Odatle su vodila dvojna vrata: jedna u neku vrstu kapele, druga pod zemlju. Žena u crnom stajala je u ovim drugim, što je dalje mogla od ozleđujuće svetlosti. U žurbi joj je pao veo. Otkrio je lice finih kostiju, usko gotovo do izgladnelosti, što je samo pojačavalo snagu njenih očiju u kojima se odražavala, čak i u ovom najmračnijem uglu, svetlost sa otvorenih vrata, tako da su izgledale kao da gore.

Lori se nije uplašila. Ova žena je bila ta koja je drhtala privijajući uz sebe ozleđene ruke, prelećući pogledom sa Lorinog uzbuđenog lica na životinju.

"Bojim se da je mrtva", reče Lori, pitajući se kakva to bolest muči ženu, ali prepoznajući njenu žalost iz svojih tako svežih uspomena.

"Nije", reče žena, sa spokojnim ubeđenjem. "Ona ne može da umre."

Njene reči su bile tvrdnja, ne molba, ali se odsustvo pokreta u Lorinim rukama suprotstavljalo toj sigurnosti. Ako stvorenje i nije bilo mrtvo, nije mu bilo povratka.

"Hoćeš li mi je dati?" zamoli žena.

Lori je oklevala. Iako su je već bolele ruke od težine tela, i želela je da se oslobodi odgovornosti, nije se usuđivala da pođe dublje u prostoriju.

"Molim vas", reče žena, pružajući ozlečene ruke.

Lori popusti, i ostavi sigurnost vrata i sunčanog predvorja. Napravila je dva ili tri koraka, kada začu zvuk šaputanja. Izvor je mogao da bude samo jedan: stepenice. U kripti je bilo ljudi. Stala je, dok su se u njoj budili strahovi iz detinjstva. Strah od groblja; strah od *silazećih* stepenica; strah od Podsveta.

"Nema nikoga", reče žena, sa bolom na licu. "Molim te, daj mi Babet."

Kao da želi da umiri Lori, zakoračila je dalje od stepenica, mrmljajući životinji koju je nazvala Babet. Te reči, ili njena blizina, ili možda hladovita tama prostorije, izazvaše odgovor kod stvorenja: drhtaj koji mu prostruja niz kičmu kao električni udar, tako jak da Lori zamalo da izgubi svoj teret. Ženino mrmljanje postade glasnije, kao da opominje umiruće biće, njeno nestrpljenje da ga preuzme postade hitnija. Ali to je bilo neostvarivo. Lori nije bila voljna da priđe ulazu u kriptu, kao i žena da zakorači prema njoj, i u toj ukočenosti životinja pronađe novi život. Jedna šapa joj se spusti na Lorinu dojku kada je biće stalo da se uvija u njenom naručju.

Opomena postade krik...

"Babet!"

...ali ako je stvorenje i čulo, nije htelo da poslušati. Pokreti mu se pojačali: uvijanje u transu i senzualnosti. Jednog trenutka se treslo kao u mukama, sledećeg se kretalo kao zmija koja se oslobađa kože.

"Ne gledaj, ne gledaj!" čula je ženu, ali nije mogla da odvoji pogled od ove zastrašujuće igre. Niti je mogla da preda životinju ženinoj brizi, jer je šapa tako pritiskala da bi svaki pokušaj da se razdvoje pustio krv.

Ali to "*Ne gledaj!*" imalo je razlog. Sada je bio red na Lori da podigne glas u panici, kada je shvatila da se dešava nešto protivno razumu.

"Isuse Bože!"

Životinja se preobražavala pred njenim očima. U raskoši uvijanja i grčenja, gubila je svoju bestijalnost; nije preuređivala svoju anatomiju već je omekšavala celom površinom — sve do kostiju - dok ono što je bilo čvrsto nije postalo bezoblična materija. Ovo je bio izvor gorko-slatkog mirisa koji je osetila ispod drveta: materijal u koji se životinja pretapala. U trenutku kada je izgubila čvrstinu, tvar zamalo da joj izmakne iz ruku, ali nju je suština tog bića — volja, možda, možda *duša* — okupljala u procesu ponovnog oblikovanja. Poslednje što se istopilo bile su kandže, i njihovo rastapanje izazva drhtaj uživanja u Lorinom telu. Ali zbog toga nije zaboravila da je sada slobodna. Užasnuta, požuri da se oslobodi onoga što je imala u rukama, gurajući ga u ženine ispružene ruke kao nečist.

"Isuse", reče, uzmičući. *"Isuse. Isuse."*

Ali na ženinom licu nije bilo užasa, samo radosti. Niz njene blede obraze tekle su suze dobrodošlice i kapale u topionik na njenim rukama. Lori odvrati pogled prema suncu. Bilo je zaslepljujuće posle tmine unutra. Na trenutak je bila dezorijentisana, i zažmurila je da se oporavi i od grobnice i od svetlosti.

Jecanje je natera da otvori oči. Ovaj put to nije bila žena, već dete, devojčica od četiri ili pet godina, koja je ležala na mestu gde se nalazilo blato promene.

"Babet", reče žena.

Nemoguće, odgovorio je razum. Ovo tanušno blede dete nije moglo biti ona životinja koju je prenela sa mesta pod drvetom. Bio je to neki mađioničarski trik, ili neka idiotska zabuna u koju je upala. Nemoguće; sve je nemoguće.

"Voli da se igra napolju", pričala je žena, podigavši oči sa deteta prema Lori. "1 ja joj govorim: nikad, nikad na sunce. Nikad se ne igraj na suncu. Ali to je dete. Ne razume."

Nemoguće, ponovi razum. Ali negde u dubini bića Lori je već prestala da poriče. Životinja postoji. Transformacija se odigrala. Sada je tu živo dete, plače u majčinim rukama. I ono je stvarno. Svaki trenutak koji je protraćila govoreći NE onom što je bilo tako

jasno, bio je izgubljen za shvatanje. To što njeno poimanje sveta ne može da podnese ovakvu misteriju a da ne razori samo sebe, njen je lični problem, i moraće da ga ostavi za neki drugi dan. Sada joj je na pameti bilo da se nađe što dalje od tog mesta, na suncu, gde su se ovi menjači oblika bojali da je slede. Ne usuđujući se da odvoji pogled od njih dok ne bude na svetlosti, posegnula je prema zidu da nađe oslonac za svoje nesigurne korake unazad. Ali Babetina majka je htela da je zadrži još malo.

"Dugujem ti nešto..." poče.

"Ne", odgovori Lori. "Ne želim... ništa... od vas."

Osećala je potrebu da iskaže svoju odvratnost, ali prizor ponovnog sastanka pred njom - dete je pružalo ruku da dotakne majčin obraz, jecaji su se smirivali - bio je tako nežan. Gnušanje se pretvori u začuđenost, strah u zbunjenost.

"Hoću da ti pomognem", reče žena. "Znam zašto si došla."

"Sumnjam", reče Lori.

"Ne gubi vreme ovde", odgovori žena. "Ovde ništa nećeš naći. Midijan je dom za Noćni soj. Samo za Noćni soj."

Glas joj se spustio; bio je jedva čujan šapat.

"Noćni soj?" reče Lori, malo glasnije.

Zena je izgledala kao da je nešto muči.

"Ššš..." reče. "Ovo ne bi trebalo da ti govorim. Ali dugujem ti, bar ovoliko."

Lori se više nije povlačila prema vratima. Instinkt joj je govorio da sačeka.

"Znate li čoveka koji se zove Bun?" reče.

Žena zausti da odgovori, lice joj je odavalo sukobljena osećanja. Htela je da odgovori, videlo se, ali strah ju je sprečavao da progovori. Nije ni bilo važno. Njeno oklevanje bilo je dovoljno rečito. Znala je Buna, ili ga je *bila znala*.

"Rejčel."

Glas je došao sa vrata koja su vodila pod zemlju. Muški glas. "Odlazi", naredio je. "Nemaš šta da kažeš." Žena pogleda prema stepenicama.

"Gospodine Lajlsberg", reče, s poštovanjem. "Spasila je Babet."

"Znamo", dođe glas iz tame. "Videli smo. Ipak, moraš da pođeš."

Mi, pomisli Lori. Koliko ih još ima pod zemljom, koliko još od Noćnog soja?

Osećajući se sigurno zbog blizine vrata, ona se suprotstavi glasu koji je hteo da učutka njenog informatora.

"Spasila sam dete", reče. "Mislim da zaslužujem nešto za uzvrat."

U tami zavlada tišina; zatim se u njenom srcu zacrvene tačka užarenog pepela i Lori shvati da gospodin Lajlsberg stoji gotovo na vrhu stepeništa, gde bi ga svetlost spolja morala osvetliti, ma koliko slabo, ali senke oko njega bile su nekako zgusnute, i činile ga nevidljivim, osim žara njegove cigarete.

"Dete nema život koji bi se mogao spasiti", obrati se on Lori, "ali ono što ima je vaše. Ako želite." Zastade. "Želite li to? Ako želite, uzmite je. Ona sad pripada vama."

Užasnu je misao iza ovih reči.

"Šta mislite da sam ja?" reče.

"Ne znam", odgovori Lajlsberg. "Vi ste zahtevali nagradu."

"Ja samo tražim odgovor na neka pitanja", pobuni se Lori. "Neću to dete. Nisam divljak."

"Ne", reče glas blago. "Niste. Zato idite. Ovde nemate šta da tražite."

Povukao je dim iz cigarete i u njenoj slaboj svetlosti Lori opazi govornikovo lice. Osećala je da se namerno pokazao baš sada, napuštajući zastor senki da bi se pogledali u oči. I on je, kao Rejčel, bio izmršaveo, njegova mršavost još naglašenija zbog krupnih kostiju koje su tražile solidniju popunjenost. Sada, sa očima utonulim u duplje, i mišićima lica suviše pljosnatim ispod papirnate kože, dominirao je luk obrva, nakostrešen i nezdravog izgleda.

"Ono nije bilo planirano", reče on. "Nije trebalo da vidite."

"Znam", reče Lori.

"Onda sigurno znate da bi pominjanje ovoga imalo neželjene posledice."

"Ne pretite mi."

"Ne za vas", reče Lajlsberg. "Za *nas*."

Ona oseti ujed stida zbog svog nerazumevanja. Nije bila od onih ranjivih, ona je mogla da ide po suncu. "Ništa neću reći", reče mu.

"Zahvaljujem vam", reče on.

Ponovo je povukao, i tamni dim mu izbrisa lice. "Ono što je dole... " reče iza zastora, "... ostaje dole." Rejčel na ovo tiho uzdahnu, gledajući dete i blago ga ljuljajući.

"Odlazi", reče joj Lajlsberg, i senke koje su ga skrivale pomeriše se niz stepenice.

"Moram da idem", reče Rejčel, i okrenu se da pode za njim. "Zaboravi da si bila ovde. Ne možeš ništa da učiniš. Čula si Gospodina Lajlsberga. Ono što je dole... "

"...ostaje dole. Da, čula sam."

"Midijan je za Soj. Ovde nikom nisi potrebna... "

"Samo mi reci", zatraži Lori. "Je li Bun ovde?"

Rejčel je već bila na vrhu stepenica, i sada pođe dole.

"Jeste, zar ne?" reče Lori, napuštajući bezbednost otvorenih vrata, polazeći kroz prostoriju prema Rejčel. "Znači da ste vi ukrali telo."

U tome je bilo nekog užasnog, morbidnog smisla. Ovi obitavaoci grobova, ovaj Noćni soj, onemogućio je Bunov konačni počinak.

"Jeste! Vi ste ga ukrali!"

Rejčel zastade i pogleda unazad ka Lori, lice joj je bilo jedva vidljivo u tami stepeništa.

"Ništa mi nismo ukrali", reče. U odgovoru nije bilo gorčine.

"Gde je onda?" zahtevala je Lori.

Rejčel joj okrenu leđa i senke je potpuno zakloniše.

"Reci mi Molim te Bože!" Lori zavapi za njom. Iznenada zaplaka, u kovitlacu gneva i straha i frustracije. *"Reci mi, molim te!"*

Očajanje je ponese niz stepenice za Rejčel. Njeni zahtevi postadoše molbe.

"Čekaj... pričaj sa mnom."

Napravila je tri koraka, zatim još jedan. Na petom koraku se zaustavi, tačnije njeno telo stade, mišići nogu joj se protiv volje ukočiše, odbijajući daje ponesu i korak dalje u tamu kriptu. Koža joj se iznenada naježi; puls joj je grmeo u ušima. Nikakva snaga volje nije mogla da savlada taj animalni poriv, koji joj je zabranjivao da silazi dalje; mogla je samo da stoji, prirasla za mesto, i da zuri u dubine. Čak su joj se i suze naglo osušile, i usta su joj bila suva, tako da nije mogla ni da govori. To ne znači da je još želela da zove kroz tamu; bojala se da će sile odozdo odgovoriti na njeno dozivanje. Iako ih nije videla, osećaj joj je govorio da su mnogo strasnije od Rejčel i

njenog deteta-zveri. Menjanje oblika je bilo gotovo normalna stvar u odnosu na veštine koje su znali oni drugi. Osećala je njihovu izopačenost kao sastojak vazduha. Udisala je i izdisala. Pekla joj je pluća i požurivala srce.

Ako su uzeli Bunovo telo kao igračku sada više ne može do njega. Moraće da se teši nadom da mu je duša na nekom svetlijem mestu.

Poražena, zakorači nazad. Senke kao da nisu htele da je puste. Osećala je kako joj se upliću u bluzu i kače joj se o trepavice, u hiljadu sićušnih niti koje su joj usporavale povlačenje.

"Neću nikome reći", promrmljala je. "Molim vas, pustite me da idem."

Ali senke su i dalje držale, njihova snaga bila je obećanje odmazde ako im bude prkosila.

"Obećavam", reče ona. "Šta još mogu?"

I one iznenada popustiše. Nije shvatala koliko je snažan njihov zahvat dok ga nije nestalo. Ona se zatetura unazad uz stepenice prema svetlosti predvorja. Okrenu leđa kripti i pojuri prema vratima i suncu, napolje.

Bilo je suviše svetlosti. Pokrila je oči i pridržala se rukama za kameni dovratnik da bi se održala na nogama, dok se ne navikne na silinu sunca. Ostala je tako nekoliko minuta, oslonjena na zid mauzoleja, naizmenično se tresla i bila ukočena. Pokušala je da hoda tek kada je bila u stanju da pogleda kroz polusklopljene trepavice, i njen put do glavne kapije bio je kaos ćorsokaka i pogrešnih skretanja.

Ali kada je konačno stigla do kapije, već se donekle navikla na brutalnost svetlosti i neba. Njeno telo još nije potpuno odgovaralo na komande razuma. Noge odbiše da je ponesu više od nekoliko koraka uz brdo prema Midijanu, preteći da će je potpuno izdati. Njen sistem, preplavljen adrenalinom, rušio se. Ali bar je bila živa. U jednom trenutku, na stepenicama, bila je na samoj ivici. Senke koje su je držale mogle su da je uzmu, nije sumnjala u to. Da je uzmu u ime Podsveta, i ugase je kao svecu. Zašto su je pustile? Možda zato što je spasila dete, možda su poverovale njenoj zakletvi da će ćutati. Ništa od toga nije nalikovalo na motive monstruma, a ona je morala da veruje da ono što živi ispod Midijanovog groblja zaslužuje to ime. Ko bi drugi, ako ne monstrum, savio gnezdo među mrtvima? Nazvali

su se Noćni soj, ali ni reći, ni postupci, ni dobra volja nisu mogli da sakriju njihovu istinsku prirodu.

Pobegla je demonima - stvorenjima truleži i opačine - i možda bi čak izmolila zahvalnicu za svoje oslobođenje da nebo nije bilo tako široko i blistavo, i očigledno lišeno božanstva koje bi je čulo.

**TREĆI DEO
MRAČNA VREMENA**

"... napolje u grad, i to sa dve kože. Koža i meso. Tri ako računaš i ono prethodno. I sve će to biti dirano večeras, gospodine moj. Sve željno da bude glađeno maženo i voljeno večeras, bato moj."

Carls Kajt *Viseći o niti*

XI

Lovište

Dok je vozila nazad u Goli Vrat, pojačavši radio do daske da sebi potvrdi da još postoji i da ujedno spreči da ta svest ne odluta, svakom pređenom miljom bila je sigurnija da njeno obećanje nije podrazumevalo i činjenicu da neće biti u stanju da sakrije iskustvo od Šeril. Kako da to ne bude očigledno, na njenom licu, u glasu? Ali ta strahovanja se pokazala bespredmetnim. Ili je bila veštija u skrivanju nego što je mislila, ili je Šeril bila manje pronicljiva. Kako bilo, Šeril je pitala samo najopštije stvari o Lorinoj drugoj poseti Midijanu, pre nego što je počela da priča o Kertisu.

"Hoću da te upoznam sa njim", reče Šeril, "tek da se uverim da ne sanjam."

"Putujem kući, Šeril", reče Lori.

"Sigurno nećeš večeras. Kasno je."

Bila je u pravu, dan je suviše odmakao da bi planirala povratak kući. A nije uspela da smisli dobar izgovor da odbije Šerilin zahtev bez uvrede.

"Nećeš se osećati suvišnom, obećavam", reče Šeril. "On je tražio da te upozna. Ispričala sam mu sve o tebi. Dobro... ne baš sve. Ali dovoljno, znaš, o tome kako smo se srele. "Napravila je tužno lice. "Kaži da hoćeš."

"•Oću."

"Fenomenalno! Odma' ću da ga zovem."

Dok je Šeril telefonirala, Lori se tuširala. Za dva minuta stigoše novosti o večernjem izlasku.

"Čekaće nas u restoranu koji zna od ranije, oko osam", galamila je Šeril. "Čak će da dovede prijatelja za tebe..."

"A, to nikako, Šeril..."

"Mislim da se šalio", stiže odgovor. Šeril se pojavi na vratima kupatila. "Ima malo čudan smisao za humor", reče ona. "Znaš, kad nisi sigurna da li se šali ili ne. On ti je takav."

Sjajno, pomisli Lori, propali komičar. Ali je u povratku Šerilinoj detinjastoj zanesenosti bilo nečeg umirujućeg. Njeno beskrajno čavrljanje o Kertisu - koje je Lori pružilo tek ovlašnu skicu tog čoveka: samu površinu, bez unošenja — bilo je savršeno sredstvo

za skretanje misli sa Midijana i tamošnjih otkrića. Rano veče je tako bilo ispunjeno dobrim raspoloženjem i ceremonijalom pripreme za izlazak, da se Lori povremeno pitala da li je ono što se dogodilo u nekropoli bila halucinacija. Ali ostao joj je beleg koji je potvrđivao sećanje: posekotina kraj usta, od one odapete grane. Možda je to bio nedovoljan dokaz, ali taj oštar bol ju je čuvao od sumnje u sopstveni razum. *Bila je* u Midijanu. *Nosila je* u naručju biće koje menja oblik, i stajala na stepeništu kripe zureći u tminu, tako duboku da bi poljuljala veru sveca.

Iako je zlokobni svet ispod groblja bio za Lori dalek od Šeril i njenih vetropirastih romansi kao noć od dana, nije zbog toga bio manje stvaran. Jednom će morati da se suoči sa njim; da mu pronađe mesto, iako je protivan razumu i logici. Za sada će to sačuvati u mislima, sa onom posekotinom kao čuvarem, i uživati u zadovoljstvima večeri pred njom.

•

"Opet šala", reče Šeril, dok su stajale ispred "Zalaska na ušću Hadsona". "Zar ti nisam rekla da ima otkaćen smisao za humor?"

Restoran koji im je pomenuo bio je potpuno opustošen vatrom, pre nekoliko nedelja, sudeći po stanju drvenih greda.

"Jesi li sigurna da imaš pravu adresu?" upita Lori.

Šeril se nasmeja.

"Kažem ti da je ovo jedna od njegovih šala", reče. "Dobro, nasmejale smo se", reče Lori. "Kad ćemo da jedemo?"

"Verovatno nas odnekud posmatra", reče Šeril, pomalo usiljeno vesela.

Lori pogleda okolo, tražeći neki znak prisustva njihovog voajera. Iako se na ulicama Golog Vrata nisu imale čega bojati, čak i subotom uveče, okolina nije izgledala nimalo gostoljubivo. Sve radnje su bile zatvorene - neke za stalno - i pločnici su bili pusti u oba pravca. To nije bilo mesto gde bi trebalo da se zadržavaju.

"Ne vidim ga", reče.

"Ni ja."

"I šta ćemo sad?" reče Lori, svojski se trudeći da joj se u glasu ne oseti bes. Ako "Lepi" Kertis ovako zamišlja dobar provod, Šerilin

ukus je u ozbiljnoj sumnji; ali ko je ona da sudi, ona koja je volela bezumnika i na kraju ga izgubila?

"Mora da je tu negde", nadala se Šeril. "Kertis?" pozvala je, gurnuvši nagorela vrata.

"Zašto ga ne bismo sačekale ovde napolju, Šeril?"

"Sigurno je unutra."

"Mesto je možda opasno."

Njena molba nije uvažena.

"Šeril."

"Čula sam te. Sve je u redu." Već se stopila sa tamom unutrašnjosti. Miris spaljenog drveta i tkanine zapeče Lorine nozdrve.

"Kertis?" čula je kako Šeril zove.

Kraj Lori prođe automobil; motor mu je bio suviše glasan. Mladić, prerano ćelav, nagnu se kroz prozor. "Trebam vam pomoć?"

"Ne hvala", povika Lori u odgovor, nesigurna da li je pitanje bilo provincijska ljubaznost ili poziv. Verovatno ovo drugo, odlučila je, kada su kola ubrzala i nestala. Ljudi su svuda isti. Njeno raspoloženje, koje je raslo u skokovima u Šerilinom društvu, sada je brzo splašnjavalo. Nije joj se dopadalo da bude na ovoj pustoju ulici, dok je zamiralo i ono malo preostale dnevne svetlosti. Noć, koja je oduvek bila vreme za obećanja, potpuno je pripadala Soju, koji je nosio njeno ime. Zašto ne? Sve tame su na kraju jedna tama. Tama duše ili neba; jedna tama. Verovatno su i sada, u Midijanu, otvarali iznutra vrata grobnica, znajući da svetlost zvezda ne može da ih sagori. Zadrhtala je na tu pomisao.

Nešto niže, u jednoj od ulica, začu se kako zavija motor automobila, zatim zaurla, i zaškripaše gume. Jesu li se Samarićani vraćali da još jednom pogledaju?

"Šeril", pozvala je. "Gde si?"

Šala, ako je i bila šala a ne Šerilina greška, odavno je izgubila i ono malo duhovitosti. Htela je da se vrati u kola i odveze, pravo u hotel ako treba.

"Šeril? Jesi li tu?"

Iz unutrašnjosti zgrade dođe do nje smeh; Šerilin grleni smeh. Posumnjavši odjednom u Šerilino saučesništvo u ćelom zamešateljstvu, Lori zakorači unutra u potrazi za prevarantima.

Ponovo se začu smeh, zatim se prekide i Šeril reče:

"*Kertis*", tonom podrugljivog zgražavanja koje se pretvori u novi prigušeni smeh. Znači da veliki *švaler jeste* ovde. Lori je poluozbiljno razmišljala da se vrati na ulicu, da se odveze i ostavi ih njihovim idiotskim igrarijama. Ali pomisao na samotno veče u hotelskoj sobi, uz zvuke tuđeg orgijanja, provuče je dalje između gomila spaljenog nameštaja. Da nije bilo svetlih podnih pločica koje su odbijale svetlost sa ulice prema krovnim gredama, možda se ne bi usudila da produži. Ali je nešto dalje nazirala lukove kroz koje je dolutao Šerilin smeh. Pođe prema njima. Senke u lukovima motrile su svaki njen oprezni korak. Osećala je njihove poglede.

"Hajde, društvo", reče ona. "Dosta zezanja. Gladna sam."

Nije bilo odgovora. Iza nje, na ulici, galamili si Samarićani. Povlačenje nije bilo preporučljivo. Nastavila je, prošla ispod lukova.

Prva pomisao bila joj je: samo je delimično lagao, ovo je *bio* restoran. Istraživanje je dovede u kuhinju, gde je verovatno izbio požar. Kuhinja je bila u belim pločicama, garavim od dima, ali još dovoljno svetlim da mestu daju neku čudnu luminescenciju. Stajala je na vratima i osmatrala prostoriju. Najveći štednjak nalazio se u centru, nad njim su još visili redovi sjajnih posuda, zaklanjajući joj vidik. Šaljivdžije su se verovatno krili sa druge strane; bio je to jedini zaklon u prostoriji.

Osetila je, i pored uzrujanosti, odjek igara žmurke, iz nekog davnog vremena. Prvih igara, zato što su bile najjednostavnije. Kako je volela kad bi je otac zastrašivao, gonio i hvatao. Kad bi on sad bio tu, uhvatila se u pomisli, i vrebao da je zagri. Ali je rak uhvatio njega, odavno, i to za grlo.

"Šeril?" pozvala je. "Predajem se. Gde si?"

Još dok je to izgovarala, put je doveo u vidokrug jednog od igrača, i igra se završi.

Šeril se uopšte nije krila, ako smrt nije skrivanje. Sedela je naslonjena na štednjak, zabačene glave, isečenog lica, s tamom oko nje suviše vlažnom da bi bila senka.

"*Gospode Bože.*"

Iza nje; zvuk. Neko je dolazio da je nade. Kasno da se krije. Uhvaćena je. I to neće biti nežne ruke, neće biti otac, koji se igra čudovišta. Već čudovište lično.

Okrenula se da mu vidi lice pre nego što je dohvati, ali je umesto lica videla krpenu lutku koja joj je prilazila: rajsferšlus umesto lica, dugmad umesto očiju, monstrumovo lice prekriveno prošivenim belim platnom, tako zategnutim da je pljuvačka napravila tamnu mrlju na mestu gde su bila usta. Bio je bez lica, ali ne i bez zuba. Držao ih je visoko iznad glave, noževe koji su blistali, sečiva finih kao vlati trave, šištavih, na putu da joj iskopaju oči. Trgla se van njihovog domašaja, ali on odmah pode za njom, usta iza zatvarača izgovoriše njeno ime.

"Bolje da to odmah obavimo, Lori."

Oštrice ponovo posegnuše za njom, ali ona je bila brža. Maska kao da se nije žurila; zaokruživala je sigurnim korakom, besramno samopouzdana.

"Šeril je imala dobru zamisao", reče on. "Samo je stala i sačekala da se dogodi."

"Jebi se."

"Možda kasnije."

Prešao je jednim od sečiva duž obešenih posuda, izazivajući škripu i varnice.

"Kasnije, kad se malo ohladiš." Nasmejao se kroz zjapeći otvarač. "I da ti priznam, jedva čekam."

Pustila ga je da govori, pokušavajući da sagleda svoje šanse da se izvuče. Vesti nisu bile povoljne. Pomoćni izlaz bio je blokiran nagorelim gredama; jedini izlaz bio je luk kroz koji je ušla, a Maska je stajala između nje i spasa, oštreci zube jedan o drugi.

Ponovo je pošao prema njoj. Više nije bilo priče; vreme za razgovor je isteklo. Dok joj se približavao, ona pomisli na Midijan. Nije valjda preživela one užase da je iskasapi neki psihotični samotnjak?

Jeb 'o mater svoju!

Kada noževi kliznuše prema njoj, ona dograbi sa stalka jedan lonac sa drškom i zavitla ga prema njegovom licu. Zapanji je sopstvena snaga. Pogodak je bio direktan. Maska se zanese, ispustivši jednu oštricu. Pa ipak iza platna nije bilo zvuka. Samo je premestio preostalo sečivo iz leve u desnu ruku, tresući glavom kao da hoće da je razbistri, i ponovo pošao na nju, munjevito.

Jedva je imala vremena da parira podignutim loncem. Sečivo skliznu niz posudu i zakači joj ruku. Isprva nije bilo bola, čak ni krvi.

Zatim oboje naidoše, obilno, i lonac joj ispade iz ruku. Od Maske sad dode zvuk, gugutav zvuk, i on nagnu glavu u stranu tako da je bilo očito da zuri u krv koja je potekla iz rane čiji je bio tvorac.

Ona pogleda prema vratima, proračunavajući vreme za koje bi mogla da stigne tamo uzevši u obzir brzinu progonitelja. Ali pre nego što je uspela i da pokuša, Maska pođe u konačni napad. Nož nije bio podignut. Niti njegov glas, kada je progovorio.

"Lori", rekao je. "Moramo da razgovaramo, ti i ja."

"Samo dalje od mene."

Na njeno zaprepašćenje, on posluša. Iskoristila je te kratke sekunde da uzme njegov nož sa poda. Nije bila baš vešta sa neozleđenom rukom, ali on je bio krupna meta. Mogla bi da ga rani; ako je moguće kroz srce.

"Time sam ubio Šeril", reče on. "Da sam na tvom mestu, spustio bih ga lepo na pod."

Čelik joj je bio lepljiv u ruci.

"Da, to je razrezalo malu Šeril, od uva do uva", nastavio je. "A sada su tvoji otisci na njemu. Trebalo bi da nosiš rukavice, kao ja."

Užasnu je pomisao na sve što je ta oštrica učinila, ali nije imala nameru da je odbaci, i ostane nenaoružana.

"Naravno, uvek možeš da okriviš Buna", govorila je Maska. "Da kažeš policiji da je on to učinio."

"Otkud ti znaš za Buna?" reče ona. Zar se Šeril nije zaklela da ništa nije pričala svom bogovskom dasi?

"Ti znaš gde je?" upita Maska.

"Mrtav je", odvratila je.

Krpeno lice je odmahivalo, odbacujući izjavu.

"Ne, bojim se da nije. Ustao je i otišao. Bog zna kako, ali je ustao i otišao. Možeš li da zamisliš? Bio je pun olova. Da si videla koliko je bilo krvi..."

Sve vreme nas je posmalrao, pomisli ona. Pratio nas je do Midijana, onog prvog dana. Ali zašto? To nikako nije mogla da shvati, zašlo?

"...sve ta krv, i ti meci, a on nije hteo da umre."

"Neko je ukrao telo", reče ona.

"Ne", dođe odgovor, "nije bilo tako."

"Koji si ti sad đavo?"

"Dobro pitanje. Nema razloga da ne dobiješ odgovor."

Ruka mu pođe do lica i on smaknu masku. Ispod nje je bio Deker, znojav i nasmejan.

"Što nisam poneo kameru", reče. "Da vidiš kakvo si lice napravila."

Nije mogla da se sabere, iako joj je bilo mrsko da ga zabavlja. Od iznenađenja je zevala kao riba. Deker je bio Kertis, Šerilin Gospodin Onaj Pravi.

"Zašto?" upitala je.

"Zašto šta?"

"Zašto si ubio Šeril?"

"Iz istog razloga kao i sve ostale", reče on veselo, kao da ga pitanje uopšte nije dotaklo. Zatim, smrtno ozbiljan: "Iz zabave, naravno. Iz zadovoljstva. O, pričali smo naširoko i nadugačko o *tome zašlo*, Bun i ja. Kopali duboko, razumeš, pokušavali da shvatimo. Ali kada se svede na suštinu, to je zato što volim to da radim."

"Bun je bio nevin."

"Bun *jeste* nevin, ma gde da je. Što predstavlja problem, jer sad zna kako stoje stvari, i možda bi jednog dana mogao da nađe nekog ko će mu poverovati."

"A ti hoćeš da ga zaustaviš?"

"Ti ne bi? Posle svih mojih muka da umre kao krivac. Čak sam mu lično prosvirao jedan metak ali on je ipak ustao i otišao."

"Rekli su mi da je mrtav. Bili su sigurni."

"Mrtvačnica je otključana *iznutra*. To ti nisu rekli? Na kvaki su bili njegovi otisci, njegovi tragovi na podu; ni *to* ti nisu ispričali? Naravno da nisu. *E* pa da ti ja kažem. Ja znam. *Bun je živ*. A tvoja smrt će ga isterati iz jazbine, mogu da opkiadim. Moraće da se pokaže."

Polako je, uz te reči, podizao nož.

"Bar da te ožali."

Iznenada je bio kraj nje. Ona postavi sečivo koje je ubilo Šeril između sebe i njega. To ga uspori, ali ne i zaustavi.

'Jesi li sigurna da bi mogla?' reče on. "Ne verujem. Govorim ti iz iskustva. Ljudi se *sne bivaju* čak i kad im je život u pitanju. A taj nož je, naravno, već istupljen na Šeril. Moraćeš dobro da ga zariješ da bih uopšte primetio."

Govorio joj je gotovo šaljivo, sve vreme se približavajući.

"Voleo bih da pokušaš", reče. "Stvarno bih voleo. Da pokušaš."

Krajičkom oka je videla da joj se na nekoliko santimetara od lakta nalazi nekoliko hrpa naslaganih tanjira. Možda bi joj to dalo vremena da stigne do vrata, pitala se. U direktnoj borbi sa ovim manijakom sigurno bi izgubila. Ali možda može da ga nadmudri.

"Hajde. Probaj. Ubij me ako možeš. Zbog Buna. Zbog sirotog, čaknutog Buna."

Kada se reči pretvoriše u smeh, ona pruži ranjenu ruku prema tanjirima, obuhvati ih i povuče na pod ispred Dekera. Sledila je druga hrpa, pa treća. Svuda okolo se razleteše komadići porcelana. On zakorači unazad, rukama zaklanjajući lice, i ona iskoristi svoju jedinu šansu i pojuri prema lukovima. Prošla ih je i našla se u restoranu pre nego što su se začuli zvuči potere. A tada je već imala dovoljnu prednost da stigne do ulaza i baci se napolje, na ulicu. Dospevši na pločnik, okrenu se vratima, očekujući ga da se pojavi. Ali on nije imao nameru da je prati na svetlost.

"Bistra si, kučko", čulo se iz tame. "Imaću te ja. Vraćiću se po tebe kada završim sa Bunom, a ti možeš da brojiš koliko ćeš puta da udahneš vazduh do tada."

Očiju prikovanih u vrata, povukla se niz pločnik prema kolima. Tek tada je shvatila da joj je ubilačko oružje još u ruci, stezala ga je tako snažno da joj se zalepilo za dlan. Nije imala izbora, morala je da ga ponese sa sobom, i da ga preda, uz svedočenje, policiji. Posegnula je rukom iza sebe, otvorila vrata automobila i ušla, skrenuvši pogled sa spaljene zgrade tek kada se zaključala. Tada je odbacila nož na pod ispred drugog sedišta, pokrenula motor, i odvezla se.

•

Mogla je da bira: policija ili Midijan. Noć u saslušanjima ili povratak u nekropolu. Ako izabere ovo prvo, neće moći da upozori Buna na Dekera. Ali šta ako je Deker lagao, ako Bun nije preživeo pucnjavu? Pored toga što će izgledati kao da je pobegla sa mesta zločina, ponovo će se naći izložena Noćnom soju, i to bez razloga.

Dan ranije odlučila bi da se obrati zakonu. Verovala bi da bi zakonski postupak pomogao da se razjasne sve misterije, da bi se njenoj priči verovalo, i da bi Deker bio predat pravdi. Ali juče je još verovala da zveri jesu zveri, a deca da su deca; verovala je da samo

mrtvi borave pod zemljom, i da su tamo na miru. Verovala je da lekari lece, i da će, kada se podigne luđačka maska, moći da kaže: "Pa naravno, to je lice luđaka."

I sve je bilo pogrešno; tako pogrešno. Jučerašnje predrasude prohujale su s vihorom. Sada je sve bilo moguće.

Bilo je moguće da je Bun još živ.

Uputila se prema Midijanu.

XII

Iznad i ispod

Putem su joj se u susret valjala priviđenja, izazvana postefektima šoka i gubitkom krvi iz loše previjene ruke. Počela su kao sneg nošen vetrom na prednje staklo, zaslepljujuće pahulje ignorisale su staklo i proletale oko nje, zavijajući. Pospanost ju je sve više savladavala, činilo joj se da prema njoj lete lica, i žive zapete nalik na fetuse, koje su šaputale, prevrćući se. Ovaj spektakl je nije uznemiravao; naprotiv. Kao da je potvrđivao scenario nastao u njenom halucinirajućem umu: da ona, kao Bun, živi začarani život. Da ništa ne može da joj se dogodi, ne ove noći. Iako joj je ranjena ruka toliko utrnula da nije mogla da drži volan, ostavivši je da jednom rukom upravlja kolima na neosvetljenom putu, u punoj brzini, sudbina nije dopustila da preživi Dekerov napad samo da bi se ubila u vožnji.

U vazduhu se osećala blizina ponovnog susreta. Zbog toga su joj dolazile vizije, jureći u susret farovima, izmičući iznad kola da se rascvetaju nad njenom glavom u kišu bele svetlosti. Pozdravljale su je.

U ime Midijana.

•

U jednom trenutku učinilo joj se da u retrovizoru vidi neka kola, ugašenih farova. Ali kada je ponovo pogledala, nije ih bilo. Verovatno nisu ni postojala. Ispred nje je bilo naselje, zgrada zaslepljenih farovima njenog automobila. Povezla je glavnom ulicom, do grobljanske kapije.

Dvostruka intoksikacija, zbog gubitka krvi i iscrpljenosti, potpuno joj je otupela strah od tog mesta. Ako je uspela da preživi opakost živih, sigurno će moći da preživi mrtve, i njihove sustanare. A tu je i Bun, i konačno će moći da ga zagri.

Nekako se iskobeljala iz kola, i gotovo pala na lice.

"Ustaj..." naredi sebi.

Svetla su i dalje naletala prema njoj, iako se više nije kretala, ali su nestali svi ostali detalji. Ostao je samo'sjaj, čija je žestina pretila da

preplavi ceo svet. Svesna da joj je neizbežan potpuni kolaps, prišla je do kapije, zovući Bunovo ime. Odgovor je odmah stigao.

"On je ovde?" reče neko. "Bun je *ovde!*"

Ona okrenu olovno tešku glavu, viseći na ogradi, i kroz plimu svetlosti ugleda Dekera, na nekoliko koraka od nje. Iza njega, njegova neosvetljena kola. Čak i ovako ošamućena, shvatila je da je bila iskorišćena. Deker joj je dozvolio da pobegne, znajući da će ona za njega potražiti njegovog neprijatelja.

"Glupačo!" reče sebi.

"Ovaj, moglo bi se reći. Ali šta ti je preostalo? Bez sumnje si mislila da bi mogla da ga spaseš."

Nije više imala snage, ni mudrosti da mu se suprotstavi. Ostavivši oslonac kapije, zateturala se u groblje.

"*Bune!*" vikala je. "*Bune!*"

Deker nije požurio za njom, nije bilo potrebe. Ona je bila kao ranjena životinja u potrazi za drugom ranjenom životinjom. Pogledala je iza sebe i videla ga kako proverava pištolj u svetlosti uličnih lampi. Zatim je raskrilo kapiju i pošao u poteru.

Zbog vodoskoka svetlosti u glavi jedva je nazirala staze ispred sebe. Išla je kao šlepa, jecajući kada bi se spotakla. Više nije bila sigurna da li je Deker ispred ili iza nje. Svakog časa bi mogao da je odstreli. Jedan metak, i njen začarani život bi se okončao.

•

Pod zemljom, Soj je čuo njen dolazak, izoštranih čula za paniku i očaj. Poznavali su i korak lovca; tako često su ga slušali iza sebe. Sada su čekali, žaleći ženu u njenim poslednjim trenucima ali suviše vezani za svoje utočište da bi ga izložili opasnosti.

Više nije bilo mnogo mesta gde bi čudovišni našli mir. Neće ugroziti svoj azil zbog jednog ljudskog života.

Pa ipak su ih boleli njeni pozivi i preklinjanja. A za jednog među njima ti zvuči bili su nepodnošljivi.

"*Pustite me da odem do nje.*"

"*Ne možeš. Znaš da ne možeš.*"

"*Mogu da ga ubijem. Niko neće znati da je bio ovde.*"

"Neće biti poslednji. Biće i drugih koji čekaju iza zidova. Seli se kako su došli po tebe."

"Ne mogu da je pustim da umre."

"Bune. Bože, pomози mi..."

Bilo je to gore od svega što je propatio, slušati kako ga zove, znajući da mu zakoni Midijana zabranjuju da odgovori. *"Slušajte je zaboga!"* reče. *"Slušajte!"*

"Kada smo te primili, položio si zakletve", podseti ga Lajlsberg.

"Znam. I razumem."

"Pitam se. Nismo ih tražili tek lako, Bune. Prekrši ih i nisi nigde. Nisi sa nama. Niti sa njima."

"Tražile od mene da slušam kako umire?"

"Začepi uši. Biće brzo gotovo."

•

Više nije imala daha da izgovori njegovo ime. Nije važno. On nije tu. A ako i jeste, mrtav je, pod zemljom, i raspada se. Nema pomoći. Ni njemu ni njoj.

Bila je sama, a čovek sa pištoljem joj se približavao.

Deker izvadi masku iz džepa, masku sa dugmetima iza koje se osećao tako sigurno. O, bilo je trenutaka u onim zamornim danima sa Bunom, kada ga je učio datumima i mestima gde su se dogodila ubistva koja će se pripisati njemu, kada je Dekerov ponos zamalo prevladao a on žestoko žudeo da ponovo prisvoji svoje zločine. Ali žrtveni jarac mu je bio potrebniji od kratkog zadovoljstva priznanja, da skine sumnju sa sebe. Bunovo priznanje zločina ne bi sve okončalo, razume se. Vremenom bi Maska ponovo progovorila, zahtevajući od svog vlasnika da pije krv, i ubistva bi se nastavila. Ali ne pre no što bi Deker uzeo novo ime, i izabrao drugi grad da otvori ordinaciju. Bun je pokvario ove dobro smišljene planove, ali neće imati priliku da ispriča ono što zna. Stari Dugmenko će se postarati za to.

Deker navuče masku. Mirisala je na njegov uzbuđenje. Čim je udahnuo digao mu se. Ali ne zbog seksa, već zbog smrti; zbog ubijanja. Njušio je vazduh umesto njega, kroz štof pantalona i donji veš. Maska nije marila da li je žrtva žensko, dizao joj se na sve. U

svoje vreme posebno se palio na starce, koji su se upišavali padajući pred njim; na devojke, ponekad; ponekad na žene; čak i na decu. Stari Dugmenko je istim prošivenim očima posmatrao ceo svet.

Ova ovde, ova žena tamo u mraku, za Masku nije značila ništa više od ostalih. Kada jednom počnu da se uneređuju i da krvare, svi su isti. Pratio ju je odmerenim korakom; bio je to zaštitni znak Starog Dugmenka, hod dželata. A ona je bežala pred njim, njeni vapaji gušili su se u slini i jecajima. Iako više nije imala daha da priziva svog heroja, sigurno je u sebi još molila da dođe po nju. Sirota kučkica. Zar ne zna da se oni nikad ne pojavljuju? Slušao je kako ih prizivaju, Svete Očeve i Majke, junake, zaštitnike; niko od njih nikad se nije pojavio.

Ali njena agonija uskoro će se okončati. Hitac u potiljak da je obori, a onda će uzeti veliki nož, onaj teški, za njeno lice, kao što je učinio i sa ostalima. Cik-cak, cik-cak, kao konci u njegovim očima, dok ne bude preostalo ništa osim mesa.

Aha! Ona pada. Više nema snage da beži.

Stari Dugmenko otvori čelična usta i obrati se paloj devojci.

"Budi mirna", reče.

"Biće brže gotovo."

•

Ona pokuša poslednji put da ustane, ali noge su joj bile potpuno oduzete, i bela plima je već gotovo sve progutala. Okrenula je ošamućenu glavu u pravcu Dekerovog glasa, i videla, kroz bele talase, da je ponovo stavio masku. Bilo je to lice smrti.

Podigao je pištolj...

Osetila je podrhtavanje u zemlji pod sobom. Je li to možda bio zvuk pucnja? Više nije videla pištolj, ni Dekera. Odneo ga je poslednji talas. Ali njeno telo je osećalo ljuljanje zemlje, i, kroz pištanje u glavi, ona začu kako neko zove ime čoveka koga je tražila ovde, sa nadom da će ga naći. *Bune!*

Nije čula odgovor — možda ga nije ni bilo — ali ponovo se začu poziv, kao da ga priziva pod zemlju.

Pre nego što je uspela da sakupi ostatke snage da ponovi poziv, njena zdrava ruka popusti pod njom i ona se nađe licem prema

zemlji.

Stari Dugmenko je koračao prema svom plenu, razočaran što žena neće biti pri svesti da čuje njegov poslednji blagoslov. Nameravao je da joj uputi nekoliko reči, prigodom njenih poslednjih trenutaka, reči koje nije planirao, ali su mu navirale kao poezija kroz zakopčana usta. Ponekad bi se nasmejali njegovoj propovedi, i tada bi postajao okrutan. Ali ako bi zaplakali, a često jesu, uzimao bi im to za dobro, i postarao bi se da poslednji čas, *upravo* poslednji, bude brz i bezbolan.

Prevrnuo je nogom na leđa, da vidi hoće li je probuditi. I zaista, njene oči neznatno zatreptaše.

"Vrlo dobro", reče on, uperivši pištolj u njeno lice.

Dok je čekao da mu mudrost poteče sa usana, začu zavijanje. To mu na trenutak skrenu pogled sa žene. Odnekud se podiže bezvučni vetar, i zatrese drveće. Zemlja mu se zaljulja pod nogama.

Maska se ne pokoleba. Lutanje po groblju nije mu podizalo kosu na glavi. Bio je Nova Smrt, lice sutrašnjice na dan današnji: zašto bi se bojao prašine?

Nasmejao se melodramatičnosti svega toga. Zabacio je glavu i nasmejao se.

Kraj njegovih nogu, žena zastenja. Vreme je da je ućutka. Nanišanio je u njena otvorena usta.

Kada je prepoznao reč koju je oblikovala, tama se razdvoji, i ta reč izađe na videlo.

"Bune", rekla je.

Bio je on.

Pojavio se iz senke uskomešanog drveća, obučen baš onako kakvog ga se Maska sećala, u prljavu majicu i farmerke. Ali u njegovim očima gorelo je nešto što Maska nije pamtila, i hodao je — i pored svih metaka koji su ga pogodili — kao čovek koga u životu ništa nije zbolelo.

Zaista čudno. Ali to nije bilo sve. Još dok je izlazio na videlo, počeo je da se *menja*, izdišući veo dima koji je zamenjivao njegovo meso fantazijom.

Bio je to žrtveni jarac; pa ipak nije. Nikako *nije*.

Maska pogleda dole prema ženi da se uveri da dele istu viziju, ali ona više nije bila svesna. Morao je da veruje svojim prošivenim

očima, one su mu govorile o užasima.

Mišići Bunovog vrata i ruku treperili su svetlošću i senkom; prsti su mu se produžavali; njegovo lice, iza dima koji je izdisao, izgledalo je kao da se topi u zaslepljujuće mlazeve koji su ocrtavali skriveno obličje u njegovoj glavi, kome su se pokoravali meso i kosti.

A iz tog previranja glas. Ne onaj glas koga se Maska sećala. Ne glas žrtvenog jarca, prigušen krivicom. Bio je to krik pomame. "*Mrtav si, Dekeru!*" zaurla monstrum.

Maska je mrzela to ime, *tog Dekera*. Čovek je bio samo meso koje bi povremeno uzimala. Ovako drčan da ubije, Stari Dugmenko se jedva sećao da je Deker uopšte živ.

A monstrum ga je zvao baš tim imenom.

"Čuješ li me, Dekeru?" govorio je.

Kopilanski nakot, pomisli Maska. Ispušteni poluabortirani kopilanski nakot. Uperila je pištolj u Bunovo srce. Stvor je upravo izdahnuo svoj novi lik, i stajao dovršen pred neprijateljem, ako se stvar rođena na kasapskom panju mogla nazvati dovršenom. Od majke vučice, oca klovna, bila je groteskna do hysterije. Za ovog neće biti blagoslova, odlučila je Maska. Samo će pljunuti u njeno hibridno lice kada bude ležala mrtva u prašini.

On pritisnu obarač, bez daljeg razmišljanja. Metak otvori rupu usred Buhove majice i u preobraženom mesu ispod, ali stvor se samo isceri.

"To si već pokušao, Dekeru", reče Bun. "Zar nikada nećeš naučiti?"

"*Ja nisam Deker*", odvrati Maska, i ponovo opali. Pored prve zinu još jedna rana, ali ni iz jedne nije bilo krvi.

Bun pođe prema pištolju. Ne poslednjim, teturavim koracima već pouzdanim hodom koji Maska prepozna kao sopstveni, dželatov hod. Mogla je da oseti zadah zveri, čak i kroz platno preko lica.

Bio je gorko-sladak, i terao je na povraćanje. "Budi miran", reče monstrum.

"Biće brice gotovo."

Ukradeni korak već je bio dovoljna uvreda, ali da čistotu sopstvenih reči čuje iz onog neprirodnog grla, Masku dovede do bezumlja. Zavrišta iza platna i nanišani u Bunova usta. Ali pre nego što je mogao da raznese njegov prljavi jezik, Bunove naduvene ruke pružiše se i oduzeše mu oružje. Još dok joj je pištolj bio otiman,

Maska povuče obarač i opali u Bunovu šaku. Meci mu odnese najmanji prst. Lice mu se smrača od nezadovoljstva. Istrgnu pištolj iz Maskinih ruku i odbaci ga daleko. Zatim posegnu za svojim mučiteljem i privuče ga sebi.

Suočeni sa bliskim krajem, Maska i njen nosilac se razdvojiše. Stari Dugmenko nije verovao da može da umre. Deker jeste. Zubi mu zaškripaše o kavez preko usta, i on poče da moljaka.

"Bune... nemoj, ne znaš šta radiš."

Osetio je kako mu se maska zateže oko glave, besna zbog ovog kukavičluka, ali on nastavi da govori, pokušavajući da pronađe onaj ton kojim je uspevao da umiri svog pacijenta, nekad davno.

"Bolestan si, Bune."

Ne moljakaj, čuo je Masku, da se nisi *usudio* da moliš. "A ti možeš da me izlečiš, je li?" reče monstrum. "O da", odgovori Deker. "Svakako. Samo mi daj malo vremena."

Bunova osakaćena ruka pogladi masku. "Zašto se kriješ iza te stvari?" upita.

"Ona *me primorava*. Ja ne bih, ali me ona primorava."

Maskina pomama bila je bezgranična. Vrištala je u Dekerovoj glavi, slušajući ga kako izdaje gospodara. Ako preživi ovo veče, zahtevaće drastičnu kaznu za njega. Rado će ispaštati, sutra. Ali prvo mora da nadmudri zver da bi živeo toliko dugo.

"Mora da se osećaš isto kao ja", reče. "Iza te kože koju moraš da nosiš."

"Isto?" reče Bun.

"Zarobljen. Primoran da prolivaš krv. Sigurno je da ne želiš da prolivaš krv, kao što ja ne želim."

"Nisi razumeo", reče Bun. "Ja nisam *iza* ovog lica. Ja *jesam* ovo lice."

Deker odmahnu glavom.

"Ne verujem. Mislim da je negde u dubini još onaj stari Bun."

"Bun je umro. Buna su izrešetal pred tobom. Sećaš se? I sam si pucao u njega."

"Ali preživeo si."

"Ne živ."

Dekerova telesina se tresla. Sada se smiri. Svaki mišić u telu mu se ukoči, kao da su mu se razjasnile sve tajne.

"Oterao si me u čudovištima u ruke, Dekeru. Pa sam i ja postao jedan od njih. Ali ne tvoj soj monstruma. Ne od onih bez duše." Privukao je Dekera sasvim blizu, lice mu je bilo par santimetara od maske. "Umro sam, Dekeru. Tvoji meci mi ne mogu ništa. Midijan je u mojim venama. A to znači da ću uvek ozdravljivati. Što se tebe tiče..."

Ruka koja je gladila masku sada ščepa platno.

"...ti, Dekeru... kada umreš, mrtav si. A ja hoću da ti vidim lice kada se to dogodi."

Bun povuče masku. Bila je čvrsto vezana i nije htela da popusti. Morao je da uvuče kandže u tkanje i da ga pokida da bi skinuo masku i otkrio ono oznojeno lice. Koliko je proveo sati posmatrajući ga, hvatajući svaki tračak odobravanja? Toliko izgubljeno vreme. Ovo je bilo pravo stanje njegovog iscelitelja: izgubljen, slab i plačljiv.

"Bojao sam se", reče Deker. "Ti me razumeš, zar ne? Otkrili bi me i kaznili. Trebao mi je neko koga bi okrivili."

"Izabrao si pogrešnog čoveka."

"Čoveka?" javi se blag glas iz tame. "Smeš da se nazoveš čovekom?"

Bun se ispravi.

"Čudovište."

Začu se smeh. Zatim:

"Pa, 'oćeš da ga ubiješ ili nećeš?"

Bun skrenu pogled sa Dekera prema govorniku koji je čučao na jednoj grobnici. Lice mu je bio masa ožiljaka. "Da li me se seća?" čovek upita Buna.

"Ne znam. Sećaš se?" Bun se okrenu Dekeru. "Zove se Narcis." Deker je samo zurio.

"Još jedan iz Midijanovog plemena", reče Bun.

"Nikad nisam bio siguran da pripadam", pričao je Narcis. "Sve dok nisam počeo da vadim metke iz lica. Mislio sam da sanjam."

"I plašio se", reče Bun.

"Bogami jesam. Znaš šta rade sa prirodnima." Bun potvrdi.

"Zato ga ubij", reče Narcis. "Prožderi mu oči ili ću ja umesto tebe."

"Ne dok ne dobijem od njega priznanje."

"Priznanje..." reče Deker, i oči mu se raširiše zbog ovog odlaganja pogubljenja. "Ako to hoćeš, samo kaži."

Počeo je da pretura po džepovima, kao da traži olovku.

"Koji će ti kurac njegovo priznanje?" reče Narcis. "Misliš da će sad da ti oprostite? Pogledaj se."

Skočio je sa grobnice.

"Vidi", šaputao je, "ako Lajlsberg sazna da sam ovde gore, proteraće me. ŽAjde, daj mi njegove oči, u ime starih dana. Ostalo ja tvoje."

"Ne daj mu da me dira", Deker je molio Buna. "Sve što hoćeš... puno priznanje... sve. Samo mu ne daj da me dira!"

Prekasno; Narcis je već posegnuo za njim, sa ili bez Bunove dozvole. Bun pokuša da ga zadrži slobodnom rukom, ali on je bio suviše željan osvete da bi bio zaustavljen. Progurao se između Buna i plena.

"Gledaj dok možeš", iskezi se, podižući naoružane palčeve.

Ali Dekerovo pretresanje džepova nije bilo samo iz očajanja. Kada su mu Narcisove ruke pošle ka očima, on trže iz skrovišta u jakni veliki nož i zari ga u napadačev trbuh. Dugo je i marljivo izučavao tu veštinu. Rez koji je načinio Narcisu bio je rasparajući manevar naučen od Japanaca: duboko u utrobu pa gore prema pupku, obema rukama vukući sečivo nasuprot težini mesa. Narcis zaječa - više iz sećanja na bol nego zbog samog bola.

Deker lakim pokretom izvuče nož, znajući iz svojih studija da će za njim poći i utroba. Nije se prevario. Narcisova creva se prosuše, pljuskajući na kolena svog vlasnika kao mesnata pregača. Ranjavanje — koje bi smesta oborilo živog čoveka — od Narcisa napravi klovna. Zavijajući od gađenja na prizor sopstvenih iznutrica, Narcis se obesi o Buna.

"Pomozi mi", drao se, "raspadam se."

Deker iskoristi priliku. Pojuri prema kapiji, dok je Bun još bio čvrsto držan. Kada je uspeo da se otrgne od Narcisa, neprijatelj je bio nadomak neposvećenog zemljišta. Bun pođe za njim, ali pre nego što je prešao pola puta do kapije čuo je kako Deker treska vratima automobila i pokreće motor. Doktor mu je umakao. Dođavola, *umakao!*

"Šta ću sad s *ovim*, jebem mu?" čuo je Narcisa kako cvili. Okrenu se od kapije. Narcis je omotao svoja creva oko ruku kao vunu.

"Idi dole", reče Bun mirno. Bilo je beskorisno da psuje Narcisa zbog uplitanja. "Neko će ti pomoći", reče.

"Ne mogu. Znaće da sam izlazio."

"Misliš da već ne znaju?" odvrati Bun. "Oni sve znaju."

Više nije mislio na Narcisa. Pažnju mu je privuklo telo, ispruženo na stazi. U svojoj gladi da muči Dekera, potpuno je zaboravio na Lori.

"Oteraće nas obojicu", govorio je Narcis.

"Možda."

"Šta da radimo?"

"Samo idi dole", reče Bun umorno. "I reci gospodinu Lajlsbergu da sam te ja nagovorio."

"Ti me nagovorio?" reče Narcis. Zatim, zagrejavši se za ideju, "Da, mislim da jesi."

I odšepa, noseći svoja creva.

Bun kleknu kraj Lori. Vrtelo mu se u glavi od njenog mirisa, mekoća njene kože pod njegovim dlanovima bila je izluđujuća. Još je bila živa, puis joj je bio jak uprkos potresima koje mora da je pretrpela od Dekera. Zureći u njeno nežno lice, potrese ga pomisao da bi mogla da se probudi i ugleda ga u obličju koje je nasledio od Pelokvinovog ujeda. U Dekerovom prisustvu se sa ponosom nazvao *čudovištem*: šepurio se svojom pripadnošću Noćnima. Ali sada, dok je posmatrao ženu koju je nekada voleo i bio voljen zbog svoje slabosti i ljudskosti, osećao je stid.

Udahnu, njegova volja učini da mu se meso zadimi, i pluća uvukoše taj dim nazad u telo. Proces je bio toliko lak koliko je bio čudan. Kako se brzo navikao na nešto što je ne tako davno nazivao čudesnim.

Ali nije on bio čudo; ne u poređenju sa ovom ženom. Činjenica da je imala dovoljno vere da pode da ga traži kada je njoj samoj smrt bila za petama, bila je više nego što bi normalan čovek mogao da se nada; a za ovakvog kao on, istinsko čudo.

Njena humanost činila ga je ponosnim: na ono što je jednom bio, a sada mogao da zamišlja da jeste.

Zato je bio u ljudskom obličju kada je podigao, i pažljivo je poneo pod zemlju.

XIII

Proročko dete

Lori je slušala pomamu glasova. *"Izdao si nas!"* Ovaj je bio Lajlsbergov. *"Nisam imao izbora!"* Drugi, Bunov.

"I tako si ugrozio Midijan, zbog svojih finijih osećanja?"

"Deker neće nikome reći", odvrati Bun. *"Šta da kaže? Da je pokušao da ubije devojkicu ali ga je sprečio mrtav čovek? Razmisli malo."*

"A li si iznenada poslao stručnjak. Nekoliko dana ovde i već preinačuješ zakon. Epa to možeš da radiš na nekom drugom mestu. Povedi ženu i odlazi."

Lori je htela da otvori oči i priđe Bunu, da ga umiri pre nego što ga gnev navede da izgovori nešto nerazumno. Ali je telo nije slušalo. Čak su i mišići odbijali da se pokore. Mogla je samo da nepomično leži, i sluša kako besni svađa.

"Ja pripadam ovde", reče Bun. *"Sada sam od Noćnog soja."*

"Više nisi."

"Ne mogu da živim lamo napolju."

"Mi jesmo. Generacije i generacije morale su da žive u strahu u svetu prirodnih, i taj svet nas je gotovo iskorenio. Sada si došao li i zamalo uništio našu jedinu nadu u opstanak. Ako otkriju Midijan, bićete krivi vas dvoje. Razmišljajte o tome na putu."

Nastade duga tišina. Onda Bun reče: *"Dajte mi priliku da ispravim grešku."*

"Prekasno. Zakon ne zna za izuzetke. I onaj drugi mora da ide."

"Narcis? Nemojte. Slomićete mu srce. Potrošio je pola života pokušavajući da dospe ovamo."

"Ko ga je doneo? Ti? Ili Bafomet?"

Na zvuk tog imena Lori oseti kako se ledi. Reč joj ništa nije značila, ali onim drugima bez sumnje jeste. Čula je kako oko nje odjekuje šapat; ponavljane fraze kao reči obožavanja.

"Zahtevam da govorim sa njim", reče Bun.

"Ne dolazi u obzir."

"Čega se bojiš? Da ćeš izgubili autoritet u plemenu? Hoću da vidim Bafometa. Ako imaš nameru da me zaustaviš, učini to odmah."

Kada je Bun položio izazov, Lori otvori oči. Iznad nje je bila zasvođena tavanica, tamo gde je poslednji put bilo nebo. Pa ipak, bila je oslikana zvezdama; bio je to više vatromet nego nebeska tela; vatreni točkovi koji su rasipali varnice kotrljajući se nebesima od kamena.

Malo je okrenula glavu. Nalazila se u kripti. Sa obe njene strane bili su zapečaćeni mrtvački sanduci, uzdignuti uz zidove. Levo od nje grozdovi debelih kratkih sveca od čađavog voska, slabog sjaja kao što je ona bila slaba. Desno je na podu sedela Babet, pažljivo je posmatrajući. Detinjaodeća bila je crna; u očima joj se sabirao plamen sveca i tu se smirivao. Nije bila lepa. Lice joj je bilo suviše ozbiljno za lepotu. Čak ni osmeh koji je uputila Lori, videvši da se probudila, nije mogao da ublaži tugu u njenim crtama. Lori pokuša da uzvratu pogled dobrodošlice, ali nije bila sigurna da su je mišići poslušali.

"Mnogo nas je povredio", reče Babet.

Lori pomisli da je reč o Bunu. Ali je sledeće reči razuveriše. "Rejčel je očistila ranu. Više ne peče."

Podigla je desnu ruku. Bila je povezana tamnom tkaninom, oko palca i kažiprsta. "A ni tebe."

Naprežući volju, Lori podiže desnu ruku sa boka. Bila je identično previjena.

"Gde je... Rejčel?" upita Lori, glasom koji je i njoj bio jedva čujan. Babet je ipak jasno čula pitanje.

"Negde blizu", reče.

"Možeš li da mi je dovedeš?"

Babetina neprekidna zabrinutost se pojača.

"Jesi li došla zauvek?" upita.

"Ne", dođe odgovor, ali ne od Lori, već od Rejčel, koja se pojavila na vratima, "ne, nije. Ona odlazi, uskoro."

"Zašto?" reče Babet.

"Čula sam Lajlsberga", promrmlja Lori.

"*Gospodina* Lajlsberga", reče Rejčel, prilazeći mestu gde je Lori ležala. "Bun je prekršio zakletvu kada je pošao gore po tebe. Sve nas je izložio opasnosti."

Lori je razumela tek mali deo priče o Midijanu, ali dovoljno da je maksima koju je prvo čula od Lajlsberga — "*šio je dole, ostaje dole*"

— bila daleko od prazne fraze. Bio je to zakon po kome su se stanovnici Midijana zaklinjali da će živeti, u protivnom su gubili pravo boravka na ovom mestu.

"Pomozi mi, hoćeš li?" upita ona. Osećala se ranjivom ležeći tako na podu.

Rejčel ipak nije bila ta koja joj je pomogla, već Babet, položivši malu, umotanu šaku na Lorin stomak. Njen sistem odmah reagova na detinji dodir, i odjednom je napusti svaki trag utrnulosti. Setila se istog osećaja, ili sličnog, prilikom poslednjeg kontakta sa devojčicom: osećaja prenosa energije koja je prostrujala kroz nju kada joj se životinja istopila na rukama.

"Veoma se vezala uz tebe", reče Rejčel.

"Izgleda." Lori sede. "Je li povređena?"

"Zašto ne pitaš *mene*?" reče Babet. "I ja sam ovde."

"Oprosti", reče Lori, postićena. "Jesi li se i ti posekla?"

"Nisam. Ali osetila sam tvoj bol."

"Ima jaku empatijsku sposobnost", reče Rejčel. "Oseća šta drugi osećaju; posebno ako je emotivno vezana uz nekoga."

"Znala sam da dolaziš ovamo", reče Babet. "Videla sam ti u očima. Možeš i ti da vidiš kroz moje."

"Je li to istina?" Lori upita Rejčel.

"Veruj joj", bio je odgovor.

Lori nije bila sigurna da je spremna da se osloni na sopstvene noge, ali odluči da proveru u kakvom je stanju. Pokazalo se lakše nego što je očekivala. Ustala je bez napora, bistre glave, osećajući snagu u udovima.

"Hoćete li me odvesti do Buna?" zatraži.

"Ako je to ono što hoćeš."

"Sve vreme je bio ovde, zar ne?"

"Da."

"Ko ga je doveo?"

"Doveo?"

"U Midijan."

"Niko."

"Bio je gotovo mrtav", reče Lori. "Neko je morao da ga izvede iz mrtvačnice."

"Ti još ne razumeš, zar ne?" reče Rejčel mračno.

"O Midijanu? Pa i ne razumem."

"Ne samo o Midijanu. O Bunu, i zašto je ovde."

"On misli da pripada Noćnom soju", reče Lori.

"*Pripadao je, dok nije prekršio zakletvu.*"

"Otići ćemo", odgovori Lori. "To je ono što Lajlsberg hoće, zar ne? A ionako ne želim da ostanem."

"Kuda ćete otići?"

"Ne znam. Možda nazad u Kalgari. Ne bi trebalo da bude teško dokazati da je Deker krivac. Tada ćemo moći da počnemo novi život."

Rejčel odmahnu glavom.

"To neće biti moguće", reče ona.

"Zašto ne? Da ne mislite da je on sad vaš?"

"Došao je ovamo zato što je kao mi."

"*Mi. Šta to znači?*" odvrati Lori oštro. Bilo joj je dosta okolišanja i nagoveštaja. "Ko ste vi? Bolesni ljudi koji žive u mraku. Bun nije bolestan. On je normalan. Normalan, zdrav čovek."

"Predlažem da ga pitaš koliko se oseća zdrav", bio je Rejčelin odgovor.

"O, i hoću, kada bude vreme za to."

Babet nije ostala ravnodušna na ovu razmenu gorkih reči.

"Ne smeš da ideš", reče ona Lori.

"Moram."

"Ne na svetlost." Grčevito je dohvatila Lorin rukav. "Ne mogu sa tobom tamo."

"Mora da ide", reče Rejčel, pružajući ruku da odvoji dete. "Ona nije kao mi."

Babet se nije dala odvojiti.

"*Mogla bi da budeš*", reče, pogledavši Lori. "Lako je."

"Ali ona ne želi", reče Rejčel. Babet se zagleda u Lori. "Istina?" reče.

"Reci joj", reče Rejčel, uživajući u Lorinoj nelagodnosti. "Reci joj da i ona pripada bolesnima."

"Ali mi živimo večno", reče Babet. Pogleda majku, "Zar ne?"

"Neki od nas."

"Svi. Možemo da živimo zauvek ako hoćemo. A jednog dana, kada ne bude sunca..."

"*Dosta!*" reče Rejčel. Ali Babet je htela da kaže do kraja.

"...kada se ugasi sunce, i kada bude samo noć, živećemo napolju. Zemlja će biti naša."

Sada je bio red na Rejčel da se uznemiri.

"Ona ne zna šta govori", promrmlja.

"Mislim da zna, i to vrlo dobro", odvrati Lori.

Babetina blizina, i pomisao da je na neki način vezana uz dete, iznenada je prestraši. Ono malo mira što ga je njen razum sklopio sa idejom Midijana, brzo je nestajalo. Želela je, više od svega, da bude što dalje odatle, od dece koja govore o kraju sveta, od sveca, mrtvačkih sanduka i života u grobu.

"Gde je Bun?" upita ona Rejčel.

"Otišao je u Tabernakl. Kod Bafometa."

"Ko je, ili šta je Bafomet?"

Na pomen Bafometa Rejčel načini ritualni znak, dotičući kažiprstom jezik i srce. Ovo joj je bilo tako svojstveno, i tako često ponavljano da je Lori posumnjala da je uopšte svesna da to čini.

"Bafomet je Krstitelj" reče ona. "Onaj Koji Je Stvorio Midijan. Koji nas je pozvao ovamo."

Prst ponovo dotače jezik i srce.

"Hoćeš li da me odvedeš do Tabernalda?" upita Lori. Rejčelin odgovor je bio jednostavan i spreman: "Ne."

"Bar me uputi."

"Ja ću te povesti", javi se Babet.

"Ane, nećeš", reče Rejčel, zgrabivši ovaj put detinju ruku sa Lorinog rukava takvom brzinom da Babet nije imala priliku da reaguje.

"Vratila sam ti dug", reče Rejčel, "zalečila sam ti ranu. Nas dve više nemamo posla."

Uzela je Babet, i podigla je u ruke. Babet se izvi u majčinom naručju da bi mogla da pogleda Lori.

"Htela bih da vidiš lepe stvari za mene."

"Ćuti", prekori je Rejčel.

"Što ti vidiš, *vidću i ja!*" Lori klimnu glavom. "Hoćeš?" reče Babet. "Hoću."

Pre nego što je dete moglo da kaže sledeću žalostivu reč, Rejčel je odnese iz sobe, ostavljajući Lori u društvu sanduka.

Ona zabaci glavu i polako uzdahnu. Mirno, pomisli, samo mirno. Uskoro će biti gotovo.

Naslikane zvezde nadnosile su se nad nju, činilo se da rotiraju dok ih je posmatrala. Da li je njihova žestina samo hir umetnika, pitala se, ili nebo zaista tako izgleda Soju, kada noću izađu iz svojih mauzoleja da se nadišu vazduha?

Bolje za nju da ne zna. Bilo je već dovoljno zla u tome što ta stvorenja imaju decu i umetnost; pomisao da imaju i *viziju* bila je suviše opasna da bi se njom zanimala.

Kada ih je prvi put srela, na pola stepeništa u podzemlje, bojala se za život. I sada se tako osećala, u nekom zabačenom kutku bića. Ne zato što bi joj oduzeli život, već zato što bi ga *promenili*; što bi je na neki način uprljali svojim obredima i vizijama, i više ne bi mogla da ih spere iz svesti.

Što pre izađe odavde, sa Bunom kraj sebe, pre će se vratiti u Kalgari. Tamo su ulice jarko osvetljene. Svetlost zvezda je ukroćena.

Umirena ovim mislima, ona pode da traži Krstitelja.

XIV

Tabernakl

Ovo je bio istinski Midijan. Ne onaj pusti grad na brdu, niti nekropola nad njenom glavom, već ova mreža tunela i odaja, koja se izgleda prostirala celom površinom groblja. Neke od grobnica zauzimali su samo neuznemiravani mrtvaci; njihovi kovčezi su na miru trunuli u nišama. Jesu li to bili prvobitni stanari groblja, položeni da tu počivaju pre nego što je došao Noćni soj? Ili su i oni bili od Soja, ali su napustili taj polovični život, uhvaćeni na suncu, možda, ili iscrpljeni nostalgijom? Ko god da su bili, bili su u manjini. Veći broj prostorija okupirale su živahnije duše; njihova staništa bila su osvetljena lampama ili svećama, ili ih je, povremeno, osvetljavao sam stanar: biće koje je gorelo sopstvenom svetlošću.

Samo jednom je nazrela takvo stvorenje, ispruženo na ležaju u uglu svojeg budoara. Rilo je nago, krupno i bespolno, mlohavo telo mu je bilo mešavina tamne uljaste kože i larvastih erupcija koje su lučile fosforescenciju, natapajući prosti krevet. Izgledalo je da svaki dovratak vodi u podjednako tajanstven odeljak, a njene reakcije bile su jednako problematične kao ona na prvi prizor. Je li to bilo samo gađenje od koga joj se okretao stomak, na prizor stigmatu u punoj plimi izlučevina, dok su oštrozubi paraziti bučno sisali njene rane; ili uzbuđenje zbog susreta sa otelovljenom legendom o vampiru? A šta da radi sa čovekom čije se telo raspršilo u ptice kada je video da ga posmatra, ili sa psoglavim slikarem koji se okrenuo od svoje freske i mahnuo joj da se pridruži njegovom pomoćniku koji je mešao boje? Ili sa mašinskim zverima koje su trčale uz zidove na kracima šestara? Posle desetak koridora više nije razlikovala užas od fascinacije. Možda nikad i nije.

Mogla je da provede dane izgubljena u pukom posmatranju, ali su je sreća ili inistinkt doveli toliko blizu Bunu da je dalje napredovanje bilo nemoguće. Ono što se pojavilo pred njom bila je Lajlsbergova senka, kao da je iskoračila iz čvrstog zida.

"Ne možeš dalje."

"Hoću do Buna", reče ona.

"Tebe niko ne optužuje", reče Lajlsberg. "To je poznato, ali za uzvrat moraš da nas razumeš: ono što je Bun učinio sve nas je dovelo u

opasnost..."

"Onda mi dozvolite da govorim s njim. Odavde ćemo samo zajedno."

"To je možda bilo moguće, maločas", reče Lajlsberg, glas je dopirao iz njegovog senovitog ogrtača, odmeren i autoritativan kao uvek.

"A sada?"

"Sada je van mog domašaja. I tvog. Obratio se jednoj drugačijoj sili."

Još je govorio kada iz dubine katakombe dođe buka, buka kakvu Lori nikad nije čula. Za trenutak je bila sigurna da joj je izvor zemljotres. Zvuk kao da je izbijao i vraćao se u zemlju oko njih. Ali kada je došao drugi talas, ona začu u njemu nešto životinjsko: jecaj bola, možda, ili ekstaze... To je sigurno bio Bafomet - *Koji Je Stvorio Midijan*, rekla je Rejčel. Koji bi drugi glas mogao da uzdrma same temelje ovog mesta?

Lajlsberg potvrdi njeno nagađanje.

"Sa *njim* je Bun otišao da pregovara", reče on. "Ili bar veruje da je tako."

"Pusti me da odem do njega."

"Već ga je progutao", reče Lajlsberg. "Uzeo ga je u plamen."

Ne čekajući više ni trenutka, ona se progura kraj Lejlsberga, očekujući otpor. Ali joj ruke utonuše u tamu kojom se ogrnuo, i dotakoše zid iza njega. On uopšte nije bio od materije. Nije mogao da je zadrži, bila je slobodna da ide kuda zaželi.

"I tebe će ubiti", čula ga je kako je upozorava, dok je žurila u susret zvuku. Iako je zvuk bio svuda oko nje, osećala mu je izvor. Pojačavao se svakim korakom, i postajao složeniji: slojevi sirovog zvuka koji su vibrirali u različitim delovima njenog tela: glavi, srcu, donjem trbuhu.

Brz pogled unazad potvrdio je ono što je već naslutila: da Lajlsberg neće ni pokušati da je sledi. Zamakla je za ugao, i još jedan, a podstruje u onom glasu su se množile, tako da je bila primorana da im hoda u susret kao protiv jakog vetra, pognute glave, napetih ramena.

Sada duž hodnika više nije bilo odaja; a zbog toga ni svetlosti. Napred je ipak bilo nekakvog sjaja - treperavog i hladnog, ali

dovoljno jakog da osvetli tle kojim se spotala, sada голу zemlju, i srebrnasti led na zidovima.

"Bune?" pozvala je. "Jesi li tamo? Bune?"

Posle onoga što je rekao Lajlsberg, nije se preterano nadala da će čuti odgovor, ali ga je ipak dobila. Njegov glas joj dode iz srca svetlosti i zvuka tamo napred. Ali sve što je čula u tom haosu bilo je:

"Ne..."

"Ne šta?" pitala se.

Ne idi dalje? Ne ostavljaj me ovde?

Usporila je, i ponovo pozvala, ali je buka koju je dizao Krstitelj doslovno davila zvuk njenog glasa, kao i mogući odgovor. Ali kada je već stigla ovako daleko, morala je dalje, ne znajući da li je njegov odgovor bio opomena ili nije.

Pred njom je hodnik postajao pad - strm pad. Zastala je na vrhu i pokušala da prozre svetlost. Bila je sigurna da se nalazi u Bafometovoj odaji. Buka koju je pravio odronjavala je zidove padine i nosila joj prašinu u lice. Oči joj se napuniše suzama, reagujući na nadražaj, ali nije ih bilo dovoljno. Zaglušena zvukom, zaslepljena prašinom, održavala se na vrhu padine, nesposobna da pođe napred ili da se vrati.

Krstitelj iznenada ućuta, i slojevi zvuka istovremeno zamreše, potpuno.

Tišina koja je usledila bila je zlokobnija od prethodne grmljavine. Da li se umirio jer je osetio uljeza? Ona zadrža dah, ne usuđujući se da načini i najmanji pokret.

Na dnu padine nalazilo se svetilište; nije se ni trenutka dvoumila o nameni tog mesta. Stojeći u velikim katedralama Evrope, pre više godina, posmatrajući prozore i oltare, nije osećala ni približno prepoznavanje, kao sad. Niti je, otkad je znala za sebe - u snu ili na javi — imala u sebi tako protivrečne impulse. Očajnički je želela da pobegne sa tog mesta - da ga zanemari i zaboravi; pa ipak ju je *prizivalo*. I nije je vuklo Bunovo prisustvo, već neka sveta privlačnost, ili nečastiva, ili obe u jednoj; i tome se nije mogla odupreti.

Oči su joj se oslobodile prašine. Sada joj je kukavčluk bio jedini izgovor da ostane gde jeste. Pošla je niz padinu. Bio je to silazak od nekih tridesetak metara, ali nije prešla ni trećinu puta, kada na dnu ugleda poznatu figuru.

Poslednji put je videla Buna na površini, kada se pojavio da se suoči sa Dekerom. U onih nekoliko sekundi pre nego što je izgubila svest, videla ga je kakav nikad ranije nije bio: videla je čoveka koji je potpuno zaboravio bol, i poraz. Ne i sada. Sada se jedva držao uspravno.

Ona prošapta njegovo ime; reč je dobijala na težini, kotrljajući se prema njemu.

On je čuo, i podigao glavu prema njoj. Čak i u najtežim trenucima, kada ga je ljuljala u naručju da odagna njegove užase, nije mu na licu viđala takvu patnju kao sada. Suze nisu prestajale da naviru, lice mu je bilo iskrivljeno od tuge kao detinje.

Nastavila je da silazi, i svaki šum koji bi načinila njena stopala, i najtiši uzdah, pojačavala je akustika padine.

Videvši je kako dolazi, on napusti svoj oslonac, pokušavajući da joj mahanjem da znak da se vrati, ali pri tom izgubi ravnotežu i skotrlja se. Ona pođe brže, ne obazirući se na buku koju je podizala. Ta sila na dnu jame, šta god bila, znala je za njeno prisustvo. Najverovatnije je znala i njenu istoriju. Lori se na neki način tome i nadala. Nije strahovala od presude. Imala je životni razlog za svoj upad; došla je nenaoružana, i sama. Ako je Bafomet zaista bio Midijanov arhitekta, morao je da razume ranjivost, i neće joj nauditi. Sada je bila samo pet metara od Buna. Nameravao je da se okrene na leđa.

"Čekaj!" reče ona, uznemirena njegovim očajem. Ali on nije gledao u njenom pravcu. Bafomet je bio taj kome je okrenuo oči kada se našao na leđima. Njen pogled pođe za njegovim, duž prostorije sa zidovima od smrznute zemlje, i istim takvim podom, ali rascepljenim od ugla do ugla, sa zjapećom pukotinom iz koje se dizao plameni stub četiri ili pet puta viši od čoveka. Odatle je, umesto jare, dopirao oštar mraz, i svetlost iz središta, koja uopšte nije bila umirujuća. Umesto toga se utroba te stvari uvlačila u samu sebe, okrećući se i okrećući oko neke gomile tvari koju Lori isprva nije mogla da prepozna, ali joj užasnut pogled ubrzo objasni.

U vatri je bilo telo, raskomadano u delove, tek toliko ljudske da ih prepozna, ne više. Bafometovo delo, po svemu sudeći, neko mučenje izmišljeno za uljeze.

Bun glasno izgovori Krstiteljevo ime, i ona se pripremi da mu vidi lice. I zaista, videla ga je, ali *unutar* plamena, kada je ono biće tamo

- ne mrtvo, već živo, ne Midijanov podanik, već njegov tvorac - obrnulo glavu u vrtlogu ognja i pogledalo u njenom pravcu.

Ovo je bio Bafomet. Ova raščerečena, razdvojena stvar. Videvši mu lice, ona vrisnu. Nikakva priča ili filmsko platno, nikakvo očajanje ili ushit nisu je pripremili za tvorca Midijana. Morao je biti svet, kao što je sveta svaka krajnost. Stvar izvan svega. Izvan ljubavi ili mržnje, ili njihovog zbira; izvan divote ili monstroznosti, ili *njihovog* zbira. I konačno, izvan njenih sposobnosti da shvati ili svrsta. U trenutku kada je skrenula pogled već je izbrisala iz svesnog sećanja i poslednji detalj prizora i zatvorila ga negde gde je nikakva muka ili potreba neće naterati da pogleda.

Nije poznavala svoju snagu sve dok je panični nagon da se udalji od onog prisustva nije nagnao da podigne Buna na noge i povuče ga uz padinu. On joj je u tome bio od male pomoći. Vreme koje je proveo u Krstiteljevevoj blizini izvuklo mu je i poslednje ostatke snage iz mišića. Njihovo teturanje do vrha padine izgledalo je Lori kao večnost u ledenoj svetlosti plamena koja je pružala njihove senke ispred njih kao proročanstva.

Hodnik na vrhu padine bio je pust. Bila je gotovo sigurna da će je tamo negde očekivati Lajlsberg, sa kohortama od solidnije materije, ali se tišina donje odaje proširila kroz tunele. Kada je odvukla Buna nekoliko metara od obronka padine, zastala, pluća su joj gorela od napora. Bun se upravo budio iz omamljenosti patnje i užasa, u kojoj ga je zatekla.

"Kako se izlazi odavde?" upita ga ona.

"Mislim da znam", reče on.

"Moraćeš malo da mi pomogneš. Neću moći dugo da te nosim."

On klimnu glavom, zatim se osvrnu prema ulazu u Bafometovu jamu.

"Šta si videla?" upita.

"Ništa."

"Dobro."

On pokri lice rukama. Nedostajao mu je jedan prst, videla je, rana je bila sveza. Njemu je bilo svejedno, činilo se, zato ga nije ništa pitala već se usredsredila na to da ga nagovori da podu. Bio je neodlučan, gotovo mrzovoljan, posledica nedavnih burnih osećanja, ali ona ga je

vukla dalje, sve dok nisu stigli do strmog stepeništa koje ih je odvelo gore kroz jedan od mauzoleja, u noć...

Vazduh je posle zatvorenog prostora u zemlji mirisao na *daljinu*, ali ona je, umesto da zastane i uživa u tome, nastojala da izađu iz groblja, nagađajući put do kapije kroz lavirint grobnica. Bun zastade na kapiji.

"Kola su tu, napolju", reče ona.

Drhtao je, iako je noć bila sasvim topla.

"Ne mogu..." reče.

"Šta ne možeš?"

"Moje mesto je ovde."

"Ne, nije", reče ona. "Mesto ti je uz mene. Pripadamo jedno drugom."

Stajala je sasvim uz njega, ali on je okrenuo glavu prema senkama. Uzela mu je lice u ruke i primorala ga da je pogleda.

"Pripadamo jedno drugom Bune. Zato si ostao živ. Zar ne vidiš? Posle svega ovoga. Posle svega što smo prošli. Preživeli smo."

"Nije sve baš tako jednostavno "

"Znam. Oboje smo imali teške trenutke. Svesna sam da ne može da bude isto. Ne bih ni volela da bude."

"Ali ti ne znaš..." počeo je.

"Reći ćeš mi", reče ona. "Kada bude vreme. Moraš da zaboraviš Midijan, Bune. On je tebe već zaboravio."

Njegovo drhtanje nije bilo od hladnoće, već vesnik suza, koje sad izbiše.

"Ne mogu da idem", reče on. "Ne mogu da idem."

"Nemamo izbora", podseti ga ona. "Sad imamo samo jedno drugo."

Bol patnje ga gotovo presamiti.

"Uspravi se, Bune", reče ona. "Zagrli me. Soj te neće, nisi im potreban. Meni jesi. Bune. Molim te." Ispravio se, polako, i zagrlio je.

"Jako", reče mu ona. "Drži me jako, Bune."

Njegov zagrljaj se pojača. Kada je spustila ruke sa njegovog lica da mu uzvрати, pogled mu se više nije vraćao na nekropolu. Video je samo nju.

"Sada idemo u gostionicu da uzmemo moje stvari, važi? Moramo. Tamo su pisma, fotografije — stvari koje ne smeju da budu pronađene."

"A zatim?" upita on.

"Zatim ćemo pronaći mesto gde nas niko neće tražiti, i pokušaćemo da dokažemo da nisi kriv."

"Smeta mi svetlost", reče on.

"Sklanjaćemo se", odgovorila je. "Dok se ne izlečiš od ovog prokletog mesta."

Na njegovom licu nije bilo ničega što bi odalo bar odjek njegovog optimizma. Oči su mu blistale ali to su bili samo tragovi suza. Sve drugo na njemu bilo je tako *hladno*, i dalje nalik na tamu Midijana. Posle svega što im je donela noć (i dani koji su joj prethodili), čudila ju je sopstvena sposobnost da se nada. Ali je ipak postojala, jaka kao otkucaji srca, i ona nije nameravala da dozvoli da je strahovi, kojima ju je podučio Soj, odagnaju.

"Volim te, Bune", reče, ne očekujući odgovor.

Možda će jednom progovoriti. Ako ne reči ljubavi, onda bar razjašnjenja. A ako i ne progovori, ako *ne bude mogao*, ni to neće biti tako loše. Sada poseduje nešto bolje od objašnjenja. Ima njega, od krvi i mesa. Njegovo telo, stvarno, u naručju. Kakvu god vlast je Midijan zadobio nad njegovim sećanjem, Lajlsberg je bio savršeno jasan: nikada mu neće biti dozvoljeno da se vrati. Umesto toga će noću ponovo biti kraj nje, samo njegovo prisustvo dragocenije od bilo kakvog izliva strasti.

A ona će mu vremenom zaceliti Midijanove rane, kao nekada rane samoizazvanog ludila. Njena nastojanja nisu bila uzaludna, kao što su je ubedile Dekerove laži. Bun nije krio od nje nikakav tajni život; bio je nedužan. Kao i ona. Oboje nevini, i upravo to ih je provelo kroz ovu nesigurnu noć u bezbednost novog dana.

**ČETVRTI DEO
SVECI I GREŠNICI**

"Hoćeš moj savet? Poljubi đavola, progutaj crva."
Jan de Muj *Druga stvar; ili Novi čovek*

XV

Danak

Sunce se uzdiglo kao striptizeta, krijući svoj sjaj iza oblaka sve dok nije izgledalo da predstave neće ni biti, a onda je odbacilo sve sa sebe, do poslednje krpice. Sa svetlošću se pojačavala i Bunova nelagodnost. Preturajući po kaseti, Lori je iskopala naočari za sunce, i Bun ih je uzeo da bar donekle zaštiti osetljive oči. Čak je i tada morao da obori glavu, krijući lice od sve svetlijeg Istoka.

Malo su govorili. Lorina umorna svest bila je zaokupljena vožnjom, a Bun nije ni pokušavao da naruši tišinu. Mislio je svoje misli, ali ništa od toga nije mogao da ponovi ženi do sebe. Lori mu je u prošlosti mnogo značila, znao je to, ali više nije mogao da dopre do tih osećanja. Osećao se potpuno izolovanim od svog života sa njom; u stvari od samog života. U godinama bolesti uvek se držao uzročnosti koju je video u životu: kako se jedna stvar odražava u drugoj, ovo osećanje u onom osećanju. Prolazio je kroz život, makar i nesigurnim koracima, gledajući kako se pređeni put pretvara u put pred njim. Sada više nije video ni ispred ni iza sebe, osim kroz maglu.

Najjasniji mu je u svesti bio Bafomet Razdvojeni. Od svih stanovnika Midijana bio je najmoćniji i najranjiviji, rastrgnut od drevnih neprijatelja, ali sačuvan, u večnim mukama, u plamenu koji je Lajlsberg nazvao Vatrom Iskušenja. Bun je pošao u Bafometovu jamu nadajući se da će moći da brani svoj slučaj; ali Krstitelj je bio taj koji je govorio, proročanstva iz odsečene glave. Nije se sećao izgovorenog, ali znao je da su reči bile teške.

Od uspomena iz vremena kad je bio jedno, i čovek, najoštrije su bile one na Dekera. Još je mogao sa sastavi neke fragmente njihove zajedničke istorije, i bio je svestan da bi trebalo da ga razljute, ali u sebi nije mogao da pronađe mržnju prema čoveku koji gaje doveo u Midijanove dubine, kao što nije mogao da voli ženu koja ga je izvela iz njih. Oboje su predstavljali deo nečije tuđe priče; ne više njegove.

Nije znao koliko je Lori razumela njegovo stanje, ali je naslućivao daje njena predstava uglavnom nejasna. I ako je nešto nagađala, činilo se da je spremna da ga prihvati kakav jeste, a na neki jednostavan, animalni način i njemu je njeno prisustvo bilo suviše

potrebno da bi rizikovao da joj prizna istinu, ako bi i pronašao prave reči. Bio je, ni manje ni više, ono što jeste. Čovek. Čudovište. Mrtav. Živ. U Midijanu je video sva ova stanja u jednom biću: bila su mu, najverovatnije, podjednako prirodna. Jedini koji su mogli da mu pomognu da shvati kako takve suprotnosti mogu da postoje zajedno, ostali su iza njega, u nekropoli. Bejahu tek započeli dug, dug proces podučavanja o istoriji Midijana kada ih je izneverio. Sada je izgnan iz njihovog društva, zauvek, i nikada neće saznati.

A paradoks je *postojao*. Lajlsberg ga je dovoljno jasno upozorio, dok su stajali zajedno u tunelima i slušali Lorine pozive u pomoć; nedvosmisleno mu je rekao da će, ako oda njihovu tajnu, raskinuti savez sa Sojem.

"Seti se šta si sada", rekao je. *"Ne možeš da je spaseš, i da sačuvaš naše utočište. Zato moraš da je ostaviš da umre."*

Ali nije mogao. Iako je Lori pripadala drugom životu, životu koji je zauvek izgubio, nije mogao da je prepusti onom demonu. Sta je to značilo, *ako* je nešto značilo, tog trenutka je bilo van njegove moći poimanja. Bio je izolovan sa tih nekoliko misli koje su kružile, u trenu koji je proživljavao, i u sledećem trenu, i u sledećem-, kretao se kroz život iz sekunda u sekund kao što su se kola kretala drumom, ne znajući gde su bila i kuda su se uputila.

•

Bili su gotovo nadomak gostionice "Slatka trava" kada se Lori seti da je moguće da će, ako je u "Sutonu nad zalivom Hadsona" otkriveno Šerilino telo, njihovo odredište vrveti od policije.

Zaustavila je automobil.

"Nešto nije u redu?" upita Bun.

Ona mu reče.

"Možda je sigurnije da odem sama", reče ona. "Ako ne bude opasno, uzeću stvari i doći po tebe."

"Ne", reče on. "To nije baš najbolje rešenje."

Nije mogla da mu vidi oči iza tamnog stakla, ali u glasu mu je bio strah.

"Biću brza", reče ona.

"Ne."

"Zašto ne?"

"Bolje da ostanemo zajedno", odgovori on. Sakrio je lice u šake, kao na kapiji Midijana. "Ne ostavljaj me samog, " reče, prigušenim glasom. "Ne znam gde sam, Lori. Ne znam čak ni *ko* sam. Ostani uz mene."

Povala se prema njemu, i poljubila mu šaku. On pusti da mu ruke skliznu sa lica. Poljubila mu je obraz, zatim usne. Povezli su se zajedno u gostionicu.

Njene bojazni pokazale su se nepotrebnim. Ako su i pronašli Šerilino telo preko noći - što je bilo teško očekivati, s obzirom na mesto gde se nalazilo - slučaj nije povezan sa gostionicom. Ne samo što nije bilo policajaca da ih zaustave, već je uopšte bilo malo znakova života. Samo je u nekoj od soba kevtao pas, i negde plakala beba. Čak je i recepcija bila napuštena, službenik je bio suviše okupiran jutarnjim programom da bi sedeo na svom mestu. Celim predvorjem i uz stepenice do prvog sprata pratio ih je zvuk smeha i muzika. Uprkos tome što je sve bilo tako lako, u trenutku kada su stigli do sobe, Lorine ruke toliko su se tresle da nije mogla da uvuče ključ u bravu. Okrenula se Bunu za pomoć, ali vide da on više nije kraj nje, već da stoji na vrhu stepeništa, osvrćući se po hodniku. Još jednom je proklela naočari za sunce koje joj nisu dozvoljavale da prozre njegova osećanja. Sve dok nije uzmakao uz zid, tražeći prstima nepostojeći oslonac.

"Bune, u čemu je problem?"

"Ovde nema nikoga", odgovorio je.

"Pa, tim bolje za nas, zar ne?"

"Ali, oseća se..."

"Šta se oseća?"

Odmahnuo je glavom.

"*Reci mi.*"

"Osećam *krv.*"

"Bune?"

"Osećam tako mnogo *krvi.*"

"Gde? Odakle?"

Nije odgovorio, niti je pogledao, samo je zurio niz hodnik. "Brzo ću ja", reče mu ona. "Ti samo ostani tu, eto me odmah nazad."

Kleknuvši, nekako je ugurala ključ u bravu, zatim ustade i otvori vrata. Soba nije mirisala na krv, osećao se samo parfem od prošle noći. Ovo je odmah podseti na Šeril, i na prijatne trenutke koje su provele zajedno, iako je vreme za obe bilo teško. Nisu prošla ni dvadeset četiri časa otkako se smejala u ovoj istoj sobi, i o ubici govorila kao o čoveku svojih snova.

Misleći na to, Lori se osvrnu da pogleda Buna. Još je stajao uz zid, kao da je samo tako bio siguran da se svet neće srušiti. Ostavivši ga u tom položaju, ona ude u sobu i pozabavi se pakovanjem stvari. Prvo u kupatilu, gde je pokupila toaletu, a zatim ponovo u sobi, sakupljajući razbacanu odeću. Tek kada je podigla torbu na krevet, ugledala je pukotinu na zidu. Izgledala je kao da je nešto sa druge strane neobičnom snagom udarilo u zid. Maker se osuo u komadima, i prekrivao je pod između kreveta. Par trenutaka je zurila u pukotinu. Zar je zabava postala toliko divlja da su počeli da bacaju nameštaj?

Zainteresovana, priđe zidu. Zid je bio tek nešto deblji od gipsane pregrade, i udarac sa druge strane zaista je napravio otvor u njemu. Sklonila je komad napuklog maltera i prislonila oko uz otvor.

U susednoj sobi su još bile navučene zavese, ali sunce je bilo dovoljno jako da ih probije, stvarajući u prostoriji polumrak u tonovima okera. Sinoćna zabava je izgleda bila još rasmusnija od one prethodne večeri, pomislila je. Na zidovima mrlje od vina, slavljenici pozaspali na podu.

Ali taj miris: nije bio od vina.

Ustuknula je od zida, osećajući kako joj se prevrće stomak. Ne postoji voće sa takvim sokom... Još jedan korak.

"Već meso. A ako je namirisala krv znači da je i videla krv, a ako je to krv znači da usnuli ne spavaju; ko će leći da spava u klanici? Samo mrtvi.

Požurila je ka vratima. Na početku hodnika, Bun više nije stajao, već čučao u dnu zida, obgrlivši kolena. Kada se okrenuo prema njoj, videla je kako mu se lice uznemireno grči.

"Ustaj", naredi mu. "Osećam krv."

"U pravu si. Zato ustani. Brzo. Pomozi mi."

Ali on je bio ukočen, prirastao uz pod. Znala je taj položaj od ranije: šćućuren u uglu, drhteći kao išiban pas. Nekada je za njega imala

utešne reči, ali sada za to nije bilo vremena. Možda je neko u onoj sobi preživeo pokolj. Ako je tako, ona mora da pomogne, bio tu Bun ili ne. Uхватила je kvaku na vratima klanice, i otvorila ih.

Kada joj je miris smrti došao u susret, Bun poče da ječi. "...krv..." čula ga je da govori.

Svuda krv. Stajala je i zurila čitav minut pre nego što se prisilila da prekorači prag i potraži neki znak života. Ali je već letimičan pogled na svako telo pokazao da je svih šestoro odneo isti košmar. Znala mu je i ime. Ostavio je svoj beleg, izbrisavši im lica svojim noževima, kao što je učinio sa Šeril. Troje je zatekao *in flagrante delicto*. Dva muškarca i žena, delimično obnaženi i međusobno prepleteni na krevetu. To preplitanje bilo je smrtonosno. Ostali su ležali po sobi komirani od pića, možda ih nije ni probudio. Sa dlanom rta ustima, da zadrži miris napolju i jecaje unutra, uzmakla je iz sobe, osećajući u ustima ukus sopstvene utrobe. Zakoračivši u hodnik, krajičkom oka ugleda Buna. Više nije sedeo, išao je sa ciljem kroz hodnik, prema njoj.

"Moramo... napolje... odavde", reče ona.

On uopšte ne pokaza da je čuo, i prođe kraj nje prema otvorenim vratima.

"Deker..." reče ona. "...to je bio Deker."

Ni sada nije odgovorio.

"Reci nešto, Bune."

On na to nešto promrmlja...

"Možda je još ovde", reče ona. "Moramo da požurimo."

...ali on je već zakoračio u sobu, da izbliza bude svedok onog krvoprolića. Njoj je bilo dosta. Pođe umesto toga u susednu sobu da dovrši svoje žurno pakovanje. U tom poslu je čula kako se Bun kreće po sobi; disanje mu je bilo gotovo bolno. Bojeći se da ga ostavlja samog, ograničila se da pokupi samo optužujuće stvari - pre svega fotografije i adresare - i požurila nazad u hodnik.

Tamo je dočeka zavijanje policijskih sirena, njihova panika samo nahrani njenu, lako su još bile daleko, nije sumnjala u njihovo odredište. Svakog trenutka glasnije, približavale su se "Slatkoj travi", po tragu krivice.

Ona pozva Buna.

"Gotova sam!" reče. "Hajdemo!"

Nije bilo odgovora iz sobe.

"Bune?"

Pošla je prema vratima pokušavajući da ne gleda tela. Bun je bio na drugom kraju sobe, ocrtavao se naspram zavesa. Dah mu više nije bio čujan.

"Čuješ li me?" reče ona.

Nije mu se pomerio nijedan mišić. Nije mogla da mu vidi izraz lica - bilo je suviše mračno - ali videla je da je skinuo naočari.

"Nemamo mnogo vremena", reče ona. "Ideš li?"

U tom trenutku on ispusti dah. Nije to bio normalan dah, znala je, i pre nego što mu je iz grla pokuljao dim. On na to podiže ruke ka ustima, kao da je hteo da ga zadrži, ali mu se šake zaustaviše u visini obraza i počеше da se grče.

"*Izlazi*", reče, u istom dahu kojim je izbacio dim.

Ona nije mogla da se pokrene, niti da skrene pogled. Tama nije mogla da sakrije od nje nailazeću promenu, način na koji se njegovo lice preuređivalo iza zastora dima, svetlost koja mu je buktala iz dlanova i puzala mu u talasima uz vrat da istopi kosti glave.

"*Ne želim da me vidiš*", molio je, sve nerazgovetnijim glasom.

Prekasno. U Midijanu je videla čoveka sa vatrom u mesu, i psoglavog slikara, i druge: Bun je u svom sistemu imao sve njihove bolesti, i razodevao je svoju ljudskost pred njenim očima. U njemu je bila sva materija košmara. Nikakvo čudo što je zavijao, zabačene glave dok mu se lice pretvaralo u laž.

Ali taj zvuk gotovo potpuno prekriše sirene. Biće im potreban možda minut do vrata. Ako odmah pođe, ima nade da ih preduhitri.

A pred njom je Bun bio ponovo stvoren, ili razoren. Spustio je glavu, dok su oko njega isparavali poslednji ostaci dima. Zatim se pokrenuo, kao atleta, njegove nove tetive lako su ga nosile. Nadala se, čak i sada, da on shvata opasnost i da je pošao prema vratima, da se spasi. Ali ne. Uputio se prema mrtvima, gde je još ležao onaj *menage a trois*, i pre nego što je uspela da skrene pogled, dograbio rukom naoružanom kandžama jedno telo iz gomile, i prineo ga ustima.

"Ne, Bune!" vrisnula je. "*Nemoj!*"

Njen glas ga pronađe, ili bar onaj njegov deo koji je još bio Bun, izgubljen u haotičnoj pomračenosti čudovišta. Ono načas pusti da

meso padne, i pogleda uvis prema njoj. Još je imalo njegove plave oči, sada pune suza.

Ona pođe prema njemu.

"Nemoj", molila je.

Izgledalo je da na trenutak odmerava ljubav i apetit. Tada zaboravi na nju, i podiže ljudsko meso ka ustima. Nije gledala kako mu se čeljusti sklapaju na plenu, ali do nje je dopirao zvuk, i, da bi ostala pri svesti, bila je prisiljena da ga sluša kako kida i žvaće.

Odozdo se čulo kako škripe kočnice i lupaju vrata. Uskoro će opkoliti zgradu, i više neće biti nađe u bekstvo; sekund kasnije će ih čuti na stepenicama. Nije imala izbora, morala je da ostavi zver njenoj gladi. Bun je bio izgubljen za nju.

Nije pošla putem kojim je došla, izabrala je pomoćno stepenište. Odluka je bila ispravna: tek što je zamakla za ugao hodnika, čula je policajce na drugom kraju, kako udaraju u vrata. Gotovo odmah zatim začu odozdo zvuk nasilnog ulaska, i uzvike gađenja. To nije moglo biti zato što su pronašli Buna; on nije bio iza zaključanih vrata. Očigledno su pronašli *nešto drugo* na istom spratu. Nema potrebe da zbog toga sluša jutarnje vesti. Instinkt joj je jasno i glasno govorio *kako* je Deker bio temeljit prošle noći. Negde u zgradi *nalazio* se živ pas, i u pomami je zaboravio na bebu, ali uzeo je sve ostale. Vratio se pravo iz svog poraza u Midijanu i pobio svaku živu dušu u zgradi.

Dole i na spratu, istražitelji su upravo otkrivali ovu istinu, i šok ih je učinio neopreznima. Nije joj bilo teško da se iskrade u grmlje iza zgrade. Tek kada je stigla u zaklon drveća, iza ugla se pojavio jedan policajac, ali i on je imao preča posla nego da je traži. Našavši se van vidokruga kolega, on povraća doručak u prašinu, zatim pedantno obrisu usta maramicom, i vrati se na posao.

Čekala je, uverena da neće početi istragu napolju dok ne završe sa unutrašnjošću zgrade. Šta će učiniti Bunu kada ga nađu? Verovatno će ga izrešetati. Nije uspevala da smisli nikakav način da to spreči. Ali minuti su prolazili, i iako je iznutra dopirala vika, nisu se čuli pucnji. Do sada su morali da ga nadu. Možda će bolje videti šta se događa ako ode do prednjeg dela zgrade.

Gostionica je bila zaklonjena sa tri strane žbunjem i drvećem. Nije joj bilo teško da se privuče kroz rastinje do mesta bočno od zgrade, dok su u suprotnom pravcu pošli policajci, naoružani puškama, da se

rašire kod sporednog izlaza. Upravo su pristizala još dva patrolna automobila. U prvom se nalazilo još naoružanih policajaca, dok su se u drugom dovezla lica povezana sa slučajem. Sledila su ih dva ambulantna vozila.

Biće ih potrebno više, pomislila je, mračno. *Mnogo više*.

Iako je toliki skup vozila i naoružanih ljudi privukao publiku sastavljenu od prolaznika, čitava scena bila je nekako prigušena, gotovo obična. Jednak broj ljudi stajao je i posmatrao zgradu i ulazio da je istraži. Sada se znalo pravo stanje stvari. To mesto bilo je mrtvački kovčeg na dva sprata. Tu je u jednoj noći ubijeno više ljudi nego u Golom Vratu od njegovog osnivanja. Saznanje ih je ućutkalo.

Pažnja joj se preselila sa svedoka na grupu ljudi oko komandnog vozila. Prostor koji se otvorio u krugu pregovarača dozvoli joj da ugleda čoveka u centru. Besprekorno odeven, polirane naočari blistale su mu na suncu. Deker je vodio glavnu reč. Za šta se zalagao: da mu pruže priliku da izmami svog pacijenta na otvoreno? Ako je to bila poen ta njegove besede, bio je odbijen, od jedine osobe u uniformi unutar kruga, verovatno šefa policije u Golom Vratu, koji se odbacio zahtev odmahnuvši rukom, a zatim se povukao iz rasprave. Sa njene udaljenosti bilo je nemoguće videti Dekerovu reakciju, ali izgledalo je da savršeno vlada sobom, naginjući se da saopšti nešto na uvo jednom od ostalih, koji na prošaptanu primedbu potvrdno klimnu glavom.

Lori je prethodne noći videla Dekera bez maske: kao bezumnika. Sada je želela da ga ponovo demaskira. Da mu sruši onu fasadu civilizovane zabrinutosti. Ali kako? Ako se pokaže i suoči sa njim — ako pokuša da objasni šta je videla i doživela u poslednjih dvadeset četiri časa - uzeće joj meru za luđačku košulju čim zine.

On je bio u dobro skrojenom odelu, sa doktoratom i prijateljima na visokim položajima, *on* je bio *muškarac*; glas razuma i analize, a ona - obična žena - i sa kakvim preporukama? -ljubavnica luđaka i povremene zveri. Dekerovo noćno lice bilo je bezbedno.

Iz zgrade odjednom provališe povici. Policajci oko ulaza na naredbu pretpostavljenog uperiše oružje prema vratima; ostali se povukoše nekoliko metara. Dva policajca, sa pištoljima okrenutim prema nekom unutra, odstupiše od vrata. Trenutak kasnije, Bun, sa lisicama na rukama, bi gurnut na svetlost. Bio je gotovo oslepljen. Pokušao je

da se okrene od sjaja, nazad u senku, ali tamo ga dočekaše još dva čoveka sa oružjem, koji ga poteraše napred.

Nije bilo ni traga od bića u koje se pretvorio pred Lori, ali je podsetnik na njegovu glad bio upadljiv. Krv mu je zalepila majicu na grudi, i poprskala mu lice i ruke.

Neki u publici zapljekaše, uniformisani i oni drugi, na prizor ubice u lancima. Deker se pridruži, klimajući glavom i smešeći se, dok su odvodili Buna, glave okrenute od sunca, i zatvorili ga u jedno od vozila.

Lori je posmatrala tu scenu dok su se u njoj borila za prevagu različita osećanja. Olakšanje što Buna nisu ubili na licu mesta, pomešano sa užasom saznanja šta je on u stvari; bes zbog Dekerove lakrdije, i prezir prema onima koji su sve to progutali.

Toliko maski. Da li je ona jedina koja nije živela tajnim životom, ili krila drugo ja u srži i u umu? Ako je tako, onda njoj možda i nije mesto u toj igri *obrazina*; možda su tu pravi ljubavnici Bun i Deker, razmenjujući udarce i lica, ali *neophodni* jedan drugom.

A ona je grlila onog čoveka, zahtevala da on nju grli, doticala mu usnama lice. Više to nikada neće moći, znajući šta leži iza njegovih usana, iza njegovih očiju. Nikada neće moći da *poljubi zver*.

Zašto joj onda srce zatutnji u grudima na tu pomisao?

XVI

Sad ili nikad

"Šta mi to govorite? Da je još ljudi umešano u ovo? Neka vrsta kulta?"

Deker udahnu da još jednom saopšti svoje upozorenje o Midijanu. Policajci su svog šefa nazivali svakojakim imenima, osim onim krštenim, iza leđa. Pet minuta u njegovom društvu i Dekeru je bilo jasno zašto; deset i već je kovao planove da ga rastrgne. Ali ne danas. Danas mu je potreban Irvin Ajgerman: a Ajgermanu je, iako to ovaj ne zna, potreban Deker. Midijan je ranjiv dok traje dan, ali moraju da požure. Gotovo je jedan posle podne. Noć je još daleko, ali i Midijan. Poslati tamo specijalnu jedinicu da prekopa mesto, predstavlja posao od nekoliko sati; svaki minut izgubljen u raspravi jeste minut izgubljen za akciju.

"Ispod groblja", reče Deker, počinjući ponovo tamo gde je počeo pola časa ranije.

Ajgerman jedva da se pretvarao da sluša. Njegovo uzbuđenje raslo je u proporciji sa brojem tela iznetih iz "Slatke trave", brojem koji se do tog trenutka zaustavio na šesnaest. Imao je sve razloge da očekuje još. Jedino preživelo ljudsko biće bila je jednogodišnja beba pronačena u gomili okrvavljenih čaršava. Lično ju je izneo iz zgrade, svestan kamera koje su snimale. Sutra će cela zemlja znati njegovo ime.

Ništa od toga ne bi bilo moguće da nije bilo Dekerove prijave, naravno, zbog čega ga je i trpeo, ali neka bude proklet, ako u ovoj fazi događaja, sa svim onim reporterima i blicevima, potegne čak onamo zbog šačice perverznojaka koji vole društvo leševa, kao što mu je sugerisao Deker.

Izvukao je češalj i počeo da timari svoju istanjenu ćubu, u nadi da će zavarati kamere. Znao je da nije neki lepotan. A i kada bi zaboravio, tu je bila Eni da ga podseti. Izgledaš kao krmak, volela je da pri meti, obično subotom, pre spavanja. Ali ljudi vide samo ono što žele da vide. Posle današnjeg dana izgledaće kao heroj.

"Slušate li vi?" reče Deker.

"Čuo sam. Neki ljudi pljačkaju grobove. Čuo sam."

"Ne pljačkaju grobove. I nisu ljudi."

"Čudaci", reče Ajgerman. "Vid'o sam takve."
"Ovakve niste."
"Da nećete da kažete da je neko od njih bio u "Slatkoj travi"?"
"Ne."
"Znači imamo pravog krivca?"
"Da."
"Pod ključem."
"Da. Ali ima ih još u Midijanu."
"Ubice?"
"Verovatno."
"Niste sigurni?"
"Samo vi pošaljite ljude tamo."
"Čemu tolika žurba?"
"Rekao sam vam ne jednom nego deset puta."
"Pa ponovite mi."
"Moraju biti opkoljeni još za dana."
"Sto, šta su oni?" Neke krvopije?" Zakikota se za sebe. "Baš to, a?"
"Recimo da jesu", odvrati Deker.
"E pa recimo da vam ja kažem da to mora da sačeka. Ovde ljudi čekaju da me intervjuišu, doktore. Ne mogu da ih pustim da cupkaju. Nije uljudno."
"Jebeš uljudnost. Imate pomoćnike, zar ne? Ili je ovo mesto sa jednim pandurom?"
Ajgerman na ovo vidno planu.
"Imam ja pomoćnike."
"Mogu li onda da vam predložim da pošaljete par njih u Midijan?"
"I šta tamo da rade?"
"Neka malo kopaju okolo."
"Ono je verovatno posvećena zemlja, mister", odvrati Ajgerman.
"Što znači sveta."
"Ono ispod nije", odgovori Deker, s ozbiljnošću koja ućutka Ajgermana. "Poverovali ste mi jednom, Irvine. Verujte mi i sad. Midijan mora da se prekopa."

•

Bilo je strahota, da, ali ostali su stari imperativi: telo je tražilo da jede, da spava. Napustivši "Slatku travu", Lori je zadovoljila onu prvu potrebu, lutajući ulicama dok nije našla dovoljnu anonimnu i prometnu prodavnicu i kupila hranu koju je mogla odmah da upotrebi: krofne sa kremom od vanile, holandsku jabuku, čokoladno mleko, sir. Tada je sela napolje, na sunce, i jela; njen ošamućeni mozak odbijao je da se pozabavi nečim drugim osim jednostavnog zadatka odgrizanja zalogaja, žvakanja i gutanja. Od hrane je postala toliko pospana da nije uspela da spreči kapke da se sklope. Kada se probudila, njena strana ulice, koja se kupala u sunčevoj svetlosti, bila je u senci. Kameni stepenik bio je hladan, i celo telo ju je bolelo. Ali su joj hrana i odmor, iako primitivni, ipak donekle pomogli. Misli su joj već bile povezanije.

Imala je malo razloga za optimizam, sigurno, ali situacija je bila još beznadežnija kada je prvi put prošla kroz grad, na putu da pronade mesto gde je Bun pao. Tada je verovala da je čovek koga voli mrtav; bilo" je to udovičko hodočašće. Sada je bar znala da je živ, iako samo Bog zna kakav ga je užas, zarađen u grobovima Midijana, zaposeo. U takvoj je situaciji možda bilo dobro što se nalazi u rukama zakona, čiji će joj spori proces dati vremena da razmisli o izlazu iz njihovih nevolja. Pre svega da pronade način da razotkrije Dekera. Niko ne može da ubije toliko ljudi bez ikakvog traga za sobom. Možda ih je ostavio u restoranu, gde je ubio Šeril. Sumnjala je da će tamo poslati policiju, kao što ih je uputio u "Slatku travu". Poznavanje svih mesta zločina isuviše bi navodilo na pomisao o saučesništvu sa optuženim. Ne, sačekaće da Šerilino telo bude slučajno otkriveno, znajući da će zločin biti pripisan Bunu. Sto znači — *možda* — da je mesto netaknuto, i da je moguće da pronade neki dokaz koji bi ga optužio; ili bar otvorio pukotinu na tom svešteničkom licu.

Povratak na mesto gde je Šeril umrla, i gde je ona sama preživela Dekerovo izazivanje, neće biti izlet, ali to je jedina alternativa porazu koju ima.

Pošla je, žurno. Nadala se da će po danu sakupiti hrabrost da zakorači kroz ona spaljena vrata. Noću bi to bilo sasvim drugačije.

Deker je posmatrao kako Ajgerman upućuje pomoćnike, četiri čoveka koji su sa svojim šefom delili izgled pripitomljenih siledžija.

"Imam poverenje u naš izvor podataka", reče Ajgerman velikodušno, pogledavši prema Dekeru, "i ako on kaže da dole u Midijanu nešto smrdi, mislim da ga vredi poslušati. Hoću da malo kopate okolo. Da vidite ima li čega."

"Šta u stvari tražimo?" hteo je da zna jedan iz četvorke. Zvao se Petin. Četrdesetogodišnjak sa širokim, praznim licem lakrdijaša; preterano glasan, sa preteranim trbuhom.

"Sve što je uvrnuto", reče mu Ajgerman.

"Kao ono kad se ljudi zezaju sa mrtvima?" reče najmlađi od četvorice.

"Može biti baš to, Tomi", reče Ajgerman. "I više od toga", upade Deker. "Mislim da Bun ima prijatelje na groblju."

"Onaj sjebani ima prijatelje?" reče Petin. "Posereš me ako ne bi vol'o da vidim kako *oni* izgledaju."

"Pa dovedite ih ovamo, momci."

"A ako neće da idu?"

"Šta 'oćeš da kažeš, Tomi?"

"Možemo da primenimo silu?"

"Dečko moj, učini drugom pre nego što on učini tebi."

"Dobri su to momci", reče Ajgerman Dekeru, kada je kvartet pošao na zadatak. "Ako tamo ima nešto da se nade, oni će da ga nadu."

"To se traži."

"Idem da vidim zatvorenika. Hoćete i vi?"

"Nagledao sam se Buna za ceo život."

"Nema problema", reče Ajgerman, i ostavi Dekera njegovim kalkulacijama.

Deker je već gotovo bio odlučio da pode sa policajcima u Midijan, ali ovde je bilo još toliko posla na pripremi budućih otkrića. A otkrića će *bili*. Iako je Bun do tog trenutka odbio da odgovara i na najjednostavnija pitanja, jednom će progovoriti, i Deker će i sam morati da odgovori na neka pitanja. Nije bilo mogućnosti da mu se prikači krivica za nešto za šta bi ga Bun optužio — pa taj čovek je pronađen sa ljudskim mesom u ustima, krvav od glave do pete — ali u poslednjim događajima postojali su elementi koji su zbunjivali i

Dekera, i dok poslednja nepoznata u scenariju ne bude rešena, on neće biti miran.

Šta se to, na primer, dogodilo sa Bunom? Kako je žrtveni jarac, napunjen olovom i proglašen mrtvim, postao krvožedno čudovište koje zamalo da ga ubije prošle noći? Bun je i sam izjavio da je *mrtav*, zaboga - i Deker umalo da sam podlegne toj psihozi u strahoti trenutka. Sada je već video jasnije. Ajgerman je u pravu. Ono *jesu* nakaze, malo čudnije od uobičajene sorte. Stvari protivne prirodi, koje treba iščačkati ispod njihovog kamenja i politati benzinom. On će rado sam upaliti šibicu.

"Dekeru?"

On se okrenu od svojih misli da bi video Ajgermana kako zatvara vrata pred brbljanjem novinara napolju. Obilno se znojio. "OK. Šta se to kog mog događa?"

"Imamo neki problem, Irvine?"

"Govna do guše, to je naš problem."

"Bun?"

"Naravno da je Bun."

"Šta je?"

"Lekari su ga upravo pregledali. Takva je procedura."

"I?"

"Koliko puta ste ga pogodili? Tri, četiri?" "Valjda."

"E pa zrna su još u njemu."

"Nisam iznenađen", reče Deker. "Rekao sam vam da nemamo posla sa običnim ljudima. Šta kažu lekari? Da bi trebalo da umre?"

"On *jeste* mrtav." "Kada je umro?"

"Ne mislim da *leži* mrtav, dupeglavcu", reče Ajgerman. "Mislim da sedi u mojoj jebenoj ćeliji, mrtav! Mislim da mu srce ne kuca."

"To je nemoguće."

"Tamo su dva jebivetra koji tvrde da je tip hodajući leš, i zovu me da sam poslušam. Šta imaš da kažeš na to, *doktore!*"

XVII

Delirijum

Lori je stajala na drugoj strani ulice, preko puta izgorelog restorana, i posmatrala ga pet minuta, očekujući da uoči nekakvu aktivnost. Nije je bilo. Tek je sada, na svetlosti dana, primetila oronulost tog kraja. Deker je dobro izabrao. Šanse da ga neko primeti kako noću ulazi ili napušta zgradu bile su ravne nuli. Čak i sada, usred popodneva, nije se mogao videti prolaznik na ulici, u oba pravca, a onih nekoliko vozila koja su tuda prošla žurila su prema nekom mestu koje je više obećavalo.

Nešto u tom prizoru - možda vreline sunca, u kontrastu sa Šerilinim neobebeženim grobom - podseti je na njenu samotnu avanturu u Midijanu; ili preciznije, na susret sa Babet. I nije samo njen um bio taj koji joj je oživeo sećanje na devojčicu. Činilo joj se da celim telom proživljava njihovo prvo viđenje. Osećala je na grudima težinu zveri koju je ponela sa mesta ispod drveta. U ušima joj je bilo njeno ubrzano disanje, njen gorko-slatki miris pekao joj je nozdrve.

Senzacije su došle tako snažno da su se gotovo pretvorile u *prizivanje*; preživljena opasnost upozoravala je na sadašnjju. Pričinjavalo joj se da *vidi* dete kako je posmatra iz naručja, iako nikad nije nosila Babet u ljudskom obliku. Detinja usta su se otvarala i zatvarala, oblikujući molbu koju Lori nije mogla da pročita sa samih usana.

Tada se slike izgubiše, kao kad se filmsko platno zatamni usred projekcije, i ona ostade sa osetima koje je prethodno imala: tu su bili ulica, sunce, spaljena zgrada preko puta.

Više nije bilo smisla da odlaže ponovno suočenje sa zlom. Prešla je ulicu, stala na pločnik, i ne dozvolivši sebi da uspori korak zakoračila kroz ugljenisani dovratnik u tamu. Tako se brzo smračilo! Tako brzo zahladnelo! Jedan korak sa sunca, i našla se u drugačijem svetlu. Sada joj je korak bio sporiji, tražila je put kroz ruševine između ulaza i kuhinje. U svesti joj je gorela samo ona osnovna namera: da iskopa bar tračak dokaza protiv Dekera. Morala je da potiskuje sve druge misli: odvratnost, žalost, strah. Morala je da ostane hladna i mirna. Da igra Dekerovu igru.

Prikupivši hrabrost, prošla je ispod luka.

Ali ne u kuhinju: u Midijan.

Znala je gde se nalazi, istog trenutka - studen i mrak grobnica nisu se mogli zameniti ni sa čim drugim. Kuhinja je prosto nestala: svaka pločica.

Na drugom kraju prostorije stajala je Rejčel, pogleda podignutog prema tavanici, uznemirenog lica. Na trenutak je pogledala prema Lori, ne pokazujući iznenađenje zbog njenog prisustva. Zatim se ponovo posveti posmatranju i osluškivanju.

"Šta se događa?" reče Lori.

"Tiho", oštro prošapta Rejčel, a tada kao da požali zbog svoje grubosti i pruži ruke. "Dođi meni, dete", reče.

Dele. Znači to je. Ne nalazi se u Midijanu, već u Babet, posmatrajući kroz oči deteta. Ona sećanja koja su joj tako snažno došla na ulici bila su preludijum za sjedinjenje umova.

"Je li ovo stvarno?" reče ona.

"Stvarno?" šapnu Rejčel. "Naravno da je stvarno..." Reči joj se presekoše, i ona pogleda kćer, ispitivački. "Babet?" reče. "Nije..." odgovori Lori. "Babet. Šta si to učinila?"

Ona pođe prema detetu, koje se povuče pred njom. Pogled kroz ukradene oči vrati joj ukus prošlosti. Rejčel je izgledala nemoguće visoka, njeno približavanje nezgrapno.

"Šta si uradila?" upita ponovo.

"Dovela sam je", reče devojčica. "Da vidi."

Rejčelino lice postade izbezumljeno. Posegnu za kćerkinom rukom. Ali dete je bilo prebrzo za nju. Odmaglila je pre nego što je mogla biti uhvaćena, van Rejčelinog domašaja. Lorin um pođe za njom, ošamućen od brzine vožnje.

"Vraćaj se ovamo", šaputala je Rejčel.

Babet je ignorisala naređenja, i uputila se prema tunelima, zamičući za uglove sa lakoćom nekoga ko poznaje svaki metar lavirinta. Put je odvodio trkača i njegovog putnika dalje od glavnih saobraćajnica u mračnije, uže prolaze, sve dok Babet nije bila sigurna da je ne prate. Naiđoše na otvor u zidu, suviše mali za odraslu osobu. Babet se provuče unutra, u prostor ne veći od unutrašnjosti frižidera, i podjednako hladan: detinje skrovište. Tu sede da povrati dah, prozirući neprobojnu tamu osetljivim očima. Oko nje je bilo okupljeno njeno neveliko blago. Lutka načinjena od trave, sa krunom od

prolećnog cveća-, dve ptičje lobanje, mala kolekcija oblutaka. I pored svoje različitosti, Babet je bila kao svako drugo dete: osetljiva, sklona ritualima. Ovo je bio njen svet. To što je dopustila Lori da ga vidi bilo je veliko priznanje.

Ali Lori nije bila tu samo da bi videla njenu riznicu. Odozgo su se čuli glasovi, dovoljno glasno da se sve razume.

"O-paaa!" Vide li ti ovo sranje? Tu možeš 'ladno da sakriješ celu jebenu armiju!"

"Ne reci dvaput, Kes."

"Šta je, usr'o si gaće, Tomi?"

"Jok ja."

"Ali tako bazdiš."

"Ma jebi se."

"Zavežite, obojica. Imamo druga posla."

"Odakle da počnemo?"

"Prvo da vidimo ima li tragova prčkanja."

"Ovde ima ljudi. Osećam. Deker je bio u pravu."

"Ajde da isteramo govna da možemo da ih vidimo."

"Misliš... *da idemo dole*? Ja ne silazim tamo."

"Nema ni potrebe."

"Jebote, pa kako misliš da ih isteramo, dupe glupo?" Odgovor nisu bile reči već pucanj, koji zazvoni o kamen. "To ti je k'o da loviš ribu u buretu", reče neko. "Ako neće da izađu neka ostanu dole za stalno."

"A ne treba ni da ih sa'ranjuješ."

Ko su li ljudi? pomisli Lori. I tek što se to zapitala, Babet se već uspinjala uskim kanalom koji je polazio iz njene sobe za igranje. Bio je jedva prostran za njeno maleno telo; Lori za trenutak oseti klaustrofobiju. Ali odmah zatim dođe nagrada. Gore ih je čekala svetlost dana, i svežina otvorenog prostora, koja, ugrevajući Babetinu kožu, ugreja i Lori.

Prolaz je bez sumnje bio neka vrsta sistema za odvod vode. Dete se provlačilo kroz naplavljene materijal, zastavši samo da razgleda ostatke krtice, uginule u kanalu. Glasovi sa površine bili su uznemirujuće blizu.

"Ja sam za to da počnemo odavde i otvorimo svaku prokletu rupčagu dok ne nađemo nešto da ponesemo kući."

"Nema te stvari koju bi ja odavde pon'o kući."

"Ne seri, Petin, znaš da hoću *zarobljenike**. Onoliko zajebanata koliko možemo da povedemo."

"A da se prvo javimo?" upita četvrti glas. Ovaj glas opozicije sada se prvi put javio. "Možda šef ima nova uputstva za nas."

"Jebeš šefa", reče Petin.

"Samo ako me *zamoli*", odgovori Kes.

Uz opšti smeh koji je usledio razmenjeno je još nekoliko opaski, uglavnom prostakluka. Petin je bio taj koji je prekinuo veselje.

"OK. Navalimo sad na stvar."

"Što pre to bolje", reče Kes. "Može, Tomi?"

"Ja, uvek."

Sada se video i izvor svetlosti prema kome je puzala Babet: rešetkasti poklopac na zidu kanala.

"*Čuvaj se sunca*", uhvati se Lori u pomisli.

"*U redu je*", odgovori joj Babetina misao. Očigledno da nije prvi koristila ovu špijunku. Kao zatvorenik bez nade u oslobođenje, zabavljala se kako je znala da bi prekratila vreme. Jedna od tih zabava bilo je posmatranje sveta sa ovog mesta, i izabrala je dobar vidikovac. Rešetka je omogućavala pogled na staze groblja i bila je tako postavljena u zid mauzoleja da na nju nije padala direktna sunčeva svetlost. Babet priljubi lice uz rešetku, da bi jasnije videla šta se dešava napolju.

Lori je mogla da vidi trojicu od četiri govornika. Svi su bili u uniformama, svi su izgledali - i pored odvažnih reci - kao da bi mogli da smisle tuce pogodnijih mesta da se provede vreme od ovoga. Čak i u sred dana, naoružani do zuba i bezbedni na suncu, bili su nervozni. Da su došli da preuzmu najopasnije robijaše bilo bi manje osvrtnja i uznemirenih pokreta nego što ih je bilo sada. Ali ovo je bila teritorija koja je pripadala Smrti, i osećali su se kao uljezi.

U svakoj drugoj prilici uživala bi u njihovoj nelagodnosti. Ali ne ovde, ne sada. Znala je šta ljudi u strahu, i oni u strahu od njihovog straha, mogu da urade.

"*Otkriće nas*", čula je kako Babet misli.

"*Nadajmo se da neće*", odgovoriše njene misli. "*Ali hoće*", reče dete. "*Vidoviti tako kaže.*" Ko?

Babetin odgovor bio je slika stvorenja koje je Lori videla n dok je išla hodnicima tražeći Buna, stvorenja prekrivenog larvastim ranama

koje je ležalo na prostirki u praznoj ćeliji. Sada ga je videla u drugim okolnostima, kako lebdi nad glavama skupa, nošeno od dva pripadnika Soja niz čije oznojene ruke teče njegova goruća krv. Govorilo je, iako mu nije čula reči. Proročanstva, pretpostavljala je; među njima, i ovaj događaj.

"Pronaći će nas, i pokušati da nas pobiju", pomisli dete.

"Pa, hoće li uspeli?"

Dete je bilo nemo.

"Hoće li, Babet?"

"Vidoviti ne zna, jer je među onima koji će umreti. Možda ću i ja."

Ova misao nije imala glasa, došla je kao čisto osećanje, talas tuge kojoj Lori nije mogla da se odupre niti da je izleči.

Jedan od policajaca, Lori primeti, približio se kolegi, i potajno je pokazivao prema grobnici desno od njih. Vrata grobnice bila su malo odškrinuta. Unutra se nešto kretalo. Lori je znala šta će se dogoditi; i dete sa njom. Osetila je kako Babetinim leđima prolazi drhtaj, kako joj prsti stežu rešetku u iščekivanju zla koje će doći. Obojica se odjednom nađoše kod vrata, naglo ih otvarajući. Iznutra se začu povik; neko pade. Prvi policajac se u sekundi obreo unutra, njegov partner odmah za njim, akcija iznenada povuče i drugu dvojicu.

"S puta!" naredi policajac iznutra. Njegov kolega se povuče, i provaljivač, trijumfalno se cereći, izvuče svog zarobljenika iz skrovišta, dok ga je drugi policajac terao otpozadi. Lori je uspela samo da nazre njihovu žrtvu, ali je oštrooka Babet odmah imenova mišlju.

Onaka.

"Na kolena, čmaru!" naredi policajac koji je išao za njim, i saplete ga udarcem po nogama. Čovek se sruši, savijajući vrat da ostane pod zaštitom šešira sa širokim obodom.

"Dobar pos'o, Gibse", iskezi se Petin.

"Ali gde su ostali?" upita najmlađi od četvorice, mršav momak nauljene kratke kose.

"Pod zemljom, Tomi", odvrati četvrti policajac. "Baš k'o što je Ajgerman rek'o."

Gibs se okomi na Onaku.

"Sad će ovaj pizdonja da nam pokaže", reče on. Pogleda Tomijevog kompanjona, oniskog, širokog čoveka. "Ti umeš da postavljaš

pitanja, Kes."

"Nema tog koji mi je rek'o ne", odgovori ovaj. "Je 1' tako ili nije?"

"Tako je", reče Gibs.

"Je 1' 'oćeš da te on malo preuzme?" Petin se obrati Onaki. Zarobljenik ne reče ništa.

"Mislim da te nije čuo", reče Gibs. "Pitaj ga ti, Kes."

"Jakako."

"Pitaj ga *jače*"

Kes priče Onaki, poseže rukom i smaknu mu šešir sa glave. Onaka smesta poče da vrišti.

"Začepi jebenu gubicu!" zaurla Kes i ritnu ga u stomak.

Onaka nastavi da vrišti, skrivajući rukama ćelavu glavu od sunca dok se uspravljao na noge. Očajnički tražeći utehu tame, pošao je prema vratima grobnice, ali je mladi Tomi već bio tamo, preprečivši mu put.

"Odlično, Tomi!" drao se Petin. "Drž' ga, Kes!"

Oteran nazad na sunce, Onaka poče da se trese kao opsednut.

"Šta je sad, jebote?" reče Gibs.

Zarobljenikove ruke više nisu imale snage da zaštite glavu. Padoše niz bokove, dimeći se, ostavljajući Tomija licem u lice sa njim. Mladani policajac ne reče ništa. Samo načini dva teturava koraka unazad, usput ispustivši pušku.

"Šta to radiš, kurče glupi?" razdra se Petin. Hitro dograbi Onaku za mišicu da bi ga sprečio da uzme odbačeno oružje. U toj pometnji Lori je bilo teško da vidi šta se zatim dogodilo, ali izgledalo je kao da se meso Onakine mišice rascepilo. Kes ispusti uzvik gađenja; Petinov krik bio je izbezumljen kada je povukao ruku, ispuštajući punu šaku tkanine i prašine.

"Šta to bi jebote?" viknu Tomi. "Šta to bi jebote? Šta to bi jebote?"

"Umukni!" naredi mu Gibs, ali mladić je potpuno izgubio kontrolu. Neprestano je ponavljao isto pitanje: "Šta to bi jebote?"

Nepometen Tomijevom panikom, Kes poče da obori Onaku nazad na kolena. Ali je udarac koji je uputio imao veći učinak nego što je nameravao. Onakina ruka se odlomi kod lakta, i pade na zemlju kod Tomijevih nogu. Njegovi povici pretvoriše se u povraćanje. Čak i Kes ustuknu, tresući glavom u neverici.

Onaki više nije bilo pomoći. Noge popustiše pod njim, telo mu je bilo sve lomnije pod udarima sunca. Ali njegovo lice — sada okrenuto Petinu - izazva najglasnije povike, jer sa njega je otpadalo meso i iz očnih duplji izlazio dim kao da mu je mozak u plamenu.

Više nije vrištao. U telu nije bilo snage za to. Samo se spustio na zemlju, zabačene glave kao da želi da požuri sunce, i okonča agoniju. Pre nego što je dodirnuo tlo, neka spona u njemu prekide se sa zvukom kao pucanj. Njegovi raspadajući ostaci razleteše se u oblaku krvave prašine i kostiju.

Lori pokuša da navede Babet da skrene pogled, koliko zbog sebe toliko i zbog deteta. Ali ona odbi da poslušati. Čak i kada se stravični prizor završio - i Onaki no telo ležalo razbacano po stazi — ona je pritiskala lice uz rešetku, kao da želi da zapamti svaki detalj ove smrti na suncu. Ni Lori nije mogla da pogleda na drugu stranu, sve vreme dok je dete posmatralo. Delila je svaki drhtaj Babetinih udova; kušala suze koje je zadržavala, ne dopuštajući da joj zamagle pogled. Onaka je bio mrtav, ali njegovi dželati još nisu završili posao. Nameravala je da motri dok god bude imala šta da vidi.

Tomi je pokušavao da obriše sopstvene bljuvotine sa uniforme. Petin je prevrtao nogom deo Onakinih ostataka; Kes je uzeo cigaretu iz džepa na grudima Gibsove košulje.

"Daj da upalim, 'leba ti", reče Kes. Gibs zavuče ruku u džep pantalona tražeći šibice, ne odvajajući oči sa gomile koja se pušila.

"Nikad nisam video ovako nešto", reče Petin, gotovo nezainteresovano.

"Ovaj put si se usr'o, Tomi?" reče Gibs.

"Ma jebi se", dođe odgovor. Tomijevo blede lice bilo je zajapureno crveno. "Kes je rekao da treba prvo da nazovemo šefa", reče. "Bio je u pravu."

"Koji kurac zna Ajgerman?" primeti Petin, i otpljunu u crvenu prašinu kraj nogu.

"Jesi vid'o lice onog skota?" reče Tomi. "Jesi vid'o kako me je gledao? Zamalo da umrem, kažem ti. Ubio bi me k'o ništa."

"Šta se to ovde dešava?" reče Kes. Gibs zamalo da pogodi odgovor.

"Sunce", reče. "Čuo sam za takvu bolest. Sredilo ga sunce."

"Nema šeme, čoveče", reče Kes. "Tako nešto nikad nisam čuo ni video."

"E *sad* smo čuli i videli", reče Petin, ne bez zadovoljstva. "Ovo nije bila halucinacija."

"I šta ćemo *sad*?" interesovao se Gibs. Imao je poteškoća da drhtavim prstima prinese šibicu cigareti u ustima.

"Da nađemo ostale", reče Petin, "eto šta ćemo."

"Jok ja", reče Tomi. "Ja iz ovih stopa zovem jebenog šefa. Nemamo pojma koliko ima onih nakaza. Možda na stotine. Sam si rek'o. Možeš da sakriješ jebenu armiju, rek'o si."

"Čega se toliko plašiš?" odvrati Gibs. "Video si šta je bilo sa ovim na suncu."

"Dobro. A šta će da bude kad sunce zade, krele?" bio je Tomijev odgovor.

Plamen šibice opeče Gibsu prste. On je ispusti, psujući.

"Gledao sam filmove", reče Tomi. "Stvari izlaze noću."

Sudeći po Gibsovom pogledu, i on je gledao iste filmove.

"Možda da *ipak* pozoveš pojačanje", reče on. "za svaki slučaj."

Lorine misli se žurno obratiše detetu.

Moraš da upozoriš Rejčel. Da joj kažeš šta smo videle.

Oni već znaju, bio je Babetin odgovor.

Ipak im reci. Zaboravi na mene! Reci im, Babet, pre nego što bude kasno.

Neću da te ostavljam.

Ne mogu da li pomognem, Babet. Ne pripadam vama. Ja sam...

Pokušala je da spreči ovu misao da se formira, ali bilo je prekasno.

Ja sam normalna. Sunce ne može da me ubije kao vas. Ja sam živa. Ljudsko biće. Ne pripadam vama.

Nije imala priliku da objasni ovaj ishitreni odgovor. Kontakt je istog trenutka bio prekinut — nestao je pogled iz Babetinih očiju — i Lori se ponovo nađe na pragu kuhinje.

Zujanje muva joj je bilo glasno u glavi. To nije bio odjek Midijana, već realna činjenica. Kružile su po prostoriji ispred nje. Vrlo dobro je znala kakav ih je miris privukao, pune jaja i gladne, i znala je, podjednako dobro, da posle svega što je videla u Midijanu neće podneti da priđe makar i korak lešu na podu. Suviše je smrti bilo u njenom svetu, u njenoj glavi i izvan nje. Ako joj se ne iščupa,

poludeće. Osećala je da mora nazad, na svež vazduh, gde će slobodno disati. Možda da nađe neku prostodušnu prodavačicu sa kojom će razgovarati o vremenu, o cenama toaletnog papira; o svemu što je banalno, i predvidljivo.

Ali muve su joj zujale oko ušiju. Pokušala je da ih otera mahanjem. No one su *nalelale* i *nalelale*, iznova, krilima umašćenim smrću, nožicama crvenim od smrti.

"Ostavite me na miru", zajecala je. Ali njen nemir ih je privlačio, u sve većem i većem broju, podigao ih je sa njihove trpeze, skrivene od pogleda iza pećnica. Njen um se borio da prihvati realnost u koju je bila nasilno vraćena, telo da se okrene i napusti kuhinju.

Nije uspelo, ni telo ni um. Oblak muva išao je na nju, njihova brojnost bila je tolika da su postale tama za sebe. Maglovito je zaključila da je takvo mnoštvo nemoguće i da joj je pomućena svest dočarala ovu novu strahotu. Ali ta misao bila je predaleko od nje da bi je sačuvala od ludila; njen um je očajnički posezao za njom ali oblak je već bio tu. Oseti njihove nožice na rukama i licu, kako ostavljaju trag materije u kojoj su gacale: Šeriline krvi, Šeriline pljuvačke, znoja i suza. Bilo ih je toliko da nisu sve mogle da pronađu delić kože da ga zauzmu, pa su počele da joj se zavlače između usana i da joj mile u nozdrve i po očima.

Zar nisu jednom, u snu o Midijanu, mrtvi došli kao prašina, sa sve četiri strane sveta? A ona stajala u srcu oluje — milovana, raznošena - i bila srećna zbog saznanja da su mrtvi u vetru? Ovo je bio parnjak onom snu - užasan u odnosu na divotu prvog. Svet muva nasuprot svetlu prašine; svet besvesnog i slepila, mrtvih bez pokopa, bez vetra da ih ponese. Samo muve, da se goste, da u njima ležu i izvedu još muva.

I znala je, poredeći prašinu i muve, šta bi pre odabrala; znala je, dok je napuštala svest, ako Midijan umre — a ona to dopusti — ako Petin, Gibs i prijatelji raskopaju utočište Noćnog soja, da će *ona*, jednog dana i sama prašina, dotaknuta Midijanovim stanjem - ostati bez mesta za počinak, i pripadati, telom i dušom, movama.

Tada joj pod polete u susret.

XVIII

Gnev pravednih

Za Ajgermana su dobre ideje i pražnjenje creva bili nerazdvojivo povezani; najbolje je mislio sa spuštenim pantalonama. Više nego jednom objašnjavao je, uz čašicu, svakome ko bi hteo da ga sluša, da bi svetski mir i lek za rak bili ostvareni preko noći samo kad bi mudri i dobri seli da kenjaju zajedno.

Treznog bi ga užasnula pomisao da sa nekim deli najprivatniju od svih funkcija. Klonja je mesto za pojedinačna stremljenja, gde oni opterećeni visokim dužnostima mogu da ukradu malo vremena da počinu i razmisle o svom teretu.

Proučavao je grafite na vratima ispred sebe. Nije bilo ničeg novog među prostaklucima, i to ga je ohrabrilo. Uvek isti nepočešani svrabovi. Ta činjenica mu je ulivala hrabrost da se suoči sa problemima.

A ovi su, u suštini, bili dvojaki. Kao prvo, imao je mrtvaca na čuvanju. To je, kao i grafiti, bila stara priča. Ali zombijima je već bilo mesto u ponoćnim projekcijama, kao sodomiji na zidu klozeta. U stvarnosti za njih nije bilo mesta. Što je vodilo drugom problemu: uspaničenom pozivu Tomija Kana, koji mu je javljao da se nešto gadno događa u Midijanu. Ovima je upravo dodao i treći: doktora Dekera. Jeste da nosi fino odelo, i govori fine reci, ali u njemu ima nečeg nenormalnog. Ajgerman je tek sada, sedeći na kenjari, priznao sebi ovu sumnju, ali je, kad malo razmisli, stvar prosta k'o njegov doka. Baraba zna više no što priznaje: ne samo o Mrtvaku Bunu, već i o Midijanu i onome što se tamo dešava. Ako misli da smesti najboljima u Golom Vratu, ima da zažali, sigurno k'o sranje, kad kucne čas da se svedu računi.

A šef, u međuvremenu, treba da donese neke odluke. Počeo je dan kao heroj, predvodeći hapšenje Ubice Iz Kalgarija, ali instinkt mu je govorio da stvari mogu lako da izmaknu kontroli.

Suviše je nepoznanica, suviše pitanja na koja on nema odgovor. Naravno, postoji i lakši način. Da nazove pretpostavljene u Edmontonu i prosledi celu zajebanciju njima da lupaju glavu. Ali ako se odrekne problema, odrekao se slave. Alternativa je da reaguje odmah - pre noći, ponavljao je Tomi, to znači da ostaje koliko? tri,

četiri sata - da istera nakaze iz Midijana. Ako uspe, udvostručiće se broj njegovih poklonika. Izvesti ljudsko smeće pred lice pravde i očistiti slivnik u kome su se skrivali, sve u jednom danu: primamljiva pomisao.

Ali tada one rešene zagonetke ponovo podigoše glave, i uopšte nisu bile dopadljive. Ako je trebalo verovati doktorima koji su pregledali Buna i izveštajima iz Midijana, onda su stvari za koje je čuo samo u bapskim pričama postale istina. Da li će zaista imati posla sa živim leševima i zverkama koje ubija sunce?

Sedeo je i kenjao, i odmeravao alternative. Za to mu je bilo potrebno pola sata, ali je konačno doneo odluku. Kao i obično, kada je prestalo znojenje, stvar je izgledala prosto. Možda danas svet nije baš kao što je bio juče. Sutra će, ako Bog da, biti onaj stari: mrtvi će biti mrtvi, a sodomija na zidovima gde joj je i mesto. Ako propusti ovu šansu da postane ljubimac sudbine, neće biti druge, bar dok ne omatori toliko da mu jedina briga postanu hemoroidi. Ovo je bogomdana prilika da pokaže od čega je. Ne srne da je propusti.

Sa novim pouzdanjem u srcu obrisao je dupe, podigao pantalone, pustio vodu i pošao uzdignute glave u susret izazovu.

•

"Trebaju mi dobrovoljci, Kormak, da pođu sa mnom u Midijan i da tamo kopaju."

"Kad su ti potrebni?"

"Odmah. Nemamo mnogo vremena. Počni od karana. Uzmi Holideja sa sobom."

"Šta da im kažemo, za šta su nam potrebni?" Ajgerman se začas zamisli: šta *reći*.

"Kaži da gonimo pljačkaše grobova. To bi trebalo izazove priličan odaziv. Svako sa puškom i lopatom je dobro došao. 'Oću da su na okupu za jedan sat. I pre ako možeš."

Deker se nasmeši kada je Kormak otišao.

"Zadovoljan?" reče Ajgerman.

"Drago mi je što ste prihvatili moj savet."

"Tvoj savet, govno."

Deker se samo smešio.

"Gubi se odavde", reče Ajgerman. "Imam posla. Vрати se kad nađeš oružje."

"Možda ne bi bilo loše."

Ajgerman ga je posmatrao kako odlazi, zatim podiže slušalicu. Postojao je jedan broj koji je mislio da okrene otkako je odlučio da ide u Midijan; broj koji dugo nije imao razloga da okreće. Sada jeste. Za par sekundi imao je na vezi Oca Ešberija.

"Nešto ste mi bez daha, Oče."

Ešberi je i bez pitanja znao ko zove.

"Ajgerman."

"Pogodak iz prve. Šta ima novo?"

"Bio sam napolju na trčanju."

"Dobra ideja. Da se iznoje prljave misli."

"Šta hoćeš?"

"Šta misliš da hoću? Popa."

"Ništa nisam učinio."

"Ja nisam tako čuo."

"Više ne plaćam zbog toga, Ajgermane. Gospod mi je oprostio grehe."

"Niko te i ne proziva."

"Onda me ostavi na miru."

"Ne prekidaj vezu!"

Ešberi je bio brz da primeti iznenadni nemir u Ajgermanovom glasu.

"Vidi, vidi", reče. "Šta?"

"Imaš problema."

"Možda ih imamo obojica."

"A oni su?"

"Oću da se stvoriš ovde i to brzo, sa svime što je nalik raspeću i svetoj vodici."

"Zašto?"

"Veruj mi, trebaće ti."

Ešberi se nasmeja. "Nisam ti više na uzici, Ajgermane. Moram da brinem o svom stadu."

"Učini to za njih."

"O čemu govoriš?"

"Propovedaš o Sudnjem Danu, zar ne? E pa preko u Midijanu su se baš zagrejali za tako nešto."

"Ko?"

"Ne znam ko i ne znam zašto. Samo znam da nam je potrebno malo svetosti na našoj strani, a ti si jedini pop koga imam."

"Snađi se sam, Ajgermane."

"Ne verujem da si me čuo. Govorim o ozbiljnom sranju ovde."

"Više ne igram tvoje glupe igre."

"Ozbiljno mislim, Ešberi. Ako ne dođeš dobrovoljno, nateraću te."

"Spalio sam negative, Ajgermane. Slobodan sam."

"Sačuvao sam kopije." Otac je ćutao. Zatim: "Zakuni se."

"Lagao sam", bio je odgovor.

"Ti si đubre, Ajgermane."

"A ti nosiš čipkasti veš. Kad stižeš ovamo?"

Tišina.

"Ešberi, nešto sam pitao."

"Daj mi sat vremena."

"Imaš četrdeset pet minuta."

"Jebi se."

"Eto to volim: pobožne dame."

.

Mora da je zbog ove vrućine, pomisli Ajgerman kada je video koliko su Kormak i Holiđej sakupili ljudi za jedan sat. Od vrućine zavrbe prsti: za malo bludničenja, možda, ili za ubijanjem. A u Golom Vratu, takvom kakav je, gde nije baš tako lako naći priliku da teraš kera, glad za dobrom pucnjavom postala je poprilična. Napolju, na suncu, okupilo se dvadeset ljudi, čak i tri-četiri žene željne da se provozaju, plus Ešberi sa svojom svetom vodicom.

U toku tog sata stigla su još dva poziva iz Midijana. Jedan od Tomija, kome je naređeno da se vrati na groblje i pomogne Petinu da zadrži neprijatelja dok ne stigne pojačanje, drugi od samog Petina, koji je obavestavao Ajgermana da je jedan od stanovnika Midijana pobegao. Umakao je kroz glavnu kapiju kada su njegovi drugari napravili diverziju. Opis diverzije ne samo što je objasnio zašto se Petin gušio dok je izveštavao, već i zašto nisu bili u stanju da pođu u poteru. Neko je zapalio gume na automobilima. Požar je ubrzo zahvatio i vozila, zajedno sa radio-stanicom preko koje je poslat

izveštaj. Veza se prekinula upravo kada je Petin objašnjavao da neće biti novih javljanja.

Ajgerman je sačuvao ovu informaciju za sebe, iz bojazni da bi mogla da ohladi apetite za predstojeću avanturu. Ubijanje nikom nije smetalo, ali nije bio siguran da bi toliko njih bilo spremno da pođe kada bi se proširila vest da je izvestan broj one kopiladi spreman da uzvratiti udarac.

Kada se konvoj pokrenuo, on pogleda na časovnik. Ostalo im je možda dva i po sata do sumraka. Tri četvrti sata do Midijana, što ostavlja sat i tri četvrti da se postaraju za ona govna pre nego što noć bude na njihovoj strani. Sasvim dovoljno, ako se dobro organizuju. Najbolje da se ovo tretira kao rutinska racija, razmišljao je Ajgerman. Isterati barabe "j. svetlost i sačekati šta će se dogoditi. Ako popucaju po šavovima, kao što tvrdi onaj seronja Tomi, biće to sasvim dovoljna dokaz za Sudiju da su one kreature bile crne k'o sam pakao. Ako ne - ako je Deker lagao, a Petin se opet fiksa, i cela stvar ispadne mlaćenje prazne slame — on će već pronaći nekog za odstrel, da im se isplati put. Možda će lepo da se vrati i prosvira metak kroz onog zombija u Čeliji Pet; onog bez pulsa sa krvavim licem.

Kako god bilo, neće dozvoliti da se dan završi bez suza.

**PETI DEO
ZA LAKU NOĆ**

"Nijedan te mač neće dotaći. Ako ne bude moj."
Zakletva zaljubljenog (*Anon*)

XIX

Lice bez milosti

Zašto je morala da se probudi? Zašto uvek postoji povratak? Zašto joj nije dato da tone i tone dublje u ništavilo u koje je uzmakJa? Ali ono je nije htelo. Izronila je otuda, nevoljno, nazad u stari bol življenja i umiranja.

Muve su otišle. 1 to je nešto. Podigla se na noge, osećala je telo kao nešto nezgrapno, ponižavajuće. Dok je pokušavala da očisti prašinu sa odeće, začula je kako neko izgovara njeno ime. Izgleda da se nije probudila od svoje volje. Neko ju je pozvao. Jedan užasavajući trenutak bila je uverena da je glas Šerilin, da su muve uspele u svojoj nameri, i izludele je. Ali kada je poziv ponovo došao, dala mu je drugo ime: Babet. Dete je zvalo. Okrenuvši leđa kuhinji, podigla je torbu i pošla kroz krš prema ulici. Svetlost se promenila otkako je prvi put prešla prag; u snu je provela sate. Njen sat na ruci, slomljen pri padu, odbijao je da kaže koliko.

Na ulici je još bilo sparno, ali podnevna žega odavno je prošla. Popodne je bilo pri kraju. Sumrak nije mogao biti daleko.

Pošla je, ne osvrnuvši se prema restoranu. Kakvu god krizu realnosti imala tamo unutra, Babetin glas ju je vratio, i osećala se neobično laka, kao da su joj se razjasnile neke od tajni o ustrojstvu sveta.

Znala je šta je to, bez potrebe da o tome intenzivno razmišlja. Neki njen vitalni deo, srce ili glava ili oboje, sklopio je mir sa Midijanom i onim što se u njemu nalazilo. Ništa u onim podrumima nije bilo tako mučno kao ovo sa čim se suočila u izgoreloj kući: samotnost Šerilinog tela, zadah prikradajućeg raspadanja, neizbežnost svega toga. Čudovišta Midijana — tako promenljiva, raznolika, ambasadori sutrašnjeg mesa i podsetnici na jučerašnje — izgledala su joj, u poređenju sa ovim stvarima, tako puna mogućnosti. Zar nije bilo, među tim stvorenjima, veština na kojima im je zavidila? Sposobnost letenja, moć preobražavanja, spoznaje prirode zveri, prkošenja smrti?

Sve što je želela i zbog čega je bila ljubomorna na pripadnike svoje vrste sada joj je postalo beznačajno. Sanjarije o savršenijoj anatomiji - o licu za sapunsku operu, telu za poster — zaluđivale su je

obećanjima istinske sreće. Praznim obećanjima. Koža ne može da zadrži raskoš, niti oči sjaj. Uskoro će se pretvoriti u ništa.

A čudovišta su tu zauvek. Onaj zabranjeni deo nje. Njena mračna, promenljiva ponoćna strana. Osećala je žudnju da bude s njima.

Postojalo je mnogo toga sa čime još nije mogla da se pomiri, pre svega njihova glad za ljudskim mesom, kojoj je bila svedok u "Slatkoj travi". Ali mogla je da nauči da ih razume. Drugog izbora u stvari nije ni bilo. Dotakla su je znanja koja su izmenila njen unutrašnji pejzaž do neprepoznavanja. Više nije bilo povratka bezbojnim poljanama detinjstva i rane zrelosti. Morala je da pode dalje. A večeras je to značilo dalje ovom pustom ulicom, u susret onome što sprema noć.

Ravnomeran zvuk motora automobila na drugoj strani ulice privuče joj pažnju. Pogleda u tom pravcu. Svi prozori na vozilu bili su zatvoreni — uprkos sparini u vazduhu — i to joj se učini čudnim. Nije mogla da vidi vozača; oba prozora i vetrobran bili su suviše zamazani. Ali u njoj poče da raste nelagodna sumnja. Osoba u kolima očigledno čeka nekoga. A pošto na ulici nema nikog drugog, taj neko vrlo lako može da bude ona.

A ako je tako, za volanom može biti samo jedna osoba, jer samo jedna osoba zna da ona ima razlog da bude ovde: Deker.

Potrčala je.

Zvuk motora se pojača. Osvrnula se. Kola su kretala sa svog mesta, polako. Nije mu se žurilo. Na ulici nije bilo nikoga. Bez sumnje bi negde mogla da dobije pomoć, kad bi znala kuda da pođe. Ali automobil je već prepolovio rastojanje između njih. Trčala je dalje, iako je znala da ne može da mu umakne, a zvuk motora je bio sve glasniji iza nje. Čula je kako škripe gume, češući se o ivicu pločnika. Onda se kola pojaviše kraj nje, prateći je uporedo.

Vrata se otvoriše. Ona nastavi da trči. Kola se održavala njenu brzinu, vrata su grebala beton. Tada iz kola stiže poziv. "Ulazi." Gad, kako je *samo* hladan.

"Ulazi, čuješ, pre nego što nas uhapsu."

To nije bio Deker. Ovo saznanje nije sporo prodiralo do njene svesti, već je delovalo kao iznenadno buđenje: *nije* je Deker zvao iz kola. Stala je, boreći se celim telom da dođe do daha.

Zaustaviše se i kola.

"Upadaj", ponovi vozač.

"Ko...?" pokušala je da kaže, ali njena pluća su suviše ljubomorno čuvala vazduh da bi ga trošila na reci. Odgovor ipak dođe. "Bunov prijatelj." Ona se ipak držala dalje od vrata. "Babet mi je rekla kako da te nađem", nastavi čovek. "Babet?"

"Oćeš li ti da *ulaziš!* Čeka nas posao." Ona priđe vratima. Dok je to činila, čovek reče: "Nemoj da vrištiš."

Nije imala vazduha da proizvede zvuk, ali je sigurno imala *nameru*, kada joj je pogled pao na lice u tamnoj unutrašnjosti automobila. Bilo je to jedno od Midijanovih stvorenja, bez sumnje, ali ne i sabrat čudesnih stvari koje je videla u hodnicima. Čovekov izgled bio je stravičan. Lice mu je bilo od crvenog mesa, kao sirova džigerica. Da je bilo drugačije možda mu ne bi verovala, znajući ono što je znala o pretvaračima. Ali ovo biće nije moglo da se pretvara: njegova rana bila je nemilosrdna istina,

"Zovem se Narcis", reče on. "Oćeš da zatvoriš vrata, molim te. Da ne ulazi svetlost. I muve."

•

Njegova priča, bar ono najvažnije, provezla ih je kraj dva bloka zgrada. Kako je upoznao Buna u bolnici; kako je kasnije otišao u Midijan, i ponovo sreo Buna; kako su zajedno prekršili Midijanov zakon, izašavši na površinu. Priznao joj je i da nosi uspomenu na tu avanturu; ranu na truhu kakvu jedna dama ne treba nikad da ugleda.

"I tako su te oterali, kao i Buna?" reče ona.

"Pokušali su", reče on. "Ali ja sam se muvao onuda, nadajući se da će mi oprostiti. Tada su došli oni policajci i ja pomislih: pa, ove smo im mi navukli na vrat. Da ja pođem da potražim Buna. Da pokušamo da zaustavimo ovo što smo pokrenuli."

"Tebi ne smeta sunce?"

"Možda nisam dovoljno dugo mrtav, ali ne smeta mi — mogu da ga svarim."

"Znaš da je Bun u zatvoru?"

"Aha, znam. Zato sam i rekao maloju da mi pomogne da te nađem. Mislim da zajedno možemo da ga izvučemo."

"Kako za ime Božje da to izvedemo?"

"Ne znam", prizna Narcis. "Ali znam da moramo vraški da se potrudimo. I to što brže. U Midijanu su dosad možda već isterali onaj narod, prekopavajući."

"Ali ako i oslobodimo Buna, ne vidim šta tu možemo da učinimo."

"Išao je u Krstiteljevu odaju", odgovori Narcis, dotičući prstom usnu i srce. "Govorio je sa Bafometom. Koliko ja znam, još je samo Lajlsberg to učinio, i ostao živ. Verujem da je Krstitelj preneo Bunu neke trikove. Nešto što će nam pomoći da sprečimo propast."

Lori prizva u sećanje Bunovo užasno lice kada se vratio iz odaje.

"Sumnjam da mu je Bafomet bilo šta rekao", reče Lori. "Jedva se izvukao."

Narcis se nasmeja.

"Ali se *izvukao*, zar ne? Misliš da bi Krstitelj to dopustio da nije imao neki razlog?"

"U redu... kako da dođemo do njega? Oni tamo sigurno neće dozvoliti da im živ umakne."

Narcis se nasmeši.

"Šta je smešno?"

"Zaboravljaš šta je on sada", reče Narcis. "Sada ima moći."

"Ne *zaboravljam*", odvrati Lori. "Jednostavno *ne znam*."

"Nije ti rekao?"

"Ne."

"Otišao je u Midijan jer je mislio da je prolio krv."

"Toliko znam i sama."

"Ali nije, naravno. Bio je nevin. Što je od njega načinilo plen."

"Misliš, bio je napadnut?"

"I zamalo ubijen. Ali je pobjegao, do naselja."

"Gde gaje čekao Deker", reče Lori, dovršavajući priču; ili je počinjući. "Bio je prokleta srećan što ga nijedan pogodak nije ubio."

Narcisov osmeh, koji mu je lebdeo na licu još od one Lorine izjave da Bunu neće dozvoliti da umakne živ.

"Kako to misliš..." reče on, "... da ga nijedan nije ubio? Šta misliš, kako se vratio u Midijan? I zašto su mu po drugi put otvorili grobove?"

Ona ga je bezizražajno posmatrala.

"Ne mogu da te pratim", reče, zaželevši da je ćutala. "Šta ti to meni govoriš?"

"Ujeo ga je Pelokvin", reče Narcis. "Ujeo i zarazio. Melem mu je dospeo u krv..." Zastao je. "...Hoćeš da nastavim?"

"Da."

"Melem mu je dospeo u krv. Obdario ga moćima. Podario mu glad. I omogućio mu da ustane sa odra i da ode..."

Pri kraju su mu reči bile sve tiše, zbog užasa koji je ovladavao Lorinim licem.

"On je mrtav?" promrmljala je.

Narcis klimnu glavom.

"Mislio sam da si to shvatila", reče. "Mislio sam da si se maločas šalila... kad si rekla da mu neće dozvoliti..." Reči mu se izgubiše u tišini.

"Ovo je previše", reče Lori. Prsti joj se sklopiše oko ručice na vratima, ali nije imala snage da ih otvori, "...previše."

"Smrt nije loša", reče Narcis. "Nije ni toliko različita. Samo je... neočekivana."

"Govoriš iz iskustva?"

"Aha."

Šaka joj pade sa ručice. Napusti je i ono malo snage. "Nemoj sad da me izneveriš", reče Narcis. Mrtvo; sve mrtvo. U njenim rukama, u njenoj glavi. "Lori. Odgovori mi. Reci nešto, pa bilo to i zbogom."

"Kako... možeš... da se šališ sa tim?" upita ga. "Ako nije smešno, šta je? Tužno. Nećemo da budemo tužni. Nasmehi se, 'oćeš? Ima da spasimo tvog dragog, ti i ja." Nije odgovorila.

"Da shvatim ćutanje kao pristanak?" I dalje nije progovarala. "Shvatio."

XX Gonjeni

Ajgerman je pre ove prilike samo jednom bio u Midijanu, kada je pojačao jedinice iz Kalgarija u poteri za Bunom. Tada je i sreo Dekera - koji je bio junak dana, rizikujući život u pokušaju da nagovori svog pacijenta da se preda. Naravno, omanuo je. Cela stvar se završila Bunovom egzekucijom, kada je izašao na otvoreno. Ako je ikad neko trebalo da legne i umre, onda je to bio *taj* čovek. Ajgerman nikad nije video toliko metaka u jednom komadu mesa. Ali Bun nije hteo da legne. To jest, nije ostao da leži. Nastavio je da hoda okolo, sa zaustavljenim srcem i kožom boje mrtve ribe.

Da ti se smuču. Ajgerman bi se sav naježio kad bi pomislio na to. Mada to nikom ne bi priznao. Čak ni svojim saputnicima na zadnjem sedištu, svešteniku i doktoru, iako su obojica imali svoje tajne. Ešberijevu je znao. Voleo je da nosi ženski veš, što je Ajgerman slučajno otkrio i iskristio kao залог za oproštaj nekih sopstvenih sagrešenja. Ali Dekerove tajne su ostale misterija. Njegovo lice nije odavalo ništa, čak ni Ajgermanovom oku, izvežbanom da prepozna krivicu.

Podešavajući ogledalo, on pogleda Ešberija, koji mu uputi sumoran pogled.

"Jesi li ikad vršio egzorcizam?" upita ga.

"Ne."

"Ili posmatrao kako se to radi?" Ponovo, "Ne."

"Ali *veruješ*", reče Ajgerman.

"Verujem u *šta*?"

"U Raj i Pakao, zaboga."

"Definiši mi to."

"A?"

"*Šta su* po tebi Raj i Pakao?"

"Bože, sad mi samo treba posrana debata. Ti si pop, Ešberi. Trebalo bi da veruješ u đavola. Je 1' tako, Dekeru?" Doktor nešto progundā. Ajgerman pokuša da ga navede.

"Svakome se desi da vidi nešto što ne može da objasni, zar ne? A naročito doktorima, je 1' tako? Verovatno si imao pacijente koji su govorili tuđim glasovima..."

"Ne bih rekao da jesam", odvrati Deker.

"Zaista? Sve na naučnoj bazi, a?"

"Rekao bih."

"Ti bi rekao. A šta kažeš za Buna?" bio je uporan Ajgerman. "Da li je jebeni zombi takođe na naučnoj bazi?"

"Ne znam", promrmlja Deker.

"Vidite li vi ovo? Imam tu popa koji ne veruje u đavola, i doktora koji ne razlikuje nauku od svog šupka. To me zaista čini spokojnim."

Deker nije odgovorio. Ešberi jeste.

"Ti stvarno misliš da tamo ima nečega, zar ne?" reče on. "Vidi kako si se oznojio."

"Ne vuci me za jezik, srce", reče Ajgerman. "Nego spremi tvoju knjižicu Egzorcizama. 'Oću da pošaljem one nakaze u tri lepe, odakle su i došle. A ti bi trebalo da znaš kako."

"Postoje i druga objašnjenja ovih dana, Ajgermane", reče Ešberi. "Ovo nije Salem. Nećemo da pravimo lomače."

Ajgerman se okrenu Dekeru, spokojno prelazeći na sledeće pitanje.

"Šta ti misliš, doco? Možda da pokušamo da smestimo zombija na tvoj kauč? Da ga pitamo da li je nekad poželeo da jebe rođenu sestru?" Ajgerman pogleda Ešberija. "Ili da oblači njene gaće?"

"Ja mislim da *zaista* idemo u Salem", odgovori Deker. U glasu mu se osećalo nešto što Ajgerman dotad nije čuo. "A mislim i da tebe boli dupe u šta ja verujem ili ne verujem. Ti ćeš ionako da ih spališ."

"Baš tako", reče Ajgerman, prigušeno se smejući.

"I mislim da je Ešberi u pravu. *Umireš* od straha."

Ovo ućutka smeh.

"Šupčino", reče Ajgerman tiho.

Ostatak puta vozili su se u tišini, Ajgerman je predvodio konvoj povećanom brzinom, Deker je posmatrao kako svetlost svakog trenutka postaje slabija, a Ešberi je, posle nekoliko minuta zamišljenosti, uzeo da lista Molitvenik, žurno okrećući fine stranice, tražeći Obrede Isterivanja.

•

Petin ih je čekao pedeset metara od kapije nekropole, čađav u licu od dima iz automobila koji su još goreli.

"Kako stoje stvari?" interesovao se Ajgerman. Petin pogleda prema groblju.

"Posle onog bekstva nije bilo znakova kretanja. Ali se *nešto* čuje."

"Kao na primer?"

"Kao da sedimo na mravinjaku", reče Petin. "Neke stvari se kreću pod zemljom. Ne samo da možeš da ih čuješ, već i da ih osetiš."

Deker, koji je putovao u drugim kolima, dođe i umeša se u razgovor, prekinuvši Petina u sred izveštaja, obraćajući se Ajgermanu. "Imamo još sat i dvadeset minuta pre nego što zađe sunce."

"Umem i ja da računam", odvrati Ajgerman.

"Dobro, kada ćemo početi da kopamo?"

"Kada *ja* kažem, Dekeru."

"Deker je u pravu, šefe. Ona kopilad se boji sunca. Kažem vam, bolje da ne budemo ovde kada padne noć. Ima ih prilično tamo dole."

"Ostaćemo koliko bude potrebno da počistimo govna", reče Ajgerman. "Koliko ima kapija?"

"Dve. Ova velika, i još jedna na severoistočnoj strani."

"U redu. Znači da neće biti teško da ih zadržimo. Postavi jedan kamion ispred glavne kapije, a posle ćemo da razmestimo ljude duž zida da se osiguramo da niko ne izađe. Kada ih zapečatimo unutra, nastupamo."

"Vidim da ste doveli osiguranje", primeti Petin, gledajući Ešberija.

"Nego šta."

Ajgerman se okrenu svešteniku.

"Možeš da blagosloviš vodu, je 1' tako? Da postane sveta?"

"Da."

"E pa uradi to. Svu vodu koju nađemo. Blagoslovi je. Podeli ljudima. Možda pomogne ako ne pomognu meci. A ti, Dekeru, da se skloniš u stranu. Ovo je posao za policiju."

Razdelivši naređenja, Ajgerman poče prema grobljanskoj kapiji. Prelazeći prašnjavu ledinu, ubrzo je shvatio šta je Petin mislio kada je spomenuo *mravinjak*. Pod zemljom se nešto događalo. Čak mu se činilo da čuje glasove koji su ga navodili da misli o shranjivanju živih. Video je to jednom; ili bar posledice. Učestvovao je u iskopavanju žene koju su čuli da vrišti ispod zemlje. Imala je i razloga: porodila se i umrla u mrtvačkom sanduku. Dete, nakaza, preživelo je. Završilo u

nekom sanatorijumu, verovatno. Ili je možda u zemlji sa ostalim kučkinim sinovima.

Ako jeste, može da izbroji preostale minute života na svojoj šestoprstoj šaci. Čim pomole glave, Ajgerman ima da ih šutne tamo odakle su došli, sa kuršumom u lobanji. Neka samo dođu. On se ne boji. Neka dođu. Neka probaju da se iskopaju.

Čeka ih njegova štikla.

•

Deker je posmatrao organizaciju trupa, sve dok nije počela da ga nervira. Tada se povukao u brdo. Mrzeo je da bude posmatrač tuđeg rada. Osećao se nemoćnim. Zudeo da im pokaže *svoju* moć. A to je uvek bio opasan nagon. Jedine oči koje su mogle bezbedno da pogledaju u njegove bile su one koje će se uskoro ugaziti, a i njih je morao zatim da izbriše, bojeći se da ne odaju ono što su videle.

Okrenuo je leđa groblju i pozabavio se planovima za budućnost. Kada budu presudili Bunu, biće slobodan da počne iznova Maskino delo. Sa žudnjom je očekivao taj trenutak. Proširiće polje delovanja. Potražiti mesta za klanicu u Manitobi i Saskačevanu; ili možda preko u Vankuveru. Osećao je plamen užitka već pri samoj pomisli. Gotovo je mogao da čuje kako u tašni koju je nosio Stari Dugmenko uzdiše kroz srebrne zube.

"*Tiho*", uhvati sebe kako govori Maski.

"Šta je to?"

Deker se okrenu. Na metar iza njega stajao je Petin.

"Jeste li nešto rekli?" zanimao se policajac.

On ide na zid, reče Maska.

"Da", odgovori Deker.

"Nisam vas čuo."

"Rekao sam nešto za sebe."

Petin slegnu ramenima.

"Poruka od šefa. Kaže da uskoro idemo unutra. Hoćete li da pomognete?"

Ja sam *spremna*, reče Maska.

"Ne", reče Deker.

"Ne zameram vam. Jeste li samo doktor za glavu?"

"Da. Zašto?"

"Mislim da će nam uskoro zatrebati medicinari. Ovi se neće predati bez borbe."

"Ne mogu da vam pomognem. Ne podnosim krv."

Iz torbe se čuo smeh, tako glasan da je Deker bio siguran da će ga Petin čuti. Ali nije.

"Onda bolje da se držite podalje", reče on, i okrenu se da pođe nazad, u akciju.

Deker privuče torbu prema grudima, i stegnu je čvrsto rukama. Iznutra se čulo kako se rajsferšlus otvara i zatvara, otvara i zatvara.

"Začepi jebenu gubicu", prošapta.

"Ne zatvaraj me", pištala je Maska. "Samo ne večeras. Ako ne voliš da gledaš krv pusti me da gledam umesto tebe."

"Ne mogu."

"Duguješ mi", reče ona. "Ignorisao si me u Midijanu, sećaš se?"

"Nisam mogao drugačije."

"Sad možeš. Pusti me malo da dišem. Znaš da će ti se dopasti."

"Videće me."

"Uskoro onda." Deker ne reče ništa. *"Uskoro!"* vrisnu Maska. "Ćuti."

"Reci to."

"...molim te..."

"Reci."

"Da. Uskoro."

XXI

Ta želja

U policijskoj stanici su ostala dva čoveka na dužnosti, da čuvaju zatvorenika u Ćeliji Pet. Ajgerman im je dao jasna uputstva. Da se ni po koju cenu ne otključavaju vrata ćelije, ma kakav se zvuk čuo iznutra. Nikome sa strane — Sudiji, doktoru ili Gospodu Bogu — ne dozvoliti pristup zatvoreniku. I da ove zapovesti dobiju na težini, ako bude neophodno da budu izvršene, službenicima Kormaku i Kostenbaumu povereni su ključevi arsenala, i odrešene ruke da upotrebe krajnja sredstva ako bezbednost stanice bude ugrožena. Nisu bili iznenađeni. Goli Vrat verovatno nikad više neće videti zatvorenika kome je rezervisano mesto u analima izopačenosti, kakav je bio Bun. Kada bi im pobegao, Ajgermanovo ime bi proklinjali od obale do obale.

Ali u toj priči bilo je još nečega, i obojica su to znali. Iako se šef nije otvoreno izjasnio o stanju njihovog zatvorenika, glasine su se proširile. Tip je bio na neki način *uvrnut*, opsednut silama koje su ga činile opasnim, čak i iza zaključanih i neprobojnih vrata.

Kormak je zbog toga bio zahvalan što je određen da čuva glavni deo stanice, dok je Kostenbaumu zapalo da pazi na samu ćeliju. Celo mesto bilo je tvrđava. Svaki prozor i vrata blindirani. Sada je trebalo samo odsedeti smenu, sa puškom pri ruci, dok se konjica ne vrati iz Midijana.

To neće trajati dugo. Onaj ljudski šljam koji će, po svemu sudeći, zateći u Midijanu — narkosi, perverti, radikali — biće opkoljen za par sati, i eto konvoja kako se vraća da odmeni stražu. A sutradan će po zatvorenika doći oni iz Kalgarija, i stvari će se vratiti u uobičajeni tok. Kormak nije prišao policijskoj službi da bi sada sedeo i znojio se — bio je u službi zbog onog lagodnog osećanja koje su donosile letnje večeri kada bi se odvezao dole do ugla Južne i Emetove, i ubedio neku od profesionalki da provede pola sata sa licem u njegovom krilu. Zbog toga je voleo zakon. Sigurno ne zbog ove tvrđave pod opsadnim *sranjem*. "Pomozite mi", neko reče.

Reči su se čule sasvim jasno. Onaj koji ih je izgovorio — žena - bio je na ulaznim vratima.

"Pomozite mi, *molim vas*."

Molba je bila tako dirljiva da nije mogao da je ignoriše. Otkočivši oružje, prišao je vratima. Na njima nije bilo stakla, čak ni špijunke, tako da nije mogao da vidi ko je na pragu. Ali je ponovo čuo. Prvo jecaj; zatim slabo kucanje koje je odmah prestalo.

"Morate da odete na drugo mesto", reče on. "Ja sad ne mogu da vam pomognem."

"Ranjena sam", učini mu se da je rekla, ali nije bio siguran. Prislonio je uvo na vrata.

"Jeste li me čuli?" upita. "Ne mogu da vam pomognem. Idite dole do apoteke."

Nije mu odgovorila ni jecajem. Čulo se samo slabo disanje.

Kormak je voleo žene; voleo je da izigrava gospodara i hranitelja. Čak i heroja, ako to ne bi bilo suviše zamorno. Činilo mu se neprirodno da ne otvori vrata ženi koja moli za pomoć. Glas joj je bio mlad, i pun očaja. Nešto otvrdnu, i to nije bilo njegovo srce, na pomisao o njenoj bespomoćnosti. Uverivši se prethodno da Kostenbauma nema u blizini da bude svedok nepoštovanja Ajgermanovih naređenja, on šapnu:

"Sačekajte."

I otključa donju i gornju bravu ha vratima.

Otvorio ih je možda nekoliko santimetara kad kroz otvor sevnu ruka, rasekavši mu palcem lice. Rana mu je promašila oko za santimetar, ali prskajuća krv pretvori pola sveta u crveno. Poluslep, on odlete nazad kada sila na drugoj strani grunu u vrata, otvarajući ih. Ali nije ispuštao pušku, već opali, prvo prema ženi (metak prođe daleko od nje), zatim u njenog saučesnika, koji je jurio prema njemu, sagnuvši se da izbegne metke. Drugi hitac, iako neprecizan kao prvi, uspeo je da pusti krv. Ali ne njegovom protivniku. Pogodio je sopstvenu čizmu, razarajući meso i kost u njoj, razastirući ih po podu.

"Isuse Jebeni Hriste!"

Puška mu u užasu ispade iz prstiju. Znajući da neće uspeti da se sagne i podigne je a da ne izgubi ravnotežu, okrenuo se počeo da skakuće prema stolu, gde mu je bio pištolj.

Ali Srebrni Palac već je bio tamo, gutajući metke kao pilule.

Ostavši bez odbrane, i znajući da neće moći da ostane uspravan više od nekoliko sekundi, on počeo da urla.

•

Kostenbaum je ostao na svom mestu, ispred Ćelije Pet. Dobio je naređenja. Bez obzira šta se događalo iza vrata koja su vodila u stanicu, njegovo je bilo da čuva ćeliju, braneći je od pokušaja napada, iznutra ili spolja. To je i sada nameravao, a Kormak nek' se dere do mile volje.

Žvaćući cigaretu, otvorio je poklopac na vratima ćelije i provirio kroz špijunku. Ubica je u poslednjih nekoliko minuta promenio mesto, uzmičući postepeno u ugao, kao da ga progoni slab zrak sunčeve svetlosti koji je padao kroz mali prozor visoko iznad njega. Sad više nije imao kuda. Bio je zarobljen u uglu, grčevito sklupčan. Na stranu to što pomerio, izgledao je isto kao pre: kao ruina. Nikakva opasnost od njega.

Izgled zna da prevari, naravno; Kostenbaum je predugo bio u uniformi da bi ostao zelen po tom pitanju. Ali je isto tako poznavao poraženog kada bi ga video. Bun nije ni podigao glavu kada je Kormak ponovo vrisnuo. Samo je iskosa posmatrao klizeći sunčev zrak, i drhtao.

Kostenbaum zalupi poklopac špijunke i okrenu se da motri vrata kroz koja su Kormakovi napadači — šta god bili — morali da dođu. Naći će ga kako ih čeka, spreman za paljbu.

Nije imao vremena da razmišlja o sebi kao poslednjem bedemu odbrane, jer snažna eksplozija raznese bravu i sa njom polovinu vrata, ispunjavajući vazduh dimom i krhotinama. On opali'u taj kaos, videvši nekog kako ide prema njemu. Čovek odbaci pušku kojom je razneo vrata, i podiže ruke, koje *zasvetlucaše* približavajući se Kostenbaumovim očima. Policajac zastade dovoljno dugo da vidi napadačevo lice — nešto što je trebalo da bude pod zavojima, ili dva metra pod zemljom — zatim opali. Metak pogodi metu, ali je ne uspori, i pre nego što je mogao ponovo da pritisne obarač, našao se pribijen uz zid, a ono lice bez kože na nekoliko santimetara od njegovog. Sada je mogao jasno da vidi šta je svetlucalo u čovekovim šakama. Kuka je lebdela zastrašujuće blizu njegovog oka. Druga mu je bila ispod pojasa.

"Biraj bez čega ćeš da živiš", reče čovek.

"Nema potrebe", javi se žena, pre nego što je Kostenbaum imao priliku da izabere između vida i muškosti. "O, dopusti mi", reče Narcis.

"Ne dajte mu", promrmlja Kostenbaum. "Molim vas... ne dajte mu."

Sada je mogao da vidi i ženu. Ono što je mogao da vidi činilo se sasvim normalno, ali nije mogao da se kladi šta je imala ispod bluze. Verovatno ima više sisa nego kučka. Nalazio se u rukama onih nakaza.

"Gde je Hun?" reče ona.

Nije bilo potrebe da rizikuje muda, oko ili nešto drugo. Oni će ga naći i bez njega.

"Ovde", reče, pogledavši prema Čeliji Pet.

"Ključevi?"

"Na mom opasaču."

Žena posegnu rukom i uze ključeve.

"Koji ključ?" reče.

"Sa plavim priveskom", odgovorio je. "Hvala vam."

Prošla je kraj njega prema vratima. "Čekajte..." reče Kostenbaum. "Šta?"

"...recite mu da me pusti."

"Narcise", reče ona.

Kuka mu se odmače od očiju, ali ostade ona ispod stomaka, bockajući ga.

"Moramo da budemo brzi", reče Narcis. "Znam", odgovori žena.

Kostenbaum začu kako se otvaraju vrata. Okrenu glavu da je vidi kako ulazi u ćeliju. Kada je pogledao nazad dočeka ga pesnica, i on se sruši na pod, vilice slomljene na tri mesta.

•

Kormak je primio isti takav udarac, ali je upravo u tom trenutku izgubio ravnotežu, i umesto da izgubi svest, ostao samo ošamućen i brzo se povratio. Otpuzao je do vrata i podigao se, polako se odupirući rukama, na zdravu nogu. Zatim se nekako oteturio do ulice. Popodnevna saobraćajna gužva se proredila, ali vozila su i dalje prolazila u oba pravca, i pojava policajca sa raznesenim

stopalom, koji je šepao sredinom kolovoza, uzdignutih ruku, bila je dovoljna da ih zaustavi u mestu, uz škripu kočnica.

A još dok su vozači i njihovi saputnici izlazili iz kamiona i automobila da mu pomognu, Kormak oseti kako mu odloženi šok zbog samoranjanja isključuje sistem. Reči koje su mu upućivali njegovi pomagači dolazile su do njegovog pomućenog uma kao besmislice. Učini mu se (ponadao se) da je neko rekao:

"Idem po pucu."

Ali nije mogao da bude siguran.

Nadao se (molio) da će im njegov zapleteni jezik uspeti da saopšti gde su napadači, ali je u to još manje mogao da se pouzda.

Kada je krug lica oko njega izbledeo, on se ipak doseti da je ozleđenom nogom ostavio trag koji će ih odvesti do uljeza. Utešen ovom spoznajom, onesvestio se.

•

"Bune", rekla je.

Njegovo mršavo telo, nago do pojasa — išarano ožiljcima, bez jedne bradavice na grudima — zadrhta kada mu je izgovorila ime. Ali nije hteo da je pogleda.

"Nagovori ga da pode, hoćeš li?"

Narcis je stajao na vratima, zureći u zatvorenika.

"Ne dok ti dižeš galamu", reče mu ona. "Ostavi nas malo same, važi?"

"Nema vremena za fuki-fuki."

"Samo izađi."

"OK." Podigao je ruke u parodiji predaje. "Idem." Zatvorio je vrata. Ostali su samo ona i Bun. Živa sa mrtvim. "Ustani", rekla mu je. On je samo drhtao.

"Hoćeš li da ustaneš? Nemamo toliko vremena."

"Onda me ostavi", reče on.

Ignorovala je njegov ton, ali ne i činjenicu da je progovorio. "Pričaj sa mnom."

"Nije trebalo da se vraćaš", reče on, s porazom u svakoj reči. "Bez razloga se izlažeš opasnosti."

Ovo nije očekivala. Možda gnev, što je dopustila da ga uhvate u "Slatkoj travi". Ili sumnju što se pojavljuje sa nekim iz Midijana. Ali ne i ovo gundavo, slomljeno stvorenje, saterano u ugao kao bokser koji je imao suviše borbi. Gde je čovek koga je gledala u gostionici, kako menja ustrojstvo sopstvenog mesa pred njom? Gde je ona nesvesna snaga koju je videla, i glad? Sada joj je izgledao nesposoban da podigne glavu, a kamoli da pomisli na meso.

Ali upravo je u tome stvar, odjednom je shvatila. To zabranjeno meso.

"Još uvek osećam taj ukus", reče on.

U glasu mu je bilo toliko sramote; ljudsko u njemu grozilo se onog u šta se pretvorio.

"Ali tada nisi bio pri sebi", reče mu ona. "Nisi mogao da se kontrolišeš."

"Ali sada mogu", odvratio je. Nokti mu se zariše u mišicu, videla je, kao da se obuzdava. "I neću to dozvoliti još jednom. Čekaću da dođu da me obese."

"To neće pomoći, Bune", podsetila ga je.

"Isuse..." reč se uguši u suzama. "Ti znaš sve?"

"Da. Narcis mi je rekao. Da si umro. Čemu onda želja da budeš obešen? Oni ne mogu da te ubiju."

"Pronaći će način", reče on. "Možda da mi odseku glavu. Ili prospu mozak."

"Ne govori tako!"

"Moraju da me dovrše, Lori. Da me oslobode ovih muka."

"Ja ne želim da se oslobodiš muka", reče ona.

"Ali ja želim!" odvrati on, prvi put je pogledavši. Videvši mu lice, setila se koliko ga je toga ranjavalo, i shvatila. Bol nije mogao imati ubedljivije emisare od njegovih kostiju, i njegovih očiju.

"Hoću *napolje*", rekao je. "Napolje iz ovog tela. Iz ovog života."

"Ne možeš. Potreban si Midijanu. Uništavaju ga, Bune."

"Pa neka! Neka sve propadne. Midijan je samo rupa u zemlji, puna stvari koje bi trebalo da su mrtve. Znaju to, svi oni. Samo nemaju muda da urade pravu stvar."

"Ništa nije pravo", uhvatila je sebe kako govori (koliki put je prešla do ove bezdušne relativnosti), "osim onog što osećaš i znaš."

Njegov slabašni bes se utiša. Tuga koja ga je zamenila bila je dublja nego ikad."

"Osećam se mrtvo", reče on. "1 *ne znam* ništa."

"Nije istina", odgovorila je, polazeći prema njemu prvi put otkako je ušla u ćeliju. Trgao se kao da je očekivao da će ga udariti.

"Znaš mene", rekla je. "Osećaš mene."

Uzela ga je za ruku, i povukla gore prema sebi. Nije imao vremena da stisne šaku. Položila ju je na svoj stomak.

"Misliš da mi se gadiš, Bune? Misliš da me užasavaš? Nijedno od toga."

Povukla mu je ruku prema grudima.

"Još te želim, Bune. Potreban si Midijanu, ali meni više. Hoću te hladnog, ako takav moraš da budeš. Hoću te mrtvog, ako nije moguće drugačije. Ako ti *nećeš, ja* ću doći tebi. Pustiću da me ubiju."

"Ne", reče on.

Njen stisak na njegovoj ruci sada je bio sasvim lak. Mogao je da se oslobodi. Ali on izabra da ostanu u dodiru, između njih samo tanki materijal bluze. Poželela mu je moć da ga istopi voljom, da joj njegova ruka miluje голу kožu između grudi.

"Doći će po nas, pre ili kasnije", reče ona.

Nije ga obmanjivala. Spolja su se čuli glasovi. Sakupljala se rulja za linč. Možda monstrumi jesu večni. Ali večni su i njihovi progonitelji.

"Uništiće nas oboje, Bune. Tebe zbog onoga što jesi. Mene zato što te volim. I više te nikada neću zagrliti. Ne želim to, Bune. Ne želim da budemo prašina na istom vetru. *Već krv i meso.*"

Jezik joj je bio brži od namere. Nije mislila da to kaže tako otvoreno. Ali sad je bilo izrečeno; i bilo je istina. Nije se stidela.

"Neću ti dozvoliti da me odbaciš, Bune", rekla mu je. Pokrenuše je sopstvene reči. Povedoše joj ruku ka Bunovoj hladnoj glavi. Ščepala je punu šaku njegove guste kose.

Nije joj se opirao. Umesto toga mu ruka na njenim grudima zahvat bluzu, i on se spusti na kolena ispred nje, pritiskajući lice u njeno krilo, ližući kao da hoće jezikom da je oslobodi odeće i prodre u nju, jezikom i duhom istovremeno.

Bila je vlažna ispod tkanine. Osetio je miris njene želje za njim. Znao da ga nije lagala. Ljubio joj je pičku, ili materijal koji joj je krio pičku, ponovo i ponovo i ponovo.

"Pomiri se sa sobom, Bune."

On potvrdi.

Stegnula ga je jače za kosu, i povukla mu glavu dalje od divote svoga mirisa.

"*Reci to*", naredi mu. "*Reci da opraštaš sebi.*"

On podiže pogled iz svoga uživanja, i pre nego što je progovorio ona vide da je nestalo sramote sa njegovog lica. Iza iznenadnog osmeha posmatrale su je oči monstruma, *tamne*, i sve tamnije dok je ponovo posezao za njom.

Pogled joj je nanosio bol.

"Molim te..." mrmrljala je, "...voli me."

Povukao joj je bluzu. Pokidao je. Ruka mu se glatkim pokretom našla u otvoru, i dalje, ispod grudnjaka tražeći dojku. Bila je to ludost, naravno. Rulja će se začas baciti na njih ako odmah ne izađu. Ali ludost je već uvela u krug prašine i muva; odakle iznenađenje što je putovanje dovelo do *novog* bezumlja? Bolje i to nego život bez njega. Bolje nego bilo šta drugo.

Ustao je, milovanjem joj oslobađajući dojku, obuhvatio je hladnim usnama njenu zažarenu bradavicu, poigravajući se, ližući je, jezikom i zubima u savršenom skladu. Smrt je od njega napravila ljubavnika. Podarila mu poznavanje gline, i veštine da je oživi; učinila mu bliskim misterije tela. Bio je svuda oko nje, trljao bokove o njene u sporim, tesnim krugovima — putovao jezikom od njenih grudi do jamice između ključnih kostiju, i naviše duž nagiba vrata do brade, zatim do usana.

Samo je jednom u životu osetila takvu mahnitu glad. U Njujorku, pre više godina, upoznala se i pojebala sa čovekom kome nikad nije saznala ime, ali su je njegove ruke i usne poznavale bolje nego ona sama.

"Da odemo na piće?" rekla mu je, kada su se razdvojili. Rekao joj je *ne* gotovo sažaljivo, kao da joj predviđa patnje zbog nepoznavanja pravila. Posmatrala ga je kako se oblači i odlazi, besna na sebe zbog ovog pitanja, i na njega zbog njegove uhodane otuđenosti. Ali ga je sledećih nedelja sanjala više puta, ponovo proživljavajući one trenutke u bludu, žudeći da se ponove.

I dobila ih je, ovde. Bun je bio njen ljubavnik u tom mračnom kutku, savršeniji nego pre. Hladan i grozničav, užurban i sistematičan. Ovaj

put je znala ime; ali on je još bio stranac za nju. I osetila je, u pomami njegovog uzimanja, i u svojoj uspaljenosti za njega, da je onaj drugi ljubavnik, kao i svi usputni ljubavnici pre njega, sagoreo. Ostao je samo njihov pepeo u njoj — gde su bili njihovi kurčevi i jezici - i uspomene su konačno bile u njenoj vlasti.

Bun se otkopčavao. Uzela mu ga je ruku. Sada je bio red na njega da uzdahne, kada je prešla prstima duž donje strane njegove ukrućenosti, uvis od jaja do mesta gde je ožiljak obrezivanja okruživao pečurku mekog mesa. Gladila ga je tamo, minimalnim pokretima u saglasju sa prodiranjem njegovog jezika u njena usta. Tada se, po iznenadnom obostranom impulsu, poigravanje završilo. I već joj je podizao suknju, kidao veš, i prsti su mu se našli tamo gde su tako dugo bili samo njeni. Gurnula ga je do zida; smakla mu Farmerke sa bokova. A onda, obgrlivši ga jednom rukom, drugom uživajući u svilastoj glatkoći njegovog kurca pre nego što se izgubio u njoj, uzela ga je unutra. On se usprotivi njenoj brzini, i nastade slatki rat želja koji je za nekoliko sekundi dovede do vrištećih visina. Nikad nije bila tako otvorena, niti je bilo potrebno da bude. Ispunjavao ju je do prelivanja.

Tada to zaista otpoče. Posle obećanja, dokaz. Oslanjajući se ramenima o zid, izvio se da joj jače zasadi svoj jeb, koristeći njenu težinu kao sopstvenu snagu. Ona mu obliza lice. On se naceri. Ona ga pijunu. On se nasmeja i pijunu nazad.

"Da", reče ona. "Da. Ajde. Da."

Mogla je samo da potvrđuje. Da, za njegovu pljuvačku; da, za njegov kurac; da, za život u smrti, i za uživanje u životu u smrti za večna vremena.

Njegov odgovor je bio sam u medu bokova; nemušti rad, stisnutih vilica, namrštenih obrva. Izraz njegovog lica potrese joj pičku serijom grčeva. Videla ga je kako zatvara oči pred njenim uživanjem; znala je da ga prizor njene ozarenosti dovodi opasno blizu praga izdržljivosti. Imali su takvu moć, jedno nad drugim. Zahtevala je njegove pokrete svojim pokretima, odupirući se jednom rukom o cigle kraj njegove glave da se uzdigne duž njegove zakrivljenosti, da bi se ponovo natakla. Nije bilo slađeg povređivanja. Zaželela je da nikada ne prestane.

Ali sa vrata dođe glas. Čula ga je kroz sopstveno zapomaganje.

"Brzo"

Bio je to Narcis.

"Brzo." Čuo ga je i Bun; i galamu u pozadini tog glasa; rulja se okupljala. On odgovori na njen novi ritam; ustremi se naviše, u susret njenom nabijanju.

"Otvori oči", reče ona.

On poslušao, smešeći se naređenju. Bilo je to suviše za njega: susret sa njenim očima. Prejako za nju, da pogleda u njegove. Uspostavivši kontakt, razdvojiše se, tako da joj je pička srknula samo vrh njegovog kurca — tako vlažan da joj je bežao iz stiska — zatim se spojiše u konačnom zaveslaju.

Ekstaza tog pokreta natera je da uzvikne, ali on uguši jezikom njen krik, zatvarajući zajedničku erupciju unutar njihovih usana. Ali ne i tamo dole. Oslobođeno posle mnogo meseci, preplavi je njegovo seme i poteče joj niz noge, hladnije od njegove glave i poljubaca.

Narcis je bio taj koji ih je vratio iz njihovog sveta za dvoje u svet mnogih. Vrata su bila otvorena i on ih je posmatrao bez stida.

"Gotovi?" interesovao se.

Bun obrisa svoje usne o Lorine, rastrljavajući joj njihovu pljuvačku po obrazima.

"Za sada", reče, gledajući samo nju. "Znači možemo da idemo?" reče Narcis. "Kud hoćeš. Kad hoćeš."

"U Midijan", odmah dođe odgovor. "U Midijan."

Ljubavnici se razdvojiše. Lori podiže gaćice. Bun je pokušavao da smesti kurac, još ukrućen, u pantalone.

"Napolju se okupila prilična gomila", reče Narcis. "Kako ćemo, dovraga, da prođemo kraj njih?"

"Svi su oni isti..." reče Bun, "...prestrašeni."

Lori, okrenuta leđima Bunu, oseti promenu u vazduhu. Uz zidove, levo i desno, uzdizala se senka, šireći joj se leđima, milujući joj potiljak, kičmu, butine, i ono između njih. Bila je to Bunova tama. Rastao je sa njom.

Čak je i Narcis bio zaprepašćen.

"Sveto Sranje", promrsio je, a onda je raskrilo vrata da oslobodi noć."

Rulja je bila željna zabave. Neki su doneli puške i pištolje; drugi su vežbali vezivanje čvorova na konopcima koji su srećnim slučajem bili deo njihove putne opreme; oni bez konopca ili puške naoružali su se kamenjem. Za opravdanje im je bilo dovoljno da vide raspršene ostatke Kormakovog stopala na podu stanice. Kolovođe - koji su odmah ustoličeni prirodnom selekcijom (po pravu jačeg glasa i moćnijeg oružja) - povedoše grupu po krvavom tragu, kada im buka iz pravca ćelija privuče pažnju.

Neko iz pozadine gomile poče da galami:

"Pobijmo barabe!"

Gladni pogledi predvodnika nisu odmah pali na Bunovu senku. Ugledali su Narcisa. Njegovo uništeno lice izazva uzdah gađenja kod nekih u gomili, ali bilo je mnogo više uzvika kojima se tražila krv.

"Pucaj u gada!"

"Gađaj ga u srce!"

Vođe nisu oklevale. Trojica otvoriše vatru. Jedan od njih pogodi, metak dohvati Narcisa u rame i prođe kroz njega. Ovo izazva veselje u gomili. Ohrabreni prvim ranjavanjem, ljudi nagrnuše u stanicu u još većem broju, oni u pozadini željni da vide krvoproliće, oni napreci uglavnom slepi za činjenicu da njihova meta nije pustila ni kap krvi. A nisu je ni oborili: *to* su videli. Zatim jedan ili dvojica odlučiše da to isprave: ispališe čitavu kanonadu prema Narcisu. Najveći broj hitaca promaši; ali ne svi.

Kada je i treći metak našao metu; urlik besa potrese prostoriju, raznoseći u komadiće stonu lampu, podižući prašinu sa tavanice.

Začuvši ga, nekoliko onih koji su tek prelazili prag promeniše mišljenje. Odjednom ravnodušni na to šta će susedi misliti, počеше da se probijaju na svež vazduh. Na ulici je bilo još svetlosti; bilo je toplote koja će poništiti jezu što je svima pojurila niz kičmu, na zvuk onog glasa. Ali za one na čelu nije bilo uzmaka. Vrata su bila zakrčena. Mogli su samo da ostanu gde jesu, i da upere oružje, kada se otac onog urlika pojavio iz tame u zadnjem delu stanice.

Jedan od prisutnih bio je svedok u gostionici "Slatka trava" tog jutra, i poznao je čoveka koji im se pokazao, kao uhvaćenog ubicu. Znao mu je i ime.

"To je on!" zagalamio je. "To je Bun!"

Čovek koji je prvi pogodio Narcisa, podiže pušku.

"Obori ga!" neko povika.

Čovek opali.

Buna su pogađali i ranije, i pogađali i pogađali. Ovo malo zrno, koje mu je prodrlo u grudi i okrnulo nemo srce, bilo je beznačajno. Samo se nasmejao i nastavio put, osećajući u sebi promenu, izdišući je. Njegovo ustrojstvo postade tečno. Razbilo se u kapljice i postalo nešto novo; delom zver nasleđena od Pelokvina, delom senkin ratnik kao Lajlsberg, delom Bun bezumnik, konačno pomiren sa svojim vizijama. I ah! Kakvo samo bese zadovoljstvo osetiti da su mu moći dozvoljene i blagoslovene; okomiti se na ono ljudsko krdo i videti ga kako se lomi pred njim.

Mogao je da im namiriše toplotu, i osećao je u sebi glad. Video je njihov užas, i hranio se njim. Uzeli su sebi toliku vlast, ovi ljudi. Proglasili se za arbitre dobra i zla, prirodnog i neprirodnog, opravdavajući svoju svirepost jednostranim zakonima. Sada su videli na delu jedan još prostiji zakon, i osetili u utrobi najstariji od strahova: strah *lovine*.

Razbežaše se pred njim, u panici koja se širila njihovim neorganizovanim redovima. Puške i kamenje behu zaboravljeni u pometnji, zahtevi za krvlju postadoše pozivi na bekstvo. Gazeći se međusobno u gužvi, borili su se da se probiju na ulicu.

Jedan od strelaca ostao je na mestu, ili ga je prikovao strah. Bunova narastajuća ruka iščupa mu oružje, i on se baci u gomilu da bi izbegao dalje suočenje.

Na ulici je još vladala dnevna svetlost, i Bunu je bilo mrsko da stupi na nju, ali je Narcis bio ravnodušan na takve finese. Kada mu se ukazao prostor, on se probi na svetlost, promičući neopaženo između ljudi u bekstvu, dok nije stigao do kola.

Bun primeti da se odvija nekakvo grupisanje snaga. Grupa ljudi nešto dalje na pločniku - ohrabrenih suncem, i razdaljinom od zveri — uzbuđeno je raspravljala, kao da žele da se ponovo organizuju. Pokupili su odbačeno oružje sa zemlje. Bilo je samo pitanje vremena kada će se oporaviti od šoka zbog Bunovog preobražaja i ponoviti napad.

Ali Narcis je bio hitar. Kada je Lori stigla do vrata, on je već bio u kolima i pokrenuo motor. Bun joj je čuvao leđa, dodir njegove senke

(koju je vukao oko sebe kao dim) bio je više nego dovoljan da otkloni i poslednje ostatke njenog straha od njegovog preuređenog ustrojstva. Čak se uhvatila u razmišljanju kako bi bilo pojebati se sa njim u ovakvom obliku; otvoriti se za senku i za zver u srcu senke.

Automobil je sad bio kod ulaza, zaustavljajući se uz škripu kočnica, u dimu sopstvenih gasova.

"Kreći!" reče Bun, gurajući je kroz dovratak, pokrivajući svojom senkom pločnik da bi zavarao neprijatelja. Sa razlogom. Hitac raznese zadnji prozor upravo kada se bacila u kola; usledi kiša kamenja. Bun je već bio kraj nje, zatvarajući s treskom vrata.

"Poći će za nama!" reče Narcis.

"Neka ih", odgovori Bun.

"U Midijan?"

"Ionako više nije tajna."

"Istina je."

Narcis nagazi gas, i kola jurnuše.

"Povešćemo ih u Pakao", reče Bun, kada je kvartet vozila pošao u poteru za njima, "ako je to ono što hoće."

Glas mu je bio potmuo, iz grla bića u koje se pretvorio, ali je smeh koji je usledio bio Bunov smeh, iako je izgledalo da je uvek pripadao zveri; humor ekstatičniji nego što je dopuštala njegova ljudskost, koji je konačno pronašao svoju svrhu i svoje lice.

XXII

Trijumf Maske

Ako više nikad ne doživi ovakav dan, razmišljao je Ajgerman, neće se žaliti Bogu, kada konačno bude pozvan. Pre svega, prizor Buna u lancima. Zatim ono iznošenje deteta pred kamere, znajući da će mu se lice naći na naslovnim stranama novina u celoj zemlji već sledećeg jutra. I sada ovo: veličanstveni prizor Midijana u plamenu.

Bila je to Petinova ideja, i to vraški dobra, da uliju zapaljeni benzin u grobnice, da bi isterali one dole na svetlost. Delovalo je bolje nego što je iko od njih očekivao. Čim se zgusnuo dim i vatra počela da se širi, neprijatelj je bio prinuđen da napusti svoj slivnik i izađe na otvoreno, gde je Božje sunce odmah rasturilo neke od njih na komade.

Ali ne sve. Neki su imali vremena da se pripreme, zaklonivši se od svetlosti čime su znali, u očajanju. Ali sve im je bilo uzalud. Lomača je bila opkoljena: kapije čuvane, ljudi su zaposeli zidove. Nemoćni da umaknu put neba, sa krilima i glavama pokrivenim zbog sunca, bili su oterani nazad u požar.

U drugim okolnostima Ajgerman ne bi dozvolio sebi da tako otvoreno uživa u spektaklu. Ali ova stvorenja nisu bila ljudska — to je bilo jasno i sa bezbedne udaljenosti. Bila su to izopačena kopilad, ni dva jednaka, i on je bio siguran da se i sveci na nebu vesele njihovoj propasti. Obračunavanje sa đavolom je Bogu drag sport.

Ali to neće moći večno da traje. Uskoro će noć. A kada se to dogodi, kada njihov najjači saveznik napusti bojište, sreća može da se okrene. Moraće da ostave vatru da gori cele noći, i tek ujutru da se vrate da iščeprkaju preživеле iz njihovih rupa i dovrše ih. Sa raspećima i svetom vodicom na zidovima male su šanse da neko umakne pre zore. Nije bio siguran koje sredstvo ima moć da odbije čudovišta: vatra, voda, svetlost dana, vera; sve to, ili neka njihova kombinacija. Nije mu ni bilo važno. Bilo je važno samo to da mu je u rukama moć da slomi kičmu.

Uzvik iz podnožja brda prekinu Ajgermanov sled misli.

"Moraš da zaustaviš ovo!" Bio je to Ešberi. Izgledao je kao da je prišao suviše blizu plamenu. Lice mu je bilo poluskuvano, obliveno znojem.

"Šta da prekinem?" viknu Ajgerman u odgovor.

"Ovaj pokolj."

"Ne vidim nikakav pokolj."

Ešberi je sad bio na nekoliko metara od Ajgermana, ali je i dalje morao da viče da nadjača buku ispod njih: galamu nakaza i bešnjenje požara koje je povremeno prekrivala glasnija buka kada bi od toplote popucala neka ploča, ili se urušila grobnica.

"Oni nemaju nikakvu šansu!" urlao je Ešberi.

"Ne treba ni da je imaju", primeti Ajgerman.

"Ali ne znaš ni ko je tamo dole! Ajgermane!... *Ne znaš ni koga ubijaš!*"

Šef se isceri.

"Znam ja to prokleta dobro", reče, sa pogledom koji je Ešberi video samo kod besnih pasa. "Ubijam mrtve, i šta tu ima loše? A? *Odgovaraj, Ešberi. Šta ima loše u tome da se mrtvi nateraju da ostanu mrtvi?*"

"Dole ima dece, Ajgermane!" odvrati Ešberi, upirući prstom u pravcu Midijana.

"Kako da ne. Sa očima k'o fenjeri! I zubima! Jesi li video kakve zube imaju gadovi? To su đavolova deca, Ešberi."

"Ti nisi normalan."

"A ti nemaš muda da poveruješ u sve ovo, zar ne? Nemaš muda, eto šta je!"

On zakorači prema svešteniku i ščepa kraj crne odore.

"A možda si ti više nalik *njima* nego nama", reče. "Je li u tome stvar, Ešberi? Zov divljine, a?"

Ešberi istrgnu odoru iz Ajgermanovih ruku. Materijal se pokida.

"U redu..." reče on. "Pokušao sam da ti otvorim oči. Ako se tvoji dželatni boje Boga, možda će ih On zaustaviti."

"Da si ostavio moje ljude na miru!" reče Ajgerman.

Ali Ešberi je već bio na pola puta niz brdo, glas mu se prolamao iznad buke.

"Stanite!" vikao je. "Sklonite oružje!"

Pošto se nalazio u srcu zbivanja, ispred glavne kapije, bio je vidljiv mnogima u Ajgermanovoj armiji, i mada je samo poneki stupio u crkvu posle venčanja ili od krštenja, poslušao ga. Bilo im je potrebno neko objašnjenje prizora koji im je priredio poslednji sat,

prizora od kojih bi rado umakli, da ih nije zadržavao neki nagon koga jedva da su bili svesni, sa dečjim molitvama na usnama.

Ajgerman je znao da su mu samo prinudno odani. Nisu mu se pokoravali zato što vole zakon. Slušali su jer nisu mogli da odole opčinjenosti posmatranja agonije bespomoćnih, kao da posmatraju mrave pod uveličavajućim staklom.

Ešberi bi mogao da ih preobrati. Na njegovoj strani je mantija, i retorika. Ako ga ne zaustavi, mogao bi još da pokvari dan.

Ajgerman izvuče pištolj iz futrole, i pođe za sveštenikom niz brdo. Ešberi ga je ugledao kako dolazi, i video oružje.

Povikao je još glasnije.

"Ovo nije Božja volja!" grmeo je. "A nije ni vaša volja. Ne treba vam krv nevinih na rukama."

Pop do poslednjeg daha, pomisli Ajgerman, zastrašuje ih krivicom.

"Umukni pederu!", razdra se.

Ešberiju nije padalo na pamet da to učini; ne sad kad je imao slušaoce u šaci.

"Oni unutra nisu životinje!" reče on. "To su ljudi. A vi ubijate samo zato što vam je naredio ovaj luđak."

Njegove reči su imale težinu, čak i među ateistima. Govorio je o sumnji koju je osetilo više njih ali se niko nije usudio da je iskaže. Pet ili šest civila povukoše se prema vozilima, ugašene želje za istrebljenjem. Čak je i jedan od Ajgermanovih ljudi napustio svoje mesto kod kapije, njegovo sporo povlačenje pretvori se u trk kada je šef ispalio hitac u njegovom pravcu.

"Na svoje meslo!" zauriao je. Ali je čovek već nestao, izgubio se u dimu.

Ajgerman usmeri sav bes na Ešberija.

"Imam loše vesti za tebe", reče, polazeći prema svešteniku.

Ešberi je gledao oko sebe tražeći nekog ko bi mu pomogao, ali niko se nije pomakao.

"Gledaćete kako me ubija?" molio je. "Za ime Božje, zar mi niko neće pomoći?"

Ajgerman podiže pištolj. Ešberi nije imao nameru da se utrkuje sa metkom. Pade na kolena.

"Oče naš..." počeo je da moli.

"Sam si, sisoje", preo je Ajgerman. "Niko te ne sluša."

"Nije tačno", reče neko.

"A?"

Molitva se pokoleba. "Ja ga slušam."

Ajgerman okrenu leđa svešteniku. Na nekih deset metara od njega, u dimu se nazirala ljudska figura. On uperi pištolj prema pridošlici.

"Ko si ti?"

"Sunce samo što nije zašlo", reče onaj drugi. "Još jedan korak i pucam."

"Pa pucaj", reče čovek, i zakorači prema oružju. Veo dima koji ga je zaklanjao se razide, i pred Ajgermana stupi zatvorenik iz Čelije Pet, svede kože, još svetlijih očiju. Bio je potpuno nag. Imao je rupu od metka usred grudi i još mnogo rana koje su mu išarale telo.

"Mrtvak", reče Ajgerman."

"Mo'š se kladiš."

"Gospode Bože."

Uzmakao je korak, zatim još jedan.

"Najviše deset minuta, do zalaska", reče Bun. "A onda je svet naš. Ajgerman odmahnu glavom.

"A, nećeš me se dočepati!" reče. "Neću ti dozvoliti!"

Njegovi koraci unazad se ubrzaše i sledećeg trenutka je bežao punom brzinom, ne osvrćući se. Da se osvrnuo, video bi da Bun nije zainteresovan da ga goni. Umesto toga je pošao prema opsednutoj kapiji Midijana. Ešberi je još klečao tamo.

"*Ustaj!*", naredi mu Bun.

"Ako ćeš da me ubiješ, učini to, važi?" reče Ešberi. "Da završimo s tim."

"Zašto bih te ubio?" reče Bun.

"Ja sam sveštenik."

"Pa?"

"A ti si čudovište."

"A ti nisi?"

Ešberi podiže pogled.

"Pod tom odorom je čipka", reče Bun.

Ešberi skupi poderanu mantiju.

"Zašto je kriješ?"

"Ostavi me na miru."

"Pomiri se sa sobom", reče Bun. "Ja jesam." Pode kraj Ešberija prema kapiji. "Čekaj!" reče Ešberi.

"Da sam na tvom mestu, pošao bih odavde. U Midijanu ne vole mantiju. Loše uspomene."

"Hoću da vidim", reče Ešberi. "Zašto?"

"Molim te. Povedi me sa sobom."

"Ideš na svoj rizik."

"Spreman sam."

•

Iz daljine je bilo teško utvrditi šta se dešava dole na ulazu u groblje, ali doktor je bio siguran u dve stvari: Bun se vratio, i nekako porazio Ajgermana. Čim ga je ugledao, Deker se sklonio u jedno od policijskih vozila. I tu je sada sedeo, sa tašnom u ruci, pokušavajući da smisli sledeći potez.

Bilo je to teško, uz dva glasa koji su savetovali različite stvari. Njegova javna strana zahtevala je povlačenje, pre no što situacija postane još opasnija.

Pođi sad, govori je. Jednostavno se odvezi. Neka svi pocrkaju zajedno.

Bilo je mudrosti u tome. Sa noći na pragu, i Bunom da ih vodi, stanari Midijana još su mogli da pobeđu. A ako se to dogodi, i ako pronađu Dekera, iščupaće mu srce iz grudi.

Ali tu je bio i onaj drugi glas, i zahtevao njegovu pažnju.

Ostani, govorio je.

Maskin glas, iz torbe na njegovom krilu.

Već si me jednom odbio, ovde, reče glas.

I jeste, znajući pri tom da će doći vreme da vrati dug.

"Ne sad", prošaptao je.

Sad, reče glas.

Znao je da razum nema težinu da nadvlada njenu glad, niti molbe.

Imaš oči, reče glas. *Vidiš da imam posla.*

Šta to ona vidi, šta on nije video? Zagledao se kroz prozor.

Zar je ne vidiš? Sada je i on video. U svojoj opčinjenosti Bunom, koji je stajao nag na kapiji, propustio je novu pridošlicu: Bunovu žensku.

Vidiš li kučku? reče Maska.

"Vidim."

Pravi čas, a? Ko će u ovom baosu da vidi kako je sređujem? Niko. A kad ona ode, neće biti nikog ko zna našu tajnu. "Tu je Bun."

Taj nikada neće svedočili, nasmeja se Maska. Pa čovek je mrtav, zaboga. Ko će poslušati zombija, reci li meni? "Niko", reče Deker.

Tačno. On nam nije opasan. Ali žena jeste. Pusti me da je učulkam. "Šta ako te vide?"

Pa neka me vide, reče Maska. *Misliće da sam od onih iz Midijana.*

"Ne ti", reče Deker.

Pomisao da njegovo dragoceno Drugo Ja bude zamenjeno sa Midijanovim degenericima izazivala mu je mučninu. "Ti si čista", reče.

Daj da to dokažem, ubeđivala ga je Maska.

"Ali samo ženu?"

Samo ženu. Zatim odlazimo.

Znao je da savet ima smisla. Nikada neće imati bolju priliku da umlate kučku.

Počeo je da otključava tašnu. Maska je unutra bila sve nemirnija.

Brzo ili ćemo je izgubili.

Prsti mu skliznuše sa brojčanika dok je pritiskao kombinaciju brave.

Brzo, proklet bio.

I poslednji broj škljocnu na mesto. Brava odskoči, otključana.

Stari Dugmenko nikad nije izgledao lepše.

•

Iako je Bun savetovao Lori da ostane sa Narcisom, prizor Midijana u plamenu bio je dovoljan da njenog pratioca odvuče iz okrilja brda prema kapiji groblja. Lori je pošla za njim, ali njeno prisustvo je bilo uljez u njegovoj patnji, i zato se držala nekoliko koraka iza njega, i uskoro ga izgubila u dimu i sve dubljem sumraku.

Naišla je na prizor krajnje pometnje. Otkako je Bun poterao Ajgermana, prestao je svaki pokušaj napada na nekropolu. Ajgermanovi ljudi i civilno pojačanje povukli su se sa položaja na zidovima. Neki su se već odvezli, strahujući od onoga što će se dogoditi kada sunce nestane iza horizonta. Većina ih je ipak ostala,

bili su spremni da se povuku ako bude potrebno, ali još opčinjeni spektaklom uništenja. Prelazila je pogledom od jednog do drugog, pokušavajući da otkrije znake onoga što su osećali, ali sva lica bila su prazna. Izgledaju kao posmrtno maske, pomislila je, izbrisan im je svaki izraz. Ali ona je sada *znala* mrtve. Bila je sa njima, govorila sa njima. Videla da osećaju, videla im suze. Ko je tu *zaista* mrtav? Oni sa zamuklim srcima, što još znaju za bol, ili njihovi mučitelji staklastih očiju?

Prozor u dimu otkri sunce koje se ljuljalo na ivici sveta. Crvena svetlost je zaslepi. Zatvorila je oči, u odbrani. U mraku začu disanje malo dalje iza sebe. Otvori oči i poče da se okreće, znajući da dolazi neko zlo. Kasno da ga izbegne. Maska je bila na metar iza nje, prilazeći.

Imala je možda par sekundi pre nego što je stigao nož, ali to je bilo dovoljno da sagleda Masku, kao nikada ranije. Tu je bila ona praznina koju je videla na licima ljudi, poboljšana do savršenstva; ljudska manijakalnost pretvorena u mit. Nema svrhe da je zove *Deker*. Nije to bio *Deker*. Niti je bilo svrhe da je uopšte imenuje. Ta stvar je bila iznad imenovanja koliko je bila iznad njene moći da je savlada.

Stvar joj zaseče ruku. 1 još jednom.

Više nije bilo poigravanja. Došao je da je raščereči.

Rane su pekle. Instinktivno je podigla ruku do njih, što mu je pružilo priliku da je saplete udarcem po nogama. Nije imala vremena da ublaži pad. Udar o zemlju ostavi je bez daha. Grcajući zavazduhom, okrenula je lice prema zemlji da ga skloni od noža. Zemlja kao da se zatrese ispod nje. Iluzija, sigurno. Ali potres se ponovi.

Ona krišom pogleda prema Maski. I on je osetio potres, i gledao je prema groblju. Ova njegova odsutnost joj je jedina šansa; mora da je iskoristi. Otkotrljala se iz njegove senke i podigla se na noge. Nije bilo traga od Narcisa, ili Rejčel, niti se mogla nadati pomoći od posmrtnih maski, koje su zaboravile cilj svoga pohoda i žurno se povlačile iz dima, dalje od sve jačeg podrhtavanja. Ne skidajući pogled sa kapije kroz koju je prošao Bun, zateturala se nizbrdo, dok joj je prašnjavo tle podrhtavalo pod nogama.

Midijan je bio izvor potresa. Zalazak sunca, i nestanak svetlosti koja je zarobila Soj pod zemljom, bio je znak za njihov početak. Soj je

pravio ove zvuke od kojih se tresla zemlja, dok je uništavao svoje utočište. Ono što je bilo dole više nije moglo tamo da ostane.

Noćni Soj se dizao.

Ovo saznanje nije bilo dovoljno da je odvрати od cilja. Šta god da se oslobađalo iza kapije, odavno je sklopilo mir sa njom, i mogla je da se nada milosti. Od onog užasa što je pratio u stopu nije mogla da je očekuje.

Sada joj je osvetljavala put samo vatra iz grobova, put posut ostacima opsade: kantama od benzina, lopatama, odbačenim oružjem. Bila je već gotovo na kapiji kada je ugledala Babet kako stoji uz zid, sa užasom na licu.

"Beži", uzviknu, u strahu da će Maska povrediti dete.

Babet poslušala, i telo kao da joj se pretvorilo u zver kada se okrenula i pojurila kroz kapiju. Lori je išla nekoliko koraka iza nje, ali kada je prešla prag dete je već nestalo, izgubilo se u stazama prekrivenim dimom. Potresi su ovde imali takvu snagu da su podizali ploče sa staza, i obrušavali mauzoleje, kao da neka podzemna sila — Bafomet, možda, Onaj Koji Je Stvorio Midijan — trese njegove temelje, u nameri da sruši sve. Nije očekivala ovakvo pustošenje; izgledi da preživi kataklizmu sada su joj izgledali minimalni.

Ali bolje da bude sahranjena u ruševinama nego da pripadne Maski. I da bude srećna, na kraju, što joj je sudbina ponudila bar da izabere kraj.

XXIII

Pustošenje

U onoj ćeliji u Golom Vratu Buna su opsedala sećanja na Midijanov lavirint. Zatvorivši oči na suncu, ponovo bi se izgubio u njemu, samo da bi ih opet otvorio i pronašao ga u vijugama na jagodicama prstiju i venama na rukama - venama kroz koje ništa nije teklo; podsetnicima, kao i Midijan, na njegovu sramotu.

Lori je raščinila to prokletstvo očajja, došavši ne da moli, već *dazahteva* od njega da oprostí sebi.

Sada, ponovo na stazama iz kojih je poteklo njegovo čudesno stanje, osećao je njenu ljubav kao život koji njegovo telo više nije posedovalo.

Bila mu je potrebna ta uteha, u ovom pandemonijumu. Noćni Soj nije samo rušio Midijan, brisao je svaki trag o svojoj prirodi i uspomenu na svoje postojanje. Video ih je svuda na delu, kako dovršavaju ono što je započela Ajgermanova čistka. Kako skupljaju ostatke svojih mrtvih i bacaju ih u vatru; kako spaljuju postelje, odeću, sve što nisu mogli da ponesu sa sobom.

Nisu to bile jedine pripreme za bekstvo. Video je Soj u oblicima koje nikad ranije nije imao čast da vidi: širila su se krila, ispružali udovi. Jedan se pretvarao u mnoštvo (muškarac, u jato); mnogi su postajali jedno (troje ljubavnika, oblak). Svuda oko njega, rituali napuštanja.

Ešberi je još bio kraj Buna, zanemeo.

"Kuda idu?"

"Zakasnio sam", reče Bun. "Napuštaju Midijan." Poklopac groba pred njima odlete i avetinjsko obličje se uzdiže kao raketa u noćno nebo.

"Divno", izusti Ešberi. "Šta su oni? Zašto ih nikada nisam sreo?"

Bun zatrese glavom. Nije imao načina da opiše Soj, osim onih starih. Nisu pripadali Paklu; ali ni Raju. Bili su ono što vrsta kojoj je nekada pripadao nije mogla da podnese da bude. Neljudi, nevrsta; vreća ljudskosti, rasparana i ponovo ušivena, sa mesecom unutra.

I sada, pre nego što je dobio priliku da ih upozna — i poznajući ih, upozna *sebe* - ostajao je bez njih. U ćelijama svojih tela nalazili su sredstva za put, i podizali se u noć.

"Prekasno", ponovio je, a bol rastanka punio mu je oči suzama.

Napuštanje je postajalo sveopšte. Svuda su se otvarala vrata, prevrtale ploče, dok su duhovi uzlazili u bezbrojnim ustrojstvima. Nisu svi leteli. Neki su odlazili kao koza ili tigar, hitajući kroz plamen prema kapijama, ali su neki - čiju plodnost nije mogla da uspori ni smrt — išli sa porodicama od šestoro ili više, sa najmlađima u naručju. Bio je svedok, znao je, odlaska jednog doba, kraja koji je počeo kada je prvi put kročio na zemljište Midijana. Bio je tvorac ovog pustošenja, iako nije zapalio nijednu vatru, niti oborio nadgrobnu ploču. Doveo je ljude u Midijan. I uništio ga. Čak ga ni Lori ne bi ubedila da još jednom oprostí sebi. Ova pomisao mogla ga je odvesti u plamen, da nije čuo kako dete zove njegovo ime.

Bila je ljudsko biće tek toliko da bi upotrebila reči, ostatak je bio zver.

"Lori", rekla je.

"Šta je sa njom?"

"Napala je Maska."

Maska? Mogao je to da bude samo Deker. "Gde?"

•

Blizu, i sve bliže.

Znajući da ne može da bude brža od njega, pokušavala je da bude drskija, da pode tamo kuda on neće smeti. Ali on je bio suviše žedan njene krvi da bi ga se otresla. Pošao je za njom u oblast gde im se zemlja otvarala pod nogama, i padala kiša kamenja koje se pušilo.

Ali nije njegov glas bio taj koji je pozvao.

"Lori! Ovamo!"

Usudila se na jedan očajnički pogled i — *Bog ga blagoslovio!* — ugledala Narcisa kako joj domahuje. Napustila je stazu, ili ono što je ostalo od nje, i pošla prema njemu, saginjući se dok je prolazila između dva mauzoleja kada se razletelo njihovo obojeno staklo, i struja senke, prošarana očima, napustila svoje skrovište prema zvezdama. Izgledala je kao da je i sama deo neba, pomisli zadivljeno. Pripadala mu je.

Prizor je usporio za jedan, kobni korak. Maska proguta razdaljinu između njih i dograbi joj bluzu. Ona se baci napred da izbegne ubod koji je morao da usledi, i tkanina se pocepa u padu. Ovaj put ju je

imao. Još dok je posezala za zidom da bi se upravila, osetila je njegovu ruku u rukavici na potiljku.

"Govnaru!" dreknu neko.

Podigla je pogled i ugledala Narcisa na drugom kraju prolaza između grobnica. Bilo je očigledno da je privukao Dekerovu pažnju. Stisak na vratu popusti. Nedovoljno da se izmigolji, ali ako Narcis nastavi da mu odvlači pažnju, možda i uspe.

"*Imam ovde nešto za tebe*", reče Narcis, i izvadi ruke iz džepova, pokazujući srebrne kuke na palčevima.

Kuke zazvoniše jedna od drugu. Iskočiše varnice.

Deker dopusti da mu Lorin vrat isklizne iz prstiju. Ona se otkotrlja dalje od njega, i pođe, povodeći se, prema Narcisu. Ovaj je išao niz prolaz prema njoj, ili tačnije prema *Dekeru*, koga je fiksirao pogledom. "Nemoj..." prodahtala je. "Opasan je."

Narcis je čuo — i iscerio se na njeno upozorenje — ali nije odgovorio. Samo je prošao kraj nje da presretne ubicu.

Lori se osvrnu. Kada su se našli na metar jedan od drugog, Maska izvuče drugi nož, široke oštrice kao mačeta, iz sakoa. Pre nego što je Narcis pomislio na odbranu, koljač uputi brz udarac nadole koji glatko odseče Narcisovu levu šaku. Tresući glavom, Narcis zakorači unazad, ali Maska pođe za njim, sa mačetom iznad glave, i zakopa oružje u lobanju svoje žrtve. Udarac rascepi Narcisovu glavu od temena do vrata. Bila je to rana koju ni mrtvi ne mogu da prežive. Narcisovo telo se potrese, i - kao i Onaka, uhvaćen na suncu — razlete se uz prasak, i uz hor urlika i jecaja koji se ustremi uvis.

Lori zaječa, ali odmah uguši naredni izliv. Nije bilo vremena za tugovanje. Ako sačeka da pusti i jednu suzu, Maska će je se ponovo dočepati, i Narcisovo žrtvovanje biće uzaludno. Počela je da uzmiče, između zidova koji su se ljuljali, znajući da treba da beži što brže, ali nemoćna da odvoji pogled od Maskine izopačenosti. Preturajući po krvavim ostacima, Maska nataknu polovinu Narcisove glave na onu finiju oštricu, zatim položi nož na rame, zajedno sa trofejom, zastavši pre nego što će nastaviti lov.

Sada je potrčala, napolje iz senke mauzoleja na glavnu stazu. Čak i da joj je sećanje moglo poslužiti kao vodič, svi spomenici su se pretvorili u ruševine, i nije mogla da razlikuje sever i jug. Ali je, na kraju krajeva, to bilo svejedno. Gde god da se okrene — iste

ruševine, i isti progonitelj. Ako bude išao za njom do sudnjeg dana — *a znala je da hoće* — kakva korist od života u strahu od njega? Neka bude na njegov, *oštri* način. Srce joj je prejako tuklo da bi ga dalje opterećivala.

Ali upravo kada se predala njegovom nožu, popločano zemljište između nje i ubice se otvori, i perjanica dima je zakloni od Maske. Sledećeg trenutka bi progutana cela staza. Ona pade. Ne na zemlju. Nije je bilo. Već u njenu utrobu...

•

"...pada!" reče dete.

Šok je gotovo obori sa Bunovih ramena. On podiže ruke da je pridrži. Ona divlje dograbi njegovu kosu. "U redu?" reče on. "Da."

Nije dozvolila da Ešberi pođe sa njima. Ostavili su ga da se sam snalazi u vrtlogu, dok oni traže Lori.

"Tamo napred", reče ona, upravljajući ga. "Nije daleko."

Vatre su zamirale, progutavši sve što su mogle da dohvate. Suočene sa hladnim kamenom, mogle su samo da ga ližu dok ne pocrni, i da se ugase. Ali podzemni potresi nisu prestali. Od njihovog rada kamen je i dalje škripao o kamen. A ispod grmljavine se čuo još jedan zvuk, koji Bun nije toliko čuo koliko ga je osećao: u utrobi, testisima i zubima.

Dete mu okrenu glavu vukući svoje uzde. "Ovuda", reče.

Proređeni plamenovi olakšavali su prolaz; njihov sjaj je smetao Bunovim očima. Sada je išao brže, iako su staze bile preorane potresima i morao je da gazi prevrnutu zemlju.

"Koliko još?" upitao je.

"*Tiho*", naredi ona.

"Šta je?"

"Budi miran."

"I ti čuješ?" reče on.

"Da."

"Šta je to?"

Nije odmah odgovorila, već je oslušnula ponovo.

Zatim reče: "*Bafomet.*"

Bun se u zatočeništvu više puta prisećao Krstiteljevih odaja; onih ledenih trenutaka koje je proveo pred raskomadanim bogom. Zar mu nije govorio proročanstva? šaputao mu u glavi i zahtevao da se njegov glas poštuje? Predvideo je ovu pustoš. Rekao mu da je Midijanov kraj neizbežan. Pa ipak nije bilo optužbi, iako je morao znati da govori sa čovekom koji je odgovoran za sve. Umesto toga je bio gotovo *intiman*, što je Buna užasavalo više od bilo kakvog napada. On nije mogao da bude poverenik božanstva. Došao je Bafometu kao jedan od nedavno umrlih, da moli za mesto pod zemljom. A bio je pozdravljen kao učesnik neke buduće drame. On to nije tražio. Nikakvu slavu, niti ime. Odupro se tome, okrenuo leđa Krstitelju; iskobeljao se odande, tresući glavom da odagna šapat.

Ali nije uspeo. Na pomisao o Bafometu, one su se reči, i to ime, vraćali kao Furije.

Ti si Kabal, rekao mu je.

Tada to nije hteo da prihvati; nije ni sada. Koliko god da je žalio Bafometovu tragediju, znajući da ovaj ne može da izbegne uništenje, imao je hitniji poziv sa druge strane svega onog što mu je bilo drago.

Nije mogao da spasi Krstitelja. Ali još može da spasi Lori.

"Ona je tamo!" reče dete.

"Gde?"

"Pravo napred. Pogledaj!"

Mogao je da vidi samo kaos. Staza pred njim je zjapila; iz zemlje su kuljali svetlost i dim. Nije bilo znakova života. "Ne vidim je", reče on.

"Pod zemljom je", odgovori dete. "U jami."

"Povedi me."

"Ne mogu dalje."

"Zašto?"

"Spusti me. Povala sam te dokle mogu." U glasu joj se pojavi jedva obuzdavana panika. "*Spusti me*", zahtevala je. Bun kleknu, i dete skliznu sa njegovih leđa. "Šta se dešava?" reče on.

"Ne smem da idem s tobom. Zabranjeno mi je."

Posle užasa kroz koje su prošli, njen nemir je bio zastrašujući.

"Čega se bojiš?" reče on.

"Ne smem da vidim", odgovorila je. "Ne Krstitelja."

"On je ovde?"

Ona potvrdi, uzmičući kad je novi potres još više otvorio pukotinu pred njima.

"Idi kod Lori", reče mu. "Izbavi je. Samo si joj ti ostao."

Zatim ode, dve noge postadoše četiri dok je bežala, ostavljajući Buna pred jamom.

•

Lori je pri padu izgubila svest. Kada se posle nekoliko sekundi povratila, ležala je na pola puta uz, ili niz, strmu padinu. Tavanici iznad nje još je stajala, ali je bila teško oštećena, i upravo su se otvarale nove pukotine, nagoveštavajući konačno urušavanje. Ako se odmah ne skloni, biće živa sahranjena. Pogledala je prema vrhu padine, Tunel je tamo bio otvoren prema nebu. Počela je da baulja, u tom pravcu, dok joj je zemlja curila na glavu, a zidovi škripali kao ih nešto prisiljava na predaju.

"Ne još", mrmljala je. "Molim vas, ne još..."

Bila je na par metara od vrha kada su njena pomućena čula prepoznala padinu. Već je jednom iznela Buna ovom putem, dalje od sile koja je obitavala u prostoru na dnu. Da li je još tamo, i posmatra je kako se muči? Ili je kataklizma bila posledica njegovog odlaska: graditeljev oproštaj? Nije osećala da je posmatraju, ali je ionako malo toga mogla da oseti. Telo i um su joj funkcionisali po nalogu instinkta. Na vrhu uspona čekao je život. Napredovala mu je u susret, mučno, santimeter po santimeter.

Još jedan minut, i stigla je do tunela, ili bar njegovih ostataka bez tavanice. Neko vreme je ležala na leđima, posmatrajući nebo. Kada je došla do daha, ustala je i ispitala ranjenu ruku. Posekotine su bile zagušene prljavštinom, ali su bar prestale da krvare.

Primorala je noge da se pokrenu, ali tada nešto pade ispred nje, vlažno, u prašinu. Narcis pogleda gore u nju, polovinom lica. Ona kroz jecaj izgovori njegovo ime, i okrenu se da se suoči sa Maskom. Opkoračio je tunel kao da je kopao grob, a onda skoči dole da joj se pridruži.

Vrh noža ciljao joj je u srce. Da je bila jača, pogodio bi je, ali je zemlja na vrhu padine popustila kada je uzmakla i ona nije imala

snage da se održi, već se otkotrlja, prevrćući se preko glave, niz nagib.

Njen krik pokaza Bunu put. Popeo se preko izvrnutih ploča i spustio u otvoreni tunel, zatim se uputio prema njoj kroz lavirint urušenih zidova i umirućih vatri. Ali ona figura napred u prolazu, koja se okrenula da ga dočeka, sa spremnih noževima, nije bila njena.

Bio je to doktor, konačno.

Iz sumnjivog okrilja padine, Lori vide kako se Maska okreće od nje, odvrćena od svoje namere. Uspela je da se zaustavi, uhvativši se zdravom rukom za pukotinu u zidu, i održala se dovoljno dugo da spazi Buna gore u hodniku. Videla je šta je mačeta učinila Narcisu. Čak su i mrtvi ponekad bili smrtnici. Ali pre nego što je uspela da izusti i reč upozorenja Bunu, talas ledene sile pode uz padinu iza nje. Bafomet nije napustio svoj oganj. Još je bio tamo, i njegov uticaj joj je odvajao prste sa oslonca u pukotini.

Nemoćna da se odupre, ona skliznu nazad niz padinu, u uzavreli prostor.

Ekstaze Soja nisu dirnule Dekera. Pošao je na Buna kao radnik u klanici, da dovrši započeto čerečenje: bez dramatizovanja, bez emocija.

To ga je činilo opasnim. Udario je munjevito, bez upozorenja. Tanko sečivo prođe kroz Bunov vrat.

Bun samo pođe korak nazad da razoruža neprijatelja. Nož iskliznu uz Dekerovih prstiju, zarobljen u Bunovom mesu. Doktor nije pokušavao da ga ponovo uzme. Umesto toga je obuhvatio svoj cepač lobanja dvoručnim zahvatom. Konačno se i oglasio: dubokim stenjanjem koje se pretvorilo u kratke uzdahe kada je krenuo da raskomada žrtvu.

Bun se povi da izbegne jedan horizontalan zamah, i sečivo se zari u zid tunela. Obojicu zasu zemlja kada je Deker iščupao nož. Tadazamahnu ponovo, promašivši lice svoje mete za dužinu prsta.

Izgubivši ravnotežu, Bun zamalo da padne, i njegov oboreni pogled zaustavi se na Dekerovom trofeju. Nije mogao da ne prepozna osakaćeno lice. Narcis, isečen i mrtav u prašini.

"Ti skote!" zaurla.

Deker na trenutak zastade, i zagleda se u Buna. Zatim progovori. Ne svojim glasom, već nekim tuđim, iscerenim zavijanjem.

. "Ti možeš da umreš", reče glas.

Govoreći to, razmahivao je oštricom, bez namere da dotakne Buna, već da bi mu pokazao svoju nadmoćnost. Sečivo je zavijalo kao glas: zujanje muve u mrtvačkom sanduku, slepi let od zida do zida.

Bun se povuče pred ovim razmetanjem, sa samrtnim strahom u utrobi. Deker je bio u pravu. Mrtvi *mogu* da umru.

On udahnu, kroz usta i rasečeno grlo. Zamalo da načini kobnu grešku, ostajući u ljudskom obliku pred Maskom. A zašto? Zbog neke apsurdne ideje da konačni obračun treba da bude čovek protiv čoveka; da u borbi razmene reči, i da porazi doktorov ego pre nego što mu uzme život.

Ali nije moglo da bude tako. Ovo nije bila pacijentova osveta pokvarenom iscelitelju: našli su se zver i kasapin, zubi i nož.

Izdahnuo je, i prava priroda njegovih ćelija poteče kao med. Ushićenje mu zapljusnu nerve; telo mu je treperilo dok se nadimalo. Za života se nikad nije osećao tako živ, kao u ovim trenucima, oslobađajući se ljudskosti i opremajući se za noć.

"*Nikad više...*" reče, i pusti da iz njega probije zver.

Deker podiže mačetu da dokrajči neprijatelja pre nego što promena bude dovršena, ali Bun nije čekao. Preobražujući se, zamahnuo je kandžama prema koljačevom licu, trgajući masku — dugmeta, rajsferšlus i sve — da otkrije nemoć ispod nje.

Deker vrisnu, razotkriven, podižući ruku ka licu da ga bar donekle sakrije od pogleda zveri.

Bun podiže masku sa zemlje, i poče da je razdire, kidajući platno kandžama. Dekerovi krici se pojačашe. Spustivši ruku sa lica, zamahnu prema Bunu sa bezumnom žestinom. Oštrica dokači Buna u grudi, otvarajući ih, ali kada se vratila da ponovo zaseče, Bun ispusti krpe i odbi udarac, pribijajući mu ruku uz zid takvom silinom da kosti popucaše. Mačeta pade na zemlju, i Bun posegnu prema Dekerovom licu.

Zavijanje prestade kada su kandže pošle na njega. Usta se zatvoriše. Crte lica se opustiše. Bun je za trenutak posmatrao lice koje je nekada satima proučavao, tražeći spas u svakoj reči. Na tu pomisao, ruka mu skliznu sa Dekerovog lica na vrat, i stegnu gušu koja je izrodila tolike laži. Zatvorio je šaku, probadajući kandžama Dekerovo meso. Zatim povuče. Cela mašinerija se odvoji, u poplavi

krvi. Dekerove oči se raširiše, prikovane za onog koji mu je oduzeo govor. Bun ponovo trgnu, i još jednom. Oči se isprazniše. Telo poče da se trza, zatim se polako umiri.

Bun mu nije dozvoljavao da padne. Držao ga je kao u plesu, i komadao meso i kosti kao što je komadao masku; komadi Dekerovog tela pljuskali su po zidovima. U glavi mu je bilo samo maglovito sećanje na Dekerove zločine prema njemu. Kidao je sa strašću Soja, čudovišno uživajući u svom čudovišnom delu. Dopršivši najgore, odbaci ostatak tela na zemlju, i završi ples sa partnerom pod nogama.

Za ovo telo nije moglo biti vaskrsenja. Niti nade u spas na ovom svetu. Bun je u vrhuncu pomame zadržao ujed koji bi udahnuo posmrtni život u Dekerov sistem. Njegovo meso će pripasti muovama, i njihovom porodu; uspomena na njega —čudima onih koji budu hteli da pričaju njegovu priču. Buna se to više nije ticalo. Bilo mu je svejedno ako mu zauvek budu pripisivani zločini koje mu je Deker natovarilo navrat. Ionako više nije bio nevin. Ovim klanjem postao je ubica, baš kao što ga je Deker uveravao. Ubivši proroka, obistinio je proročanstvo.

Ostavio je telo da leži, i pošao da potraži Lori. Mogla je da ode samo na jedno mesto: niz padinu u Bafometovu odaju. Ima nekog smisla u tome, pomisli on. Krstitelj ju je *doveo* ovde, otvorivši zemlju ispod njenih nogu da bi privukao Buna za njom.

Plamen u kome je obitavalo Bafometovo razdvojeno telo baci mu hladni sjaj u lice. On pode niz padinu prema njemu, odeven u krv svoga neprijatelja.

XXIV Kabal

Izgubljenog u pustoši, Ešberija je pronašla svetlost koja je treperila između razlomljenih ploča na zemlji. Njeni zraci su bili okrutno hladni, i lepljivi, kako svetlost nije smela da se ponaša, prijanjajući mu za rukav i šaku pre no što su se povukli. Zainteresovan, on pođe prema njihovom izvoru, od jedne do druge erupcije, svaki put blistavije od prethodne.

Kao školarac u mladosti, poznao bi Bafometovo ime da mu ga je neko šapnuo, i shvatio bi zašto ga je svetlost, izvurući iz božanskog plamena, tako privlačila. Poznao bi božanstvo kao boga i boginju u jednom telu. Setio bi se kako su njegovi poklonici postradali zbog svog idola, spaljivani kao jeretici, ili zbog protivprirodnih dela. Možda bi se prestrašio sile koja je zahtevala tolike žrtve; i postupio bi mudro.

Ali nije bilo nikoga da mu kaže. Samo svetlost koja ga je vukla dalje.

•

Krstitelj nije bio sam u svojoj odaji, otkrio je Bun. Izbrojao je jedanaest pripadnika Soja duž zidova, kako kleče povezanih očiju, okrenuti leđima plamenu. Među njima, gospodin Lajlsberg i Rejčel.

Na zemlji, desno od ulaza, ležala je Lori. Ruka joj je bila krvava, i lice, a oči zatvorene. Ali kada je pošao da joj pomogne, stvar u plamenu ga pogleda, okrećući ga ledenim dodirom. Imala je posla s njim, i nije nameravala da čeka.

"Pridi", reče. "Po svojoj volji."

Bojao se. Plamen iz zemlje bio je dvostruko viši nego što je bio kada je prvi put došao ovde, i doticao je tavanicu prostorije. Komadići zemlje, pretvoreni u pepeo ili u led, padali su na pod u svetlucavoj kiši. Na desetak metara od plamena udar energije bio je brutalan. Bafomet ga *ipak pozva* još bliže.

Bezbedan si, reče. Došao si u krvi tvoga neprijatelja. Ona će te grejali.

On zakorači prema vatri, lako su ga u životu posle smrti ranjavali metak i sečivo, i nijedno nije osetio, sada je jasno osećao studen Bafometovog ognja. Probadala je njegovu golotinju, pravila mu ledene šare na očima. Ali Bafometove reči nisu bile prazno obećanje. Krv koju je nosio na sebi postajala je toplija na vazduhu koji je bivao sve hladniji. To ga umiri, i ohrabri za sledeća dva koraka.

Oružje, reče Bafomet. Odbaci ga.

Zaboravio je na nož u vratu. Izvuče ga iz mesa i odbaci u stranu.

Još bliže, reče Krstitelj.

Žestina plamena otkrivala je samo nagoveštaje onog što je obitavalo u njemu, ali dovoljno da potvrdi ono što je saznao u svom prvom susretu sa Bafometom: ako je božanstvo i načinilo stvorenja po uzoru na svoj lik, on ih nije video. Čak i u snovima, nije bilo ničega sličnog Krstitelju. Bio je jedan, jedini.

Odjednom jedan njegov deo poseže za Bunom iz plamena. Da li ud, ili organ, nije imao priliku da vidi. Zgrabilo ga je za vrat i povuklo prema vatri. Dekerova krv više mu nije bila od pomoći; led mu oprži lice. Ali ništa nije mogao da učini da se oslobodi. Zaronilo mu je glavu u plamen, čvrsto ga držeći. Znao je šta se događa istog trenutka kada mu se vatra zatvorila oko glave: *Krštenje.*

I da to potvrdi, Bafometov glas u njegovoj glavi. *Ti si Kabal, reče glas.*

Bol se ublažio. Bun otvori usta da udahne, i vatra mu poteče niz grlo u stomak i pluća, zatim kroz ceo sistem. Sa sobom je nosila njegovo novo ime, krsteći ga iznutra.

Više nije bio Bun. Bio je Kabal. Savez mnogih.

Posle ovog pročišćenja imaće krv i toplinu, i moći će da ima decu: bio je to Bafometov dar, božanski blagoslov. Ali odsad će biti ranjiv, ili ranjiviji. Ne samo zbog toga što je mogao da krvari, već zato što je bio ispunjen svrhom.

Moram bili sakriven noćas, reče Bafomet. Svi mi imamo neprijatelje, ali moji su živci duže i naučili više o svireposti od drugih. Odnećete me odavde i sakrili od njih.

Sada je prisustvo Soja dobilo smisao. Ostali su da ponesu delove Krstitelja i sklone ih od sila koje će ih progoniti.

Ovo je tvoje delo, Kabale, reče Bafomet. Ne optužujem te. Moralo se dogoditi. Nijedno utočište nije večno. Ali te zavetujem...

"Da?" reče on. "Reci mi."

Izgradi ponovo ono što si uništio.

"Novi Midijan."

Ne.

"Šta onda?"

Moraš da pronađeš mesto za nas u svetu ljudi. "Pomozi mi."

Ne mogu. Od sada moraš li da pomažeš meni. Porušio si svet. Sada moraš ponovo da ga stvoriš.

Plamen zadrhta. Ritual Krštenja bio je pri kraju. "Kako da počnem?" reče Kabal.

Isceli me, odgovori Bafomet. Pronađi me, i isceli me. Izbavi me od neprijatelja.

Glas koji mu se isprva obratio potpuno se promenio. Nestao je iz njega svaki trag zahtevanja. Ostala je samo molitva za izlečenje, i spas od patnje, izgovarana tiho u njegovo uvo. Čak mu je nestalo i omče oko glave, ostavivši ga da slobodno gleda desno i levo. Poziv koji on nije čuo okupi Bafometove staraoce. I pored poveza na očima, koračali su pouzdano do ivice plamena, koji je mnogo izgubio na žestini. Podigli su ruke, preko kojih je bilo prebačeno platno, i zid ognja se razdvoji da propusti delove Bafometovog tela. Spremne ruke putnika hitro ih umotaše i skloniše.

Ovo razdvajanje delova bilo je puno agonije. Kabal je osećao taj bol kao sopstveni, kako ga ispunjava dok nije postao gotovo neizdrživ. On poče da se povlači iz plamena, da bi ga se oslobodio.

Ali dok je to činio, jedan deo, koji je tek trebalo preuzeti, dolebde mu pred oči. Bafometova glava. Okrenula se prema njemu, velika i bela, veličanstvene simetrije. Celo telo mu ožive na taj prizor: pogled, pljuvačka i batina. Srce mu zakuca, izlečivši oštećenu stranu tom prvom kontrakcijom. Njegova zgrušana krv se otopi, kao svete mosti, i poče da struji. Testisi mu se zategoše i iz kurca mu poteče sperma. Ejakulirao je u plamen, koji ponese perle semena da dotaknu Krstiteljevo lice.

Randevu se završio. Izašao je iz vatre baš kada je Lajlsberg — poslednji od sledbenika u odaji — primio glavu iz ognja i umotao je-

Napušten od čuvara, plamen udvostruči snagu. Kabal posrnu unazad kada se ogranj oslobodio sa zastrašujućom energijom...

Gore na površini, Ešberi oseti kako udar sile raste, i pokuša da se povuče, ali um mu je bio ispunjen onim što je video, i taj teret ga je usporio. Vatra ga zahvati, ponevši ga kada se ustremila ka nebesima. On zavrišta na njen dodir, i na tragove Bafometa koji mu preplaviše sistem. Sagoreše njegove mnoge maske. Prvo mantija, zatim čipka bez koje nije mogao da provede dan otkako je odrastao. Sledeća je bila seksualna anatomija u kojoj i onako nkad nije mnogo uživao. I konačno, njegovo meso, ostavljajući ga čistog. Pao je nazad na zemlju obnaženiji nego što je bio u majčinoj utrobi, i slep. Pad mu je nepovratno uništio noge i ruke.

Pod zemljom, Kabal se razbudi iz zanosa otkrovenja. Vatra je načinila otvor u tavanici, i širila se odatle u svim pravcima. Progutaće ih podjednako lako kao zemlju i kamen. Moraju što dalje odatle pre nego što stigne do njih. Lori je bila svesna. Sumnja u njenim očima govorila mu je da je videla Krštenje, i da ga se boji.

'Ja sam', reče joj on. "I dalje sam to ja."

Pružio joj je ruku. Ona je uze, i on je povuče na noge.

"Ja ću te nositi", reče on.

Ona odmahnu glavom. Pogled joj skrenu na nešto što je ležalo na podu. Pratio je njen pogled. Blizu raspukline u zemlji ležala je Dekerova oštrica, koju je dobacio pre Krštenja, dok je još bio čovek.

"Hoćeš je?" upita je.

"Da."

Zaklanjajući oči od krhotina sa tavanice, on se vrati i podiže nož.

"Mrtav je?" upitala je, kada joj je prišao. "Mrtav je."

Nije bilo leša koji bi to potvrdio. Tunel ga je već pokopao, urušavajući se, kao što je pokopao sav Midijan. Grobnica za grobnicu.

Pošto je gotovo sve bilo sravnjeno sa zemljom, nije im bilo teško da pronađu put do glavne kapije. Usput nije bilo ni traga od Midijanovih stanovnika. Ili je vatra progutala njihove ostatke, ili ih je prekrilo kamenje, i zemlja.

Ispred same kapije, ostavljena na mestu gde nisu mogli da je primete, nalazila se uspomena na nekog za koga se Lori nadala da je umakao neozleđen. Babetina lutka - ispletana od trave, okrunjena

prolećnim cvećem — ležala je u malom krugu od kamenja. Kada su Lorini prsti dotakli igračku, učini joj se da poslednji put gleda kroz detinje oči - u pejzaž koji brzo promiče dok je neko požuruje prema bezbednosti. Vizija je suviše kratko trajala. Nije imala vremena da detetu uputi molitvu za sreću, jer je prenu zvuk iza leđa. Okrenula se i videla kako se ruše stubovi koji su podupirali kapiju Midijana. Kabal je povuče za ruku u trenutku kada su se kameni monoliti sudarili, zaljuljali zajedno kao zagrljeni rvači, i pali u stranu na mesto gde su sekund ranije stajali njih dvoje.

Iako nije imao sat da odredi vreme, Kabal je imao jasan osećaj — Bafometov dar, možda - koliko je preostalo do svanuća. U mislima je mogao da vidi planetu, kao brojčanik sata ukrašen morima, i magičnu granicu noći kako se prikada oko nje.

Nije se bojavao izlaska sunca. Krstitelj mu je podarilo snagu oduzetu njegovoj braći i sestrama. Sunce ga neće ubiti. Znao je to, nepogrešivo. Bilo je sigurno da se neće osećati ugodno. Izlazak meseca će uvek biti poželjniji prizor od zore. Ali njegov zadatak neće moći da se ograniči na noćne sate. On neće kriti glavu od sunca kao što su ostali iz Soja morali da čine. Upravo u ovom času oni traže neko sklonište od dana.

Zamišljao ih je na nebu iznad Amerike, ili kako hitaju njenim putevima, kako se grupe dele kada bi se neko umorio, ili pronašao sigurno pristanište: ostali su putovali dalje, svakog trenutka sve očajniji. Nemo im je poželeo sigurno putovanje i bezbednu luku.

I više: obećao je da će ih jednom ponovo naći. Da ih okupi i ujedini kao što je Midijan učinio. Doneo im je zlo, nenamerno. Sada je bilo na njemu da ga otkloni, koliko god to potrajalo.

"Moram da pođem još noćas", reče on Lori. "Ili će im se ohladiti trag. A tada ih nikad neću naći."

"Nećeš poći bez mene, Bune."

"Ja više nisam Bun."

"Zašto?"

Sedeli su na brdu iznad nekropole, i on joj prenese sve što je saznao na Krštenju. Teške lekcije, za koje su mu nedostajale reči. Bila je umorna, i drhtala je, ali nije mu dozvolila da stane.

"Nastavi", govorila je, kada bi ućutao. "Reci mi sve."

Znala je najveći deo priče. Bila je Bafometovo oruđe, kao i on, ili više. Deo proročanstva. Bez nje on se nikad ne bi vratio u Midijan da ga spasi, i da mu namera propadne. Posledica tog povratka i neuspeha bio je zadatak pred njim.

Ipak se pobunila.

"Ne možeš da me ostaviš", rekla je. "Ne posle svega što se dogodilo."

Položila je ruku na njegovu nogu.

"Seti se zatvorske ćelije..." promrmljala je.

On je pogleda.

"Rekla si mi da oprostim sebi. Bio je to dobar savet. Ali ne znači da treba da okrenem leđa svemu što se ovde dogodilo. Bafometu, Lajlsbergu; svima... razorio sam jedini dom koji su ikada imali."

"Nisi ga *li* razorio."

"Da nisam došao ovamo, još bi postojao", odvrati on. "Moram da popravim štetu."

"Povedi me sa sobom", reče ona. "Idi ćemo zajedno."

"Ne možemo. Ti si živa, Lori. Ja nisam. Još si ljudsko biće. Ja nisam."

"Možeš to da promeniš."

"Šta to govoriš?"

"Možeš da me učiniš jednakom tebi. Nije teško. Jedan ujed i Pelokvin te je zauvek promenio. Ti izmeni *mene*."

"Ne mogu."

"Misliš, *nećeš*."

Okrenula je Dekerov nož u prašini.

"Ne želiš da budeš sa mnom. U tome je stvar, zar ne?" Načinila je mali, ukočen smešak. "Šta je, nemaš tri čiste da priznaš?"

"Kada dovršim ono što moram da učinim..." odgovorio je. "Možda tada."

"O, za sto godina, otprilike?" promrmljala je, u suzama. "Tada ćeš doći po mene, je 1' da? Da me otkopaš. Da me prekriješ poljupcima. Da mi kažeš da bi došao ranije, ali je vreme prosto *proletelo*?"

"Lori."

"Ćuti", reče ona. "Ne želim nove izgovore. Samo me vređaš." Proučavala je sečivo, umesto njega. "Imaš svoje razloge. Mislim da smrde, ali treba da ih se držiš. Biće ti potreban nekakav oslonac."

On se ne pomeri.

"Šta čekaš? Neću ti reći da je sve u redu. Samo idi. Ne želim više da te vidim."

On ustade. Njen bes je ozleđivao, ali lakše nego suze. On pođe par koraka unazad; zatim — videvši da ga ona neće udostojiti osmeha, niti pogleda — okrenu leđa.

Tek tada je podigla pogled. On je gledao u drugom pravcu. Sad ili nikad. Uperila je vrh Dekerovog noža u stomak. Znala je da neće moći da zada ubod jednom rukom, i zato se spustila na kolena, oslonila dršku noža o zemlju, i pustila da je težina tela natakne na oštricu. Strašno je bolelo. Ona uzviknu u agoniji.

On se okrenu i vide je kako se uvija, dok joj je krv isticala u zemlju. Potrčao je do nje, i okrenuo je na leđa. Već su je tresli samrtni grčevi.

"*Lagala sam*", mrmrljala je. "Bune... lagala sam. Ti si sve što hoću da vidim."

"Nemoj da umreš", reče on. O Bože nebeski, nemoj da umreš."

"Ne daj mi."

"Ne znam kako."

"Ubij me. Ujedi me... daj mi melem." Bol joj iskrivi lice. Ona zastenja.

"Ili me pusti da umrem, ako nećeš da me povedeš. Bolje i to nego da živim bez tebe."

Uzeo je u naručje; suze su mu kapale na njeno lice. Zenice su joj nestale iza kapaka. Pojavio se jezik, grčeći se između usana. Uskoro će otići, znao je. A kada umre, on neće moći da je prizove.

"Da li... to znači..*ne*?" reče ona. Više ga nije videla.

Otvorio je usta da odgovori, prinoseći njen vrat za ujed. Koža joj je oporo mirisala. Zagrizao je duboko u mišić, osećajući mesnati ukus njene krvi na jeziku; melem mu se peo uz grlo da prodre u njen krvotok. Ali je njeno telo već prestalo da podrhtava. Opustila se u njegovom zagrljaju.

On podiže glavu od njenog pokidanog vrata, gutajući ono što je odgrizao. Predugo je čekao. Neka je proklet! Ona je bila njegov čuvar i zaštitnik, a on joj je dopustio da ode. Smrt ju je uzela pre nego što je imao vremena da pretvori bol u obećanje.

Poražen ovom poslednjom i najtežom krivicom, on je položi na zemlju ispred sebe.

Kada joj je izvukao nož ispod tela, ona otvori oči.

"Nikad te neću ostaviti", reče.

XXV

Budi uz mene

Petin je bio taj koji je pronašao Ešberija, ali je Ajgerman prepoznao ostatke. Sveštenik je još imao života u sebi, činjenica — s obzirom na težinu povreda - koja se graničila sa čudom. U narednim danima amputirane su mu obe noge, i jedna ruka iznad lakta. Posle operacija nije se budio iz kome, niti je umro, iako su svi hirurzi bili mišljenja da su mu izgledi praktično ravni nuli. Ali ista sila koja ga je osakatila obdarila ga je natprirodnom snagom. Izdržao je, protiv svih prognoza.

U danima i noćima svoje besvesti nije bio sam. Ajgerman je bio kraj njega, dvadeset od dvadeset četiri časa, motreći kao pas ispod stola na neki otpadak odozgo, ubeđen da sveštenik može da ga odvede do zla koje je obojici uništilo živote.

Dobio je više nego što je tražio. Kada je Ešberi konačno izronio iz ambisa, posle dva meseca na rubu smrti, izronio je uslužan. Lud, ali uslužan. Imenovao je Bafometa. Imenovao je Buna. Ispričao je, u hijeroglifima beznadežno ludih, kako je Soj uzeo delove tela svog božanstva i sakrio ih. I više od toga. Rekao je da može da ih nađe ponovo. Dodirnut Krstiteljevom vatrom, dodirnut od preživelih, želeo je još jednom taj dodir.

"Osećam miris Boga", stalno je ponavljao.

"Možeš li da nas povedeš do njega?" pitao je Ajgerman.

Odgovor je uvek bio potvrđan.

"Ja ću biti tvoje oči", predložio je Ajgerman. "Poći ćemo zajedno."

Niko drugi nije želeo dokaze koje je nudio Ešberi, bilo je suviše besmislica da bi ga prihvatili zdravo za gotovo, a da ne dođu u sukob sa realnošću. Zasluživali su jedan drugoga, bilo je opšte mišljenje. Ni traga razuma kod obojice.

Ešberi je potpuno zavisio od Ajgermana: nesposoban, bar u početku, da se hrani, sere, ili da se opere bez pomoći sa strane.

Iako mu je bilo mučno da vodi brigu o imbecilu, Ajgerman je znao da je Ešberi božji dar. Kroz njega je još mogao da se osveti za poniženja u Midijanovim poslednjim časovima. U Ešberijevom buncanju bili su kodirani ključevi o neprijateljskim položajima. Vremenom će ih dešifrovati.

A kada to učini - o, *kada to učini* - biće to dan pred kojim će pobledeti trube Strašnog Suda.

•

Stranci su došli preko noći, kradom, i sklonili se gde god su mogli.

Neki su se vratili mestima koja su bila draga njihovim precima, mestima pod beskrajnim nebom, gde su vernici još pojali nedeljom, i svakog se proleća krećile tarabe. Drugi su otišli u gradove: Toronto, Vašington, Čikago, nadajući se da će tamo gde su ulice najživlje ostati neotkriveni, tamo gde je jučerašnji greh bio današnji posao. Na takvim mestima će biti neprimećeni godinu dana, ili dve ili tri. Ali ne zauvek. Bilo da su se sakrili u gradovima, kanjonima, rukavcima ili pustarama niko se nije zavaravao da će tu i ostati. Kad-tad će ih otkriti, i poterati. Vladala je neka nova pomama, naročito među njihovim starim neprijateljima hrišćanima, koji su bili svakodnevni spektakl, govoreći o svojim mučenicima i zazivajući očišćenje u Ime Njegovo. Progoni će početi onog trenutka kada otkriju Soj u susedstvu.

Lozinka je bila diskrecija. Uzimaće meso tek kada glad postane ubica, a žrtve će biti samo oni koje ne budu mogli da izbegnu. Čuvaće se da ne zaraze druge, da ne bi upozorili na svoje prisustvo. Ako jedan bude otkriven, drugi neće rizikovati da se to njemu dogodi, i neće mu priteći u pomoć. Teška pravila za život, ali ne tako teška kao što bi bile posledice njihovog nepoštovanja.

Ostatak je bio u strpljenju, a na to su već bili naviknuti. Njihov oslobodilac će jednom doći, samo ako prežive čekanje. Malo ih je znalo u kom će se obliku pojaviti. Ali svi su znali njegovo ime.

Kabal, zvali su ga. *Koji Ja Srušio Midijan*.

Bio je u svim njihovim molitvama. *Neka samo dođe. Ako ne sada, onda sutra*.

Možda se ne bi tako usrdno molili da su znali kakve će promene doneti njegov dolazak. Možda se uopšte ne bi molili da su znali da se mole sebi. Ali ta otkrića su ih tek očekivala. Za sada su brinuli banalnije brige. Da noću drže decu dalje od krovova; da uguše krike ojađenih; da leti spreče mlade da se zaljube u ljudska bića.

Bio je to život.

Table of Contents

KABAL

PRVI DEO

I

II

III

IV

V

VI

DRUGI DEO

VII

VIII

IX

X

TREĆI DEO

XI

XII

XIII

XIV

ČETVRTI DEO

XV

XVI

XVII

XVIII

PETI DEO

XIX

XX

XXI

XXII

XXIII

XXIV

XXV